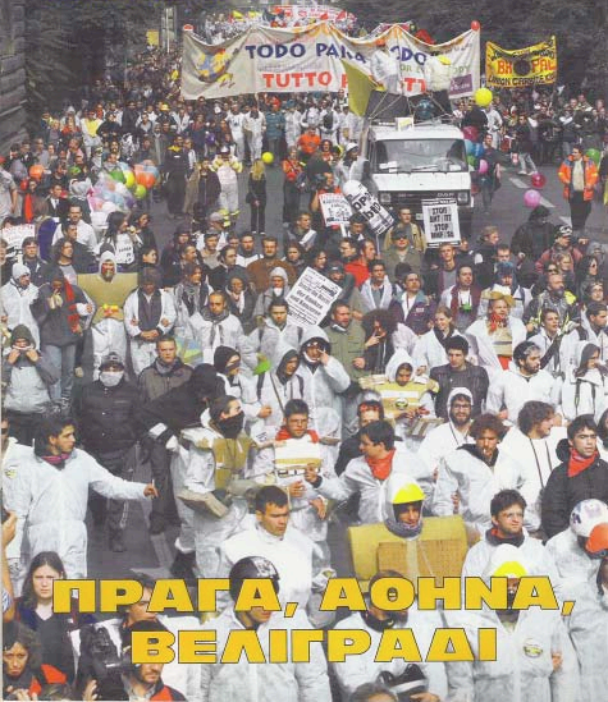

Σοσιαλισμός από τα κάτω

№ 37, Σεπτέμβρης - Οκτώβρης 2000. Τιμή 200 δραχ

**ΠΡΑΓΑ, ΑΘΗΝΑ,
ΒΕΛΙΓΡΑΔΙ**

Δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς επανάσταση

Η εξέγερση-η νέα Ιντιφάντα-που ξεκίνησαν οι Παλαιστίνιοι, ήρθε να αποκαλύψει στα μάτια όλου του κόσμου τη φριχτή πραγματικότητα που κρυβόταν πίσω από το όνομα της "ειρηνευτικής διαδικασίας" του Όσλο.

Η Συμφωνία του Όσλο δεν αποσκοπούσε στην ειρήνη, αλλά στη διακώνιση της καταπίεσης των Παλαιστίνιων που ζούν σε καθεστώς κατοχής κάτω από τα στρατεύματα του Ισραήλ. Η προκλητική επίσκεψη του σφαγέα των Παλαιστίνιων Αριέλ Σαρόν στους ιερούς τόπους των μουσουλμάνων στην Ιερουσαλήμ ήταν απλά η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι. Χιλιάδες Παλαιστίνιοι βγήκαν ξανά στους δρόμους και ανημέτωπισαν με γυμνά χέρια τους πάνοπλους στρατιώτες, τα ελικόπτερα και τα τανκς του Ισραήλ. Οι 100 νεκροί της εξέγερσης μέχρι τώρα-ανάμεσά τους και πολλά παιδιά-δείχνουν χειροπιαστά ποιοί είναι οι καταπιεστές και ποιοί οι καταπιεζόμενοι. Το Ισραήλ έχει επιβάλει καθεστώς απαρτχάιντ σε βάρος των Παλαιστίνιων.

Κι όμως, η "Διεθνής Κοινότητα", ο Κλίντον, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ και ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιμένουν υποκριτικά να καλούν τις "δύο πλευρές" να δείξουν αυτοσυγκράτηση και πιέζουν τον Αραφάτ να σταματήσει την νέα Ιντιφάντα, όπως έκανε όταν υπέγραφε τη Συμφωνία του Όσλο.

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη υποκρισία. Οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις που ανέδειξαν το Ισραήλ σε χωροφύλακα της Μέσης Ανατολής και των πετρελαίων της, πιέζουν τα θύματα της καταπίεσης να πάψουν να εξεγείρονται. Θέλουν, όπως στο Όσλο, να σταθεροποιήσουν ξανά τον έλεγχο τους πιέζοντας την παλαιστινιακή ηγεσία να ευθυγραμμιστεί με τα συντηρητικά αραβικά καθεστώτα, να κάνουν "ειρηνή" με το Ισραήλ και πόλεμο σε βάρος των ίδιων των αράβων εργατών στην Παλαιστίνη αλλά και στην Αίγυπτο, στη Συρία, στη Σαουδική Αραβία. Είναι ο ίδιος συνασπισμός που συντάχθηκε με τις ΗΠΑ όταν βομβάρδιζαν το Ιράκ στον πόλεμο του Κόλπου το 1990-91.

Ο ελληνικός καπιταλισμός είναι κομμάτι αυτού του αντιδραστικού συνασπισμού. Ενώ στη δεκαετία του 70 και του 80 εμφανίζονταν σαν φίλος των Αράβων, το 1990 πήρε μέρος στον πόλεμο κατά του Ιράκ, βελτίωσε τις σχέσεις του με το Ισραήλ, στήριξε το Όσλο και όλο το οικοδόμημα της καταπίεσης ενάντια στο οποίο εξεγείρονται ξανά οι Παλαιστίνιοι. Ο Σημίτης είναι συνεχιστής αυτής της κατάπτυστης πολιτικής.

Η θέση του εργατικού κινήματος και της νεολοίας στην Ελλάδα είναι στο πλευρό των εξεγερμένων Παλαιστίνιων. Χωρίς όρους και μασπιμένα λόγια. Χωρίς υποκρισίες για "ίσες αποστάσεις από τους εξτρεμιστές των δύο πλευρών". Πρέπει να δείξουμε την αλληλεγγύη μας και να απαιτήσουμε την άμεση απόσυρση των ισραηλινών στρατευμάτων. Και να αναγκάσουμε την κυβέρνηση Σημίτη να πάψει να διευκολύνει τη διακώνιση της καταπίεσης των Παλαιστίνιων.

Η νέα Ιντιφάντα έχει σύνθημα της ότι δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς δικαιοσύνη. Εχει απόλυτο δίκιο. Αλλά για να βρει αυτό το δίκιο, θα χρειαστεί να απλώσει την εξέγερση μέσα στο Κάιρο, στη Δαμασκό και τις άλλες αραβικές πρωτεύουσες. Εκεί υπάρχει η δύναμη που μπορεί να φέρει τη δικαιοσύνη στη Μέση Ανατολή τσακίζοντας τους ιμπεριαλιστές - η εργατική επανάσταση στον αραβικό κόσμο. Μπορούμε να βοηθήσουμε αυτή την προοπτική με την αλληλεγγύη μας κάνοντας δικό μας το σύνθημα - Δεν υπάρχει ειρήνη χωρίς επανάσταση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 3 ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ
- 4 «Τελείωσε!». Η εξέγερση στη Σερβία
- 7 Εργατική αντίσταση
ΑΦΙΕΡΩΜΑ – ΠΡΑΓΑ 2000
- 11 Νικήσαμε και συνεχίζουμε
- 15 Η Πράγα το Σιατλ της Ευρώπης
- 16 Τα συνδικάτα στήριξαν την πρωτοβουλία
- 18 Η διαδήλωση που σταμάτησε το ΔΝΤ
- 20 Συγκέντρωση στην πλατεία της Ανοιξης του '68
- 22 Το αντικαπιταλιστικό καραβάνι
- 23 Πολιορκημένοι στο γυάλινο πύργο
- 24 Σε όλο τον κόσμο
- 25 Οι αντικαπιταλιστικές ιδέες
- 31 ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ:
■ *Καρλ Μαρξ – Οι ταξικοί αγώνες στη Γαλλία 1848-1850*
■ *Αγγελος Αυγουστίδης – Το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα κατά τη δεκαετία του '40*

Η εξέγερση στη Σερβία

Ποιανού νίκη ήταν η ανατροπή του Μιλόσεβιτς; Οι δυτικοί διπλωμάτες -ανάμεσά τους και ο Γ. Παπανδρέου- οι ηγέτες της Ε.Ε. ο Κλίντον την διεκδικούν για λογαριασμό τους, για να δικαιολογήσουν έτσι το βάρβαρο πόλεμο που εξαπέλυσαν πέρσι. Προσπαθούν να μας πείσουν ότι "δικαιώνονται" οι βομβαρδισμοί που κράτησαν 78 μέρες και προκάλεσαν δολοφονίες και καταστροφές, ή το εμπάργκο που όλα τα τελευταία χρόνια έχει προκαλέσει μαζική δυστυχία στην Σερβία.

Πρόκειται για μια ανάλυση διπλά λανθασμένη. Η ανατροπή του Μιλόσεβιτς ήταν έργο της εξέγερσης των εργατών και της νεολαίας, το αποτέλεσμα της Γενικής Απεργίας που έδωσε πραγματική δύναμη στην οργή και την απαίτηση για αλλαγή που ξεχειλίζει. Είναι ο ίδιος κόσμος που πέρσι στεκόταν στις γέφυρες και μέσα στα εργοστάσια σαν ανθρώπινες ασπίδες ενάντια στις βόμβες του ΝΑΤΟ. Οι εργάτες των διυλιστηρίων του Πάντσεβο, οι ανθρακωρύχοι της Κολουμπάρα, πέρσι έδωσαν τα πάντα σε αυτή την προσπάθεια. Αυτοί οι άνθρωποι δεν μετατράπηκαν μέσα σε μερικούς μήνες σε μαριονέτες του Κλίντον.

Ο Μιλόσεβιτς και το καθεστώς του. δεν είχε καμιά σχέση ούτε με τον σοσιαλισμό, ούτε με τον αντιιμπεριαλισμό.

Ο Μιλόσεβιτς έγινε πρόεδρος της Σερβίας το 1987. Ήταν ένας τραπεζίτης, που ανάμεσα στα άλλα εφάρμοσε πιστά τις εντολές του ΔΝΤ για άνοιγμα στην αγορά και λιτότητα, που βύθισαν την οικονομία της ενισίας τότε Γιουγκοσλαβίας σε ακόμα μεγαλύτερη κρίση.

Πραγματική εξουσία απέκτησε το 1989. Ήταν η εποχή που όλες οι σταλινικές δικτατορίες στην Αν. Ευρώπη κατέρρεαν κάτω από το βάρος εξεγέρσεων και μαζικών κινημάτων. Ο Μιλόσεβιτς επαιξε το χαρτί του εθνικισμού για να μην έχει το καθεστώς του την ίδια τύχη. Στον ίδιο δρόμο τον ακολου-

Διαδήλωση της φοιτητικής οργάνωσης ΟΤΡΟΡ

θησαν και άλλοι εκπρόσωποι της άρχουσας τάξης, στην Κροατία στην Βοσνία και αλλού. Το αποτέλεσμα ήταν οι πόλεμοι και οι θηριωδίες των "εθνικών εκκαθαρίσεων". Έτσι κατάφερε ο Μιλόσεβιτς να γαντζωθεί στην εξουσία.

Το όπλο του ήταν η τρομοκρατία και η καταστολή. Για την πλειοψηφία των εργατών και της νεολαίας, καθημερινή ζωή σήμαινε το κυνήγι της επιβίωσης, ανεργία, πόλεμος. Μια μικρή μειοψηφία γύρω από τον Μιλόσεβιτς και την γυναίκα του τη Μίρα, συνέχιζε να ζει μέσα σε προκλητική χλιδή. Διευθυντές εργοστασίων και υπηρεσιών, τραπεζίτες, κερδοσκοπici, εθνικιστές πολιτικάντηδες και παραστρατιωτικοί μαφιόζοι λεηλατούσαν τη δημόσια περιουσία και γίνονταν πολυεκατομμυριούχοι σε μια νύχτα εκμεταλλευόμενοι τις διασυνδέσεις τους με το καθεστώς. Η ανεργία έφτασε το 30% αλλά ο Μιλόσεβιτς δεν είχε κανένα πρόβλημα να πουλήσει τα τεράστια ορυχεία της Τρέπκα στο βόρειο Κόσοβο στον "δικό μας" Μιτιλθναίο, που προχώρησε σε απολύσεις. Γι'

αυτό επανειλημμένα -από τα χρόνια ακόμα του πολέμου στην Βοσνία αλλά και πιο πρόσφατα το 1996 και το 1998, βρέθηκε αντιμέτωπος με μαζικά κινήματα διαμαρτυρίας.

Πριν η προπαγάνδα της Δύσης τον δαιμονοποιήσει σαν τον "νέο Χίτλερ", ο Χόλμπρουκ τον περιέγραφε το '95 μετά την υπογραφή των συμφωνιών του Ντέντον σαν τον "κατάλληλο άνθρωπο που μπορεί να κάνουν δουλειές οι ΗΠΑ".

Στους ιμπεριαλιστές και τις άρχουσες τάξεις της Δύσης συμφέρει να τα "ξεχνάνε" όλα αυτά και να παρουσιάζουν τον Μιλόσεβιτς σαν κάποιου είδους "σοσιαλιστή". Στην πραγματικότητα ο Μιλόσεβιτς και το καθεστώς του δεν είχαν πολύ μεγάλη διαφορά από το καθεστώς του δικτάτορα Σουχάρτο στην Ινδονησία, ή ακόμα και με τον Πούτιν στην Ρωσία σήμερα. Σιδερένια γροθιά για τους «από κάτω», απίστευτη διαφθορά στους «από πάνω» και εθνικισμός χέρι-χέρι με την "ελεύθερη αγορά".

Το καθήκον της Αριστεράς είναι να βοηθήσει τους εργάτες και τη νεολαία στην Σερβία να πάνε ένα βήμα παρακάτω, να πάρουν την εξουσία στα δικά τους χέρια.

Σ' αυτή την προσπάθεια δεν βοηθάει η στάση του ΚΚΕ που θεωρεί την ανατροπή Μιλόσεβιτς σαν ιμπεριαλιστική επέμβαση. Η ανατροπή του Μιλόσεβιτς -έγραφε όλες αυτές τις μέρες ο Ριζοσπάστης- ήταν η συνέχεια του πολέμου του ΝΑΤΟ, μια καλοοργανωμένη συνωμοσία του ιμπεριαλισμού.

Ο Κόστανιτσα και οι υπόλοιποι ηγέτες της πρώην αντιπολίτευσης κινούνται στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση από τις ελπίδες και τα όνειρα όλου αυτού του κόσμου που βγήκε στους δρόμους ανατρέποντας ένα καθεστώς που φαινόταν ανίκητο. Βασική προϋπόθεση για να παίξει η Αριστερά αυτό το ρόλο, είναι να μην αναπαράγει την προπαγάνδα της άρχουσας τάξης, να μην χαρίζει τους εργάτες και τη νεολαία της Σερβίας στους ιμπεριαλιστές, τους Κλίντον και τους Σημίτηδες.

Διαδήλωση στις 5 Οκτώβρη με κεντρικό σύνθημα στο πανώ "Τελείωσε"!

Ο κόσμος επιτέθηκε και εκεί έπεσαν πυροβολισμοί με αποτέλεσμα να σκοτωθούν δύο διαδηλωτές. Όμως η αστυνομία δεν μπορούσε να κάνει απολύτως τίποτα για να σταματήσει τους διαδηλωτές. Αντίθετα πολλοί αστυνομικοί αρνούταν να χτυπήσουν ή και ενώνονταν με τον κόσμο. Μέσα σε λίγη ώρα η τηλεόραση που έλεγε ο Μιλόσεβιτς είχε καταληφθεί από διαδηλωτές.

Κανείς δεν είχε αποφασίσει να γίνει κάτι τέτοιο. Οι ηγέτες της αντιπολίτευσης όταν εμφανίστηκαν ζητούσαν συνέχεια "ήρεμία, ψυχραιμία", να σταματήσουν οι επιθέσεις στα δημόσια κτίρια. Σ'αυτές τις επιθέσεις δεν υπήρχε κανένα απολύτως σχέδιο. Το πιο μαχητικό κίνημα που ξεκίνησε από τα πανεπιστήμια και απλώθηκε στην κοινωνία με κεντρικό στόχο την πτώση του καθεστώτος, το "Όζορ" (Αντίσταση) επίσης δεν είχε αποφασίσει να γίνει μια τέτοια σύγκρουση. Μίλαγε για ειρηνικές διαδηλώσεις. Ήταν ένα αυθόρμητο ξέσπασμα όλου του κόσμου που είχε κατέβει απ'όλες τις πόλεις - φέρνοντας μέχρι και μουλντότzes σαν και αυτή που άνοιξε το δρόμο για την κρατική τηλεόραση - αποφασισμένος να νικήσει και να δώσει και τη ζωή του.

Μέσα σε λίγες ώρες όλος ο τεράστιος "παντοδύναμος" κατασταλτικός μηχανισμός του Μιλόσεβιτς κατέρρευσε καθώς η αστυνομία δεν μπορούσε να κάνει τίποτα για να εμποδίσει ένα τέτοιο πλήθος. Στο Νις ο στρατός διατάχτηκε να έρθει στο Βελιγράδι, αλλά αρνήθηκαν. Ένας φίλος μου που υπηρετεί στρατιωτικά πήρε τηλέφωνο για να μου το πει. Οι φαντάροι ενώθηκαν με το πλήθος. Ήταν τόσο εύκολο που και εμείς οι ίδιοι μείναμε άναυδοι.

Απεργία

Μεγάλο ρόλο στην εξέγερση στις 5 Οκτώβρη έπαιξε η πολιτική απεργία των τελευταί-

ων ημερών. Η απεργία είχε τεράστια επιτυχία κυρίως στις πόλεις έξω από το Βελιγράδι. Στο ορυχείο Κολούμπερα οι απεργοί δεν πτοήθηκαν ούτε από την αστυνομία, ούτε από το στρατό που προσπάθησε να τους "πείσει" να σταματήσουν. Το Βελιγράδι ήδη τις τελευταίες μέρες είχε προβλήματα ηλεκτροδότησης εξαιτίας αυτής της απεργίας. Στο άνδρο του Μιλόσεβιτς, την κρατική τηλεόραση, 180 εργαζόμενοι απολύθηκαν επειδή απεργούσαν. Ακόμα και οι καθηγητές πανεπιστημίου ήταν αποφασισμένοι να απεργήσουν.

Μέσα στα πανεπιστήμια το κλίμα ήταν εκρηκτικό. Γινοντουσαν συνεχή μαζέματα, συζητήσεις, συγκεντρώσεις που καταλήγαν σε μαζικές διαδηλώσεις που έκλειναν τους δρόμους της πόλης μέχρι και την κεντρική αρτηρία της Σερβίας. Ξεκινούσαμε διαδήλωση μέσα στο χώρο του πανεπιστημίου και περνάγαμε μια-μια την κάθε σχολή απαιτώντας απ'όσους έκαναν μάθημα να σταματήσουν. Μια ανάλογη σκηνή με αυτήν μπροστά στο κοινοβούλιο είχε προηγηθεί στη σχολή των ηλεκτρολόγων όπου πρύτανης είναι ένας από τους πιο φανατικούς υποστηρικτές του Μιλόσεβιτς. Ορμήσαμε μέσα, καταλάβαμε το κτίριο και σταματήσαμε τα μαθήματα.

Όμως μπροστά στο κοινοβούλιο κανείς δεν είχε καλέσει από πριν για δράση. Ήταν η οργή που ξεχειλίζει ενάντια στο καθεστώς των Μιλόσεβιτς-Σέσελι. Η οργή για την φτώχεια, την ίδια ώρα που ο Μιλόσεβιτς, η οικογένειά του και η παρέα τους καλοπερνάνε στην όμορφη και πλουσία συνοικία τους. Η οργή για το γεγονός ότι εδώ και δέκα χρόνια βρισκόμαστε σε ένα συνεχή πόλεμο. Η οργή για το γεγονός ότι καθηγητές μας θαυμάσιοι άνθρωποι και πολλοί άλλοι έχουν αυτοεξοριστεί σε άλλες χώρες γιατί δεν υπάρχει δημοκρατία.

Είναι πολύ γελασμένος όποιος πιστεύει ότι τα εκατομμύρια των Σέρβων που έζησαν τους βομβαρδισμούς έχουν αυταπάτες για την Ολμπραϊτ, το Δικαστήριο της Χάγης ή ότι οι διαδηλωτές είναι πόνια του ΝΑΤΟ. Ξέρουμε ότι κατέστρεψαν δύο φορές τη χώρα, μια με τους βομβαρδισμούς και μια με το εμπόργκο. Οι χιλιάδες που διαδήλωναν ενάντια στους βομβαρδισμούς δεν είναι το ίδιο πράγμα με το Μιλόσεβιτς και την πολιτική του. Αν ρωτήσετε κάποιον σήμερα στη Σερβία πόσων χρόνων είναι θα σας απαντήσει δέκα χρόνια λιγότερο από την ηλικία του, όσα κράτησε και το καθεστώς του Μιλόσεβιτς. Αυτό είναι το ανέκδοτο που κυκλοφορεί σήμερα στο Βελιγράδι.

Το Γιούλ, το κόμμα της γυναίκας του Μιλόσεβιτς αποτελείται από διευθυντές και μάνατζερ εργοστασίων και υπηρεσιών που δεν έχουν πεινάσει ποτέ. Ο Μιλόσεβιτς και το Σοσιαλιστικό Κόμμα δεν έχει να κάνει τίποτα με το Σοσιαλισμό. Μίλησε πριν λίγες μέρες και έλεγε ότι η Σερβία είναι μια χώρα που "δεν υπάρχουν λίγοι πλούσιοι και πολλοί φτωχοί"! Τέτοιες δηλώσεις τον κάνουν ακόμα πιο μισητό. Εχθές ο κόσμος δεν κουράζονταν να τραγουδάει ξανά και ξανά "Τελείωσε"!

Αν κατάφερε να βγάλει περισσότερους βουλευτές στις "βουλευτικές εκλογές" αυτό έγινε λόγω του τρόπου που έχει στήσει γύρω του και εξαιτίας της αποχής από τις εκλογές του Τζουγκάνοβιτς στο Μαυροβούνιο, όπου μέτρησαν μόνο οι ψήφοι του Μιλόσεβιτς.

Οι ηγέτες της αντιπολίτευσης έχουν απογοητεύσει στο παρελθόν τον κόσμο, όταν πχ το 1996 δεν κατάφεραν να οδηγήσουν το κίνημα σε μια νίκη σαν τη σημερινή. Ο Κοστόύνιτσα εμφανίζεται σαν μετριοπαθής ηγέτης. Ο κόσμος θέλει να έχει δουλειά, να λειτουργήσουν ξανά τα εργοστάσια, να πάρουν αυξήσεις, να υπάρχει ειρήνη, να μην είμαστε αποκομμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο.

Προς το παρόν κανείς δεν μπορεί να σκεφτεί τι θα γίνει στο μέλλον - σε όλους φτάνει που έπεσε αυτή η κυβέρνηση. Ο κόσμος είναι γεμάτος αυτοπεποίθηση. Υπάρχει όμως μεγάλη σύγχυση στις ιδέες, η Σερβία είναι μια χώρα αποκλεισμένη για χρόνια. Υπάρχει και μεγάλη ανοργανωσιά στις ηγασίες - μερικές φορές είναι σαν να μην υπάρχουν. Συμμετέχοντας στις διαδηλώσεις ενάντια στον πόλεμο είχα θαυμάσει το πόσο οργανωμένα είναι τα κόμματα και τα συνδικάτα στην Αθήνα. Ελπίζω ότι το επόμενο διάστημα θα δοθεί η ευκαιρία να συνδεθούμε και στη Σερβία με όλο το παγκόσμιο κίνημα που παλεύει στο Σιάτλ, στην Πράγα ενάντια στους Μιλόσεβιτς και τους Κλίντον όλου του κόσμου.

Βελιγράδι, 6 Οκτώβρη

Από τη συγκέντρωση της Πανεργατικής Απεργίας στις 10 Οκτώβρη στο Πεδίο το Αρεως

Εργατική αντίσταση

Εκατοντάδες χιλιάδες εργάτες κατέβηκαν στην απεργία που οργάνωσαν οι δύο μεγάλες συνομοσπονδίες στις 10 του Οκτώβρη. Δεκάδες χιλιάδες πήραν μέρος στα συλλαλητήρια που καλούσαν τα Εργατικά Κέντρα.

Η απεργία θύμισε μέρες '92-'93. Τότε που μαζικά οι εργάτες κατέβαιναν ενάντια στον Μητσότακη και τη Ν. Δ.. 8 χρόνια μετά, οι απεργιοί του ΟΤΕ, των ΕΛΤΑ, του ΟΣΕ, της ΕΥΔΑΠ, ενώθηκαν ξανά για να φωνάξουν στον Σημίτη "Φτάνει πιά". Το σύνθημα που φωνάχτηκε περισσότερο, έστω κι αν άρχισε από το μπλόκ του ΣΕΚ, ήταν "στο δρόμο της Πράγας βαδίζουμε ξανά, ενάντια στο Σημίτη και τ' αφεντικά".

Αυτή η απεργία ήταν ένα χαστούκι στις απόψεις που είχαν διαγράψει τη δύναμη της οργανωμένης εργατικής τάξης. Η 24ωρη απεργία δεν ήρθε σαν κεραυνός εν αιθρία. Δεν ήταν ένα κόλπο της διοίκησης της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ να κρατήσει τον έλεγχο. Οι απεργιοί του ΟΤΕ, η νίκη των ναυτεργατών, η σύγκρουση με

την εγκύκλιο του Παπαδόπουλου σε όλα τα νοσοκομεία, η απεργία της Τράπεζας Εργασίας ήταν η δύναμη που ανάγκασε τις συνδικαλιστικές ηγεσίες να δράσουν.

Είμαστε ακόμα στην αρχή. Έχουμε τη δύναμη να πιέσουμε όχι μόνο για μια νέα Πανεργατική μέσα στο Νοέμβρη, αλλά για κλιμάκωση μέσα στους ίδιους τους χώρους για να σταματήσουν παντού οι ιδιωτικοποιήσεις, για 35ωρο και αυξήσεις.

Η εκρηκτική άνοδος της τιμής του πετρελαίου, η κατρακύλα του Ευρώ, αποσταθεροποιούν καθημερινά την οικονομική κατάσταση, δείχνουν πόσο ψεύτικες είναι οι διακηρύξεις του Παπαντωνίου. Αντί για το «σίγουρο λιμάνι» της ΟΝΕ έρχεται νέα ακρίβεια, νέα οικονομική ύφεση. Για να σώσουμε τους μισθούς και τις δουλειές μας θα χρειαστεί να κλιμακώσουμε τη δράση για 250.000 καθαρό κατώτατο, για φραγμό στις απολύσεις και 35ωρο.

Η πανεργατική έδειξε ότι μπορούμε.

24ωρη απεργία και διαδήλωση των ΕΛΤΑ στις 19/9

Πανελλαδική διαδήλωση της ΟΜΕ-ΟΤΕ στην Αθήνα 12/9

ΟΤΕ-Δέκα μέρες που συγκλόνισαν

Ο Σεπτέμβρης μπήκε με μια δυνατή απεργία που αιφνιδίασε την κυβέρνηση με τη μαχητικότητα και το δυναμισμό της. Οι εργαζόμενοι στον ΟΤΕ κατέβηκαν σε μια 10ήμερη απεργία που ξεκίνησε στις 11 Σεπτέμβρη και τελείωσε στις 19. Οργάνωσαν δυο εντυπωσιακά σε μαζικότητα πανελλαδικά συλλαλητήρια στις 12 και 19 Σεπτέμβρη.

Όταν ο Παπαντωνίου κατέθετε στη βουλή για ψήφιση την τροπολογία που άνοιγε το δρόμο για τη μετοχοποίηση του ΟΤΕ πάνω από το 51% σίγουρα δεν περίμενε μια τέτοια κόντρα. Είχε περάσει αλλεπάλληλες μετοχοποιήσεις τα προηγούμενα χρόνια -μέχρι και το 49% και πίστευε ότι τώρα η αντίθεση των εργαζόμενων θα είχε κοπάσει. Υπολόγισε λάθος.

Την Παρασκευή 1 Σεπτέμβρη οι εργαζόμενοι του ΟΤΕ σε Θεσσαλία, Μακεδονία και Θράκη κατέβηκαν σε τρίωρη προειδοποιητική στάση εργασίας και πραγματοποίησαν ένα μαζικό συλλαλητήριο στη Θεσσαλονίκη. Ήταν μια πρόγευση για το τι θα ακολουθούσε.

Από την πρώτη μέρα της απεργίας, τη Δευτέρα 11 Σεπτέμβρη, η συμμετοχή έσπασε κάθε ρεκόρ με ποσοστά πάνω από 80% στην Αθήνα και πάνω από 90% στις υπόλοιπες περιοχές. Οι απεργιακές περιφρουρήσεις κόβουν κάθε προσπάθεια για την οργάνωση απεργοσπασίας. Ετσι κι αλλιώς οι απεργοσπάστες είναι μετρημένοι στα δάκτυλα.

Στο Διοικητικό Μέγαρο του ΟΤΕ στο Μαρούσι, οι πύλες παραμένουν κλειστές και όσοι γραβατωμένοι "τεχνοκράτες" κά-

νουν το κόπο να έρθουν με τα αυτοκίνητά τους βλέπουν τις εισόδους αποκλεισμένες. Ο τεχνικός Γιώργος Χιώτης δήλωσε στην Εργατική Αλληλεγγύη: "Στο τμήμα μου απεργούμε όλοι. Λέμε όχι στην ιδιωτικοποίηση όχι μόνο του ΟΤΕ αλλά και σε όλες που σχεδιάζει η κυβέρνηση, σε ΕΛΤΑ, ΔΕΗ κλπ. Ιδιωτικοποίηση σημαίνει χειρότερες εργασιακές σχέσεις για όλους τους εργαζόμενους. Πιστεύω ότι ανάλογα με τις εξελίξεις ο αγώνας πρέπει να συνεχιστεί μέχρι να ανατραπεί η απόφαση για ιδιωτικοποίηση". Στο Μηχανογραφικό Κέντρο στην Πειραιώς, οι απεργοί πετούν κοκήν κακώς έξω από το κτίριο μια χούφτα απεργοσπάστες που είχαν μπει από πλαϊνή είσοδο.

Για τους εργαζόμενους το νέο ξεπούλημα του Παπαντωνίου συμβόλιζε συνολικά τις προδοσίες του ΠΑΣΟΚ και τη δεξιά πολιτική της υποταγής στην αγορά, μια πολιτική ίδια με της κυβέρνησης της ΝΔ που ανέτρεψαν με τις απεργίες τους το 1993. Το σύνθημα που ακούστηκε για πρώτη φορά τη Δευτέρα 11/9 έξω από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας "Έπαθε ο Μάνος, δεν έμαθε ο Γιάννος" έγινε το "σήμα κατατεθέν" των συλλαλητηρίων, των πλακάτ, των περιφρουρήσεων. "Αν μου το έλεγες παλιότερα δεν θα το πίστευα ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θα έφτανε να δώσει όλο τον ΟΤΕ σε ιδιώτες. Εχθές φωνάζαμε στο υπουργείο 'έπαθε ο Μάνος δεν έμαθε ο Γιάννος' νομιζώ ότι τα λέει όλα, όλοι αυτοί έχουν την ίδια πολιτική" δήλωσε στην Εργατική Αλληλεγγύη ο Περικλής Βασιλένας, τεχνικός του ΟΤΕ.

Οι απεργοί του ΟΤΕ δεν είχαν τις ελπίδες τους στα παζάρια με τον Παπαντωνίου. Αναζητούσαν αλλού συμμάχους, στους εργαζόμενους των υπόλοιπων ΔΕΚΟ που συμμετείχαν στα συλλαλητή-

ρια της Τρίτης 12/9 με τρίωρη στάση, στους συναδέλφους των ΕΛΤΑ που κατέβηκαν σε 24ωρη απεργία και συγκρότησαν ένα μαζικότατο μπλοκ στο δεύτερο πανελλαδικό συλλαλητήριο της 19/9. Και όχι μόνο εκεί: μαζική αντιπροσωπεία τους συμμετείχε στην εκδήλωση της Πρωτοβουλίας Πράγα 2000, πήραν το λόγο και κάλεσαν τον κόσμο να συμμετέχει ενεργά στις περιφρουρήσεις των επόμενων ημερών. Το σύνθημα "οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη" έχει πολύ συγκεκριμένο περιεχόμενο και γι' αυτούς. Τα μηνύματα της αντικαπιταλιστικής διάθεσης που φουντώνει διεθνώς ακούστηκαν και στη σύσκεψη εκατοντάδων συνδικαλιστών που είχε καλέσει η ΟΜΕ-ΟΤΕ στις παραμονές της απεργίας: "Εδώ νίκησαν οι απεργοί της Βέριζον ενός τηλεπικοινωνιακού γίγαντα στις ΗΠΑ μετά από 15 μέρες απεργία. Δεν θα νικήσουμε και εμείς;"

Η δυναμική της απεργίας στρίμωξε την κυβέρνηση. Ο Παπαντωνίου ανέβαλε για μια βδομάδα την ψήφιση της τροπολογίας -ήταν προγραμματισμένη για την Τετάρτη 13/9- και της πρόσθεσε μια διάταξη που προβλέπει ότι το ποσοστό του δημόσιου δεν πρόκειται να πέσει κάτω από το "στρατηγικό" 33%. Ομως δεν κοροϊδευσε κανέναν.

Το ίδιο πεσμένη βρέθηκε και η ηγεσία της ΟΜΕ-ΟΤΕ. Ο αρχικός σχεδιασμός της προβλεπε τρεις 24ωρες απεργίες -11 με 13 Σεπτέμβρη- και, αν αναβαλόταν η ψήφιση, απεργία τη μέρα της ψηφοφορίας. Αυτός ο σχεδιασμός ανατράπηκε από το κλίμα που επικρατούσε στους απεργούς. Γι' αυτό η Ε.Ε. της ΟΜΕ-ΟΤΕ αποφάσισε να συνεχίσει την απεργία και τις τέσσερις εργάσιμες μέρες που θα μεσολαβούσαν μέχρι τις 19/9. Αυτή η απόφαση έδωσε νέα δυναμική. Την επόμενη μέρα, περίπου

Μπλόκο εκπαιδευτικών στις 23/9

Διαδήλωση στον Πειραιά στις 28/9 με σύνθημα «δολοφόνοι»

300 απεργοί προχώρησαν σε κατάληψη του κεντρικού κτιρίου του ΟΤΕ στη Θεσσαλονίκη ενώ τις επόμενες μέρες οι καταλήψεις κτιρίων απλώθηκαν σε πολλές πρωτεύουσες νομών. Στη συνεδρίαση του Δ.Σ. της ΟΜΕ-ΟΤΕ που έγινε αμέσως μετά τη λήξη της απεργίας, οι εκπρόσωποι όλων των παρατάξεων δήλωναν ότι "μας αιφνίδιασε η συμμετοχή και η μαχητικότητα των συναδέλφων". Όμως η ηγεσία δεν αξιοποίησε αυτό το δυναμισμό.

Η απεργία θα μπορούσε να νικήσει, αν παρέλυε τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών που εξυπηρετούν τις τράπεζες και τις μεγάλες επιχειρήσεις, τα λιμάνια, το "σήμα" των τηλεοπτικών καναλιών, αν η ηγεσία της Ομοσπονδίας δεν παραχωρούσε το προσωπικό ασφαλείας που έχει καθιερώσει ο αντι-συνδικαλιστικός νόμος του Μητσοτάκη. Αν μια τέτοια απεργία συνεχίζονταν και μετά την ψήφιση της τροπολογίας στη βουλή, η κυβέρνηση θα βρισκόταν σε αδιέξοδο.

Η μάχη ενάντια στην ιδιωτικοποίηση δεν τελείωσε. Οι εργαζόμενοι του ΟΤΕ μπορούν να ανατρέψουν οποιαδήποτε απόπειρα να γίνει πράξη το ξεπούλημα, αξιοποιώντας αυτές τις εμπειρίες από τη μεγαλειώδη μάχη που έδωσαν.

Νίκη ενάντια στους εφοπλιστές

Το έγκλημα των εφοπλιστών με το ναυάγιο του ΣΑΜΙΝΑ που στοίχισε τη ζωή σε 80 ανθρώπους, προκάλεσε τη μαζική αγανάκτηση των εργαζόμενων και άνοιξε τη συζήτηση για το πώς μπορεί σταματήσουν τέτοια εγκλήματα. Όσο περνάνε οι μέρες τόσο γίνεται πιο ξεκά-

θαρο ότι αυτό που οδήγησε στο έγκλημα του ΣΑΜΙΝΑ ήταν το κυνήγι του κέρδους από τη μεριά των εφοπλιστών. Μπροστά στην προοπτική της "απελευθέρωσης" της ακτοπλοΐας, οι εφοπλιστές είχαν ριχτεί τα τελευταία χρόνια σε έναν αγώνα για το ποιος θα κυριαρχήσει στα "φιλέτα" της αγοράς. Για να φουσκώσουν τα κέρδη τους, διατηρούσαν πλωτά φέρετρα σαν το ΣΑΜΙΝΑ, και προσπαθούσαν να επιβάλουν τις πιο άθλιες συνθήκες δουλειάς και αμοιβής για τα πληρώματα. Αυτές οι επιθέσεις πυροδότησαν την απεργία. Μέσα σε έξι μέρες οι ναυτεργάτες της Μινόαν γονάτισαν το γίγαντα του Σφηνιά και έδειξαν το δρόμο για το πώς θα βάλουμε τέρμα στις ανθρωποθυσίες για τα κέρδη των εφοπλιστών.

Στις 13 Σεπτέμβρη η ΠΝΟ αποφάσισε ότι από την επόμενη μέρα θα ξεκινήσουν κινητοποιήσεις στα πλοία της Μίνοαν Flying Dolphins και της θυγατρικής της Hellas Ferries. Ο Σφηνιάς αρνιόταν να πληρώσει δεδουλευμένα του καλοκαιριού στα πληρώματα (διανυκτερεύσεις, υπερωρίες, υπόλοιπα από δρομολόγια εξ-πρές κλπ) και επίσης παραβίαζε προκλητικά τις συλλογικές συμβάσεις σχετικά με τη δεκάμηνη συνεχή απασχόληση και απέλυσε 350 ναυτεργάτες. Το καλοκαίρι οι εφοπλιστές της ακτοπλοΐας εκβίαζαν ακινητοποιώντας τα πλοία τους, για να μην βάλουν διπλά πληρώματα και για να συνεχίζουν οι ναυτεργάτες να δουλεύουν 14 και 16 ώρες την ημέρα. Με άλλα λόγια, οι εφοπλιστές της ακτοπλοΐας αποφάσισαν να εφαρμόσουν τα μέτρα του Γιαννίτση πριν απ' τον Γιαννίτση.

Την πρώτη μέρα, το πρωί της 14 Σεπτέμβρη ακινητοποιήθηκε το ΕΞΠΡΕΣ ΑΡΙΑΔΗΝΗ. Το απόγευμα άλλα τρία πλοία. Το κλίμα είναι μαχητικό. Τα πληρώματα

κατεβαίνουν στους καταπέλτες. Παρά τις προσπάθειες της κυβέρνησης και των εφοπλιστών να στρέψουν τους επιβάτες ενάντια στους απεργούς συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Δεκάδες επιβάτες του ΣΑΜΙΝΑ και του ΝΑΙΑΣ κάνουν συγκέντρωση διαμαρτυρίας έξω από τα γραφεία της Hellas Ferries απαιτώντας να ικανοποιηθούν τα αιτήματα των ναυτεργατών.

Η ηγεσία της ΠΝΟ είχε ανακοινώσει αρχικά ότι η απεργιακή δράση θα περιοριστεί στα πληρώματα που αντιμετωπίζουν τα συγκεκριμένα προβλήματα. Όμως, η πίεση από τους ναυτεργάτες που στέκονταν στους καταπέλτες των πλοίων και αντιμετώπιζαν προκλητικούς εκβιασμούς από το μηχανισμό της Μινόαν (επιθέσεις σε συνδικαλιστές μέχρι και απειλητικά τηλεφωνήματα σε μέλη των πληρωμάτων) ανάγκασε την ηγεσία να απλώσει τις κινητοποιήσεις. Από την επόμενη μέρα, στην απεργία συμμετέχουν όλα τα πληρώματα της HELLAS FERRIES και της ΑΓΟΥΔΗΜΟΣ FERRIES -και αυτή θυγατρική της Μινόαν- στην ουσία παραλύει έτσι ολόκληρη η εταιρεία.

Η επικοινωνία με τα νησιά παρέλυσε. Ούτε ένα δρομολόγιο για εξυπηρέτηση "εκτάκτων αναγκών", ούτε ένας εργαζόμενος σαν προσωπικό ασφαλείας δεν δόθηκε, ούτε ένας κόβος δεν λύθηκε. Η κυβέρνηση και οι εφοπλιστές σκύλισαν. Ο Σφηνιάς δήλωνε την δεύτερη μέρα προκλητικά ότι "δεν χρωστάμε τίποτα". Ο Παπουτσής αφού έκανε "κατευναστικές" δηλώσεις αρχικά, ύστερα "ξεσπάθωσε" ενάντια στις "συντεχνίες" δηλώνοντας ότι η "ακτοπλοΐα δεν είναι ΔΕΚΟ" δηλαδή ότι δεν πρόκειται να ανεχθεί εκεί δυνατά συνδικάτα σαν των ΔΕΚΟ.

Όλοι αυτοί βγήκαν γελασμένοι. Το

Σάββατο, 15 Σεπτεμβρή η Διοίκηση της ΠΝΟ αποφασίζει ότι αν η ΜΙΝΟΑΝ δεν πληρώσει, η απεργία θα επεκταθεί σε ολόκληρη την ακτοπλοία. Παπουτσιές και Σφηνιάς τρέχουν να καθίσουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και τη Δευτέρα το απόγευμα ο Σφηνιάς έχοντας στο πλάι του τον Παπουτσιή δηλώνει ότι ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα της απεργίας. Και όχι μόνο αυτό. Οι απεργοί πετυχαίνουν κάτι που είχε να γίνει πολλά χρόνια: Επέβαλαν στην εταιρεία να τους πληρώσει και τα "χαμένα" μεροκάματα για τις μέρες της απεργίας!

Είναι μια νίκη που δείχνει το δρόμο σε όλους τους εργαζόμενους, για το πώς μπορούμε να παλέψουμε νικηφόρα τις επιθέσεις που έχει βάλει μπροστά η κυβέρνηση Σημίτη για να ικανοποιήσει τη δίψα των καπιταλιστών για ακόμα μεγαλύτερα κέρδη.

Λεάνδρος Μπόλαρης

Διαγωνισμός με προστασία των ΜΑΤ

Παρά τις προσπάθειες του νέου υπουργού Παιδείας Ευθυμίου να κερδίσει τις εντυπώσεις μεταλλάσσοντας το Νόμο Αρσένη που για τρία χρόνια παλεύουν χιλιάδες εκπαιδευτικοί μαθητές και φοιτητές, στο χώρο της εκπαίδευσης άνοιξε και φέτος η μάχη ενάντια στην πολιτική της προσαρμογής της Παιδείας στις ανάγκες της αγοράς. Μέσα στο καλοκαίρι ο Ευθυμίου ανακοίνωσε ένα πακέτο αλλαγών. Στην πραγματικότητα πίσω από αυτές τις αλλαγές κρύβονταν ο φόβος της κυβέρνησης για ένα νέο κύμα απεργιών και καταλήψεων στα σχολεία, ενάντια σε έναν νόμο που δεν έχει νομιμοποιηθεί στα μυαλά κανενός εκπαιδευτικού και εργαζόμενου.

Τρία χρόνια μετά είναι δύσκολο για οποιονδήποτε να θεωρεί ότι ο Νόμος Αρσένη έφερε κάτι θετικό στα σχολεία. Αυτό που κατάφερε ήταν να πετάξει 50.000 μαθητές έξω από το λύκειο. Οι εξετάσεις στην Β' και Γ' Λυκείου για την εισαγωγή στα ΑΕΙ και ΤΕΙ μετέτρεψαν το σχολείο σε εξεταστικό κέντρο και έβαλαν πιο σκληρούς ταξικούς φραγμούς ακόμα και σε όσους ήθελαν να τελειώσουν το λύκειο. Δεν είναι τυχαίο ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά αποτυχίας στις εξετάσεις της Β' Λυκείου υπήρχαν στις

φτωχές περιοχές της Αθήνας, του Πειραιά και της επαρχίας.

Παρόλες τις κινήσεις του Ευθυμίου για να "ρίξει στάχτη στα μάτια" όλων όσων καταδικάζουν το νόμο Αρσένη, είναι φανερό ότι η κυβέρνηση εξακολουθεί να συντηρεί ένα βασικό στόχο. Την καθιέρωση της λογικής της αγοράς και του ανταγωνισμού μέσα στην εκπαίδευση. Το υπουργείο καθιερώνει την αξιολόγηση των σχολείων με βάση τις επιδόσεις των μαθητών στις εξετάσεις, φορτώνοντας τις ταξικές διαφορές στις πλάτες των μαθητών και των δασκάλων τους. Διατηρεί τον διαχωρισμό σε Ενιαία Λύκεια και ΤΕΕ προσφέροντας εκπαίδευση δύο ταχυτήτων και διαιωνίζοντας τον αποκλεισμό χιλιάδων παιδιών από το λύκειο. Πάνω από όλα το υπουργείο διατηρεί την κατάργηση της επετηρίδας και το διαγωνισμό του ΑΣΕΠ. Εντάσει μάλιστα το σύστημα της μοριοδότησης στο διαγωνισμό που είναι ένα σύστημα μοριοδότησης μορίων ανάλογα με τα "προσόντα" του κάθε εκπαιδευτικού. Οι μεταπτυχιακοί τίτλοι για παράδειγμα ισοβαθμούν με προϋπηρεσία δέκα χρόνων ενός αναπληρωτή.

Με αφορμή τις εξετάσεις του ΑΣΕΠ ξεδιπλώθηκε ξανά σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ένα κύμα αμφισβήτησης και δυσαρέσκειας απέναντι στη λογική της αγοράς και της διάλυσης της δημόσιας Παιδείας, που έβαζε την πίεση στις συνδικαλιστικές ηγεσίες να κινηθούν. Δέκα μέρες πριν από τον διαγωνισμό δεκάδες ΕΛΜΕ και Διδασκαλικοί Σύλλογοι από όλη την Ελλάδα βγάδουν αποφάσεις καταδίκης του διαγωνισμού και ζητούν από την ΟΛΜΕ και τη ΔΟΕ να κινηθούν. Η ΟΛΜΕ και η ΔΟΕ αρκούνται σε ανακοινώσεις καταγγελίας του διαγωνισμού. Συγκροτείται με Πρωτοβουλία της Πανελληνίας Ένωσης Αδιόριστων Εκπαιδευτικών, Πρωτοβουλία Συντονισμού για την ματαίωση του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ με την συμμετοχή αναπληρωτών και μόνιμων εκπαιδευτικών που καλεί σε συγκεντρώσεις έξω από τα εξεταστικά. Ο Σύλλογος Αναπληρωτών αποφασίζει στη γενική του συνέλευση "να μην δώσει κανείς αναπληρωτής στο διαγωνισμό αλλά να ενισχύσουν με όλες τους τις δυνάμεις τη ματαίωσή του." Η ΟΛΜΕ, η ΔΟΕ και η ΑΔΕΔΥ βγάδουν παραμονές του διαγωνισμού αποφάσεις για απεργία τα σαββατοκύριακα που διεξάγονταν ο διαγωνισμός με στόχο να καλύψουν όσους συναδέλφους δεν ήθελαν να προσέλθουν στα εξεταστικά σαν επιτηρητές. Δύο μέρες πριν τον διαγωνισμό

εκπρόσωποι του υπουργείου τηλεφώνουσαν στα σχολεία και ψάχνοντας απεγνωσμένα για επιτηρητές.

Παραμονές του διαγωνισμού γίνονται συλλαλητήρια σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη που ζητούν κατάργηση του διαγωνισμού. Χιλιάδες εκπαιδευτικοί ζητούν από τις ηγεσίες τους απεργία και συγκεντρώσεις έξω από εξεταστικά. Όμως η ηγεσία αρνείται να ακολουθήσει τη φωνή της βάσης. Παρόλα αυτά εκατοντάδες αναπληρωτές, αδιόριστοι και μόνιμοι εκπαιδευτικοί ανταποκρίνονται στο κάλεσμα της Πρωτοβουλίας για τη ματαίωση του ΑΣΕΠ και συγκεντρώνονται έξω από κάποια εξεταστικά με στόχο να ματαιώσουν τις εξετάσεις. Οι συγκεντρώσεις θα μπορούσαν να είναι πιο μαζικές εάν η ΟΛΜΕ και η ΔΟΕ καλούσαν όλους τους εκπαιδευτικούς να συμμετέχουν στα μπλόκα έξω από τα εξεταστικά κέντρα. Εάν η ΔΕΕ (η παράταξη του ΚΚΕ) δεν περιοριζόταν σε προτάσεις για συμβολικά κλεισίματα. Εάν η Πρωτοβουλία απευθυνόταν στις τοπικές ΕΛΜΕ και καλούσε τη βάση των εκπαιδευτικών να στηρίξουν τις συγκεντρώσεις έξω από τα εξεταστικά.

Η συμμετοχή των υποψηφίων στις εξετάσεις είναι πολύ πιο κάτω από τις προσδοκίες τους υπουργείου. Στα μάτια όλο και περισσότερων είναι φανερό ότι πρόκειται για κοροϊδία που δεν στοχεύει ούτε σε καλύτερη εκπαίδευση ούτε σε διορισμούς. Οι επιτυχόντες του προηγούμενου διαγωνισμού δεν έχουν ακόμα διοριστεί και το υπουργείο περιορίζεται φέτος σε ελάχιστους διορισμούς. Την στιγμή που τα σχολεία λειτουργούν με τεράστια κενά, από τον φετινό διαγωνισμό του ΑΣΕΠ θα προσληφθούν από όσους έχουν κάνει αίτηση 1 στους 52 Κοινωνιολόγους, 1 στους 50 γυμναστές, 1 στους 23 Μαθηματικούς, 1 στους 16 φιλόλογους.

Η προσαρμογή της εκπαίδευσης στις ανάγκες της αγοράς έχει οδηγήσει σε ξεχαρβάλωμα στα σχολεία. Όλο και περισσότερος κόσμος καταλαβαίνει ότι δεν χρειάζονται περισσότερες εξετάσεις αλλά περισσότερες θέσεις εργασίας. Μαζικοί διορισμοί εκπαιδευτικών στα σχολεία και όχι αξιολόγηση των σχολικών μονάδων. Λεφτά για περισσότερα και καλύτερα σχολεία στις εργατοεργατονομικές. Οι επιλογές της κυβέρνησης δεν έχουν να κάνουν με τις ανάγκες της Παιδείας αλλά με τις ανάγκες της λιτότητας και των περικοπών, με τις επιλογές των καπιταλιστών.

Κατερίνα Θωίδου

Νικήσαμε και συνεχίζουμε

Η Πράγα ήταν ένας σταθμός για το αντικαπιταλιστικό κίνημα.

Η Μαρία Στύλλου προτείνει πώς θα προχωρήσουμε παρακάτω. Ο Γιώργος Πίττας παρουσιάζει τι έγινε στην Πράγα στις επόμενες σελίδες του αφιερώματος

Μέσα στους τελευταίους έξι μήνες, κοιτάξετε πόσο φοβερά έχουν αλλά-

ξει τα πράγματα. Την άνοιξη, μιλούσαμε για το αντικαπιταλιστικό κίνημα και το μόνο παράδειγμα που είχαμε ήταν το Σιάτλ. Από τότε είχαμε την Ουάσιγκτον, το Μιγιά, τη Μελβούρνη και την Πράγα. Και ανάμεσα σε αυτά πάρα πολλές "μικρές" κινητοποιήσεις του αντικαπιταλιστικού κινήματος.

Το Σιάτλ επηρέασε την κατάσταση διεθνώς και στην Ευρώπη. Έτσι είδαμε τη διαδήλωση στο Μιγιά, μια τεράστια κινητοποίηση που κατέβασε και τα συνδικάτα, με αίτημα να μην καταδικαστεί ο Μιτσοβέ. Είδαμε τη Μελβούρνη που παρά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, παρά τη μεγάλη κινητοποίηση της αστυνομίας και του κρατικού μηχανισμού έγινε ένα από τα μεγαλύτερα συλλαλητήρια ενάντια στο Οικονομικό Φόρουμ. Δηλαδή ενάντια σε μια άλλη προσπάθεια των πολυεθνικών να δείξουν ότι είναι δυνατές ότι μπορούν να καθορίσουν τις τύχες του κόσμου.

Μετά από αυτό ήρθε η Πράγα. Πανευρωπαϊκά, όχι σε μια μόνο χώρα, έγινε μια μεγάλη κινητοποίηση, που φτάνει σε ένα συλλαλητήριο 20.000 στην Πράγα με α-

Πράγα 26 Σεπτέμβρη

ποτέλεσμα να σταματήσει το ΔΝΤ. Αυτά έχουν συμβεί μέσα στο τελευταίο εξάμηνο. Αλλά υπάρχουν και άλλα ακόμα μεγαλύτερα.

Η ανατροπή του Μιλόσεβιτς από το εργατικό κίνημα στη Σερβία. Υπήρχαν απόψεις που έλεγαν ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει, ότι μετά τον πόλεμο ο Μιλόσεβιτς σταθεροποιήθηκε. Η ίδια η αντιπολίτευση στη Σερβία το πίστευε αυτό, πήγαιναν απλά να δώσουν τη μάχη των εκλογών. Πριν και μετά τις εκλογές οι διάφοροι διεθνείς αντιπρόσωποι πήγαιναν εκεί για να βρουν μια συμβιβαστική λύση.

Και έρχεται η απεργία στα ορυχεία που ξεχειλίζει σε όλη την περιοχή, επηρεάζει τον κόσμο μέσα στο Βελιγράδι, τους φοιτητές, την νεολαία και σε μια μέρα καταλαμβάνει το κοινοβούλιο, την τηλεόραση. Ο κόσμος διέλυσε τον Μιλόσεβιτς, έδειξε ποια είναι η δύναμη. Μετά αναγκάστηκαν να αναγνωρίσουν τα τετελεσμένα η αντιπολίτευση, και οι ιμπεριαλιστές.

Είναι τεράστια εξέλιξη. Το εργατικό κίνημα της Σερβίας έχει τεράστια σημασία για όλη την περιοχή. Αν κινηθεί ελεύθερα και διαμορφωθεί μια γνήσια Αριστερά μέσα σε αυτό, αυτό σημαίνει πολλά

για το Κόσοβο, το Μαυροβούνιο, τη Γιουγκοσλαβία. Κανένας Καστούνιτσα δεν θα μπορεί να ελέγξει την κατάσταση, οι εξελίξεις μόλις τώρα αρχίζουν. Ο Καστούνιτσα βγήκε πάνω στις ελπίδες του κόσμου να έχει τροφή, δουλειά, καλύτερες συνθήκες. Δεν πρόκειται να τις υλοποιήσει, είναι καθαρό ρήδη από αυτά που βάζει σαν πρόγραμμά του. Ανοίγει μια περίοδος αστάθειας για τους "από πάνω" και μια μεγάλη δυνατότητα για το εργατικό κίνημα και την Αριστερά στα Βαλκάνια.

Το δεύτερο μεγάλο γεγονός, είναι τι γίνεται αυτή την στιγμή στην Παλαιστίνη. Πιστεύουν οι ιμπεριαλιστές ότι αυτή η περιοχή είναι πια κάτω από τον έλεγχό τους. Δώσανε τον Οτσαλάν στην Τουρκία και πιστεύανε ότι τελείωσε το Κουρδικό, ένα από τα κινήματα που θέλαν να ελέγξουν για να εξασφαλίσουν τον έλεγχο των πετρελαίων. Είχαν προχωρήσει στις συνομιλίες ανάμεσα στον Αραφάτ και το Ισραήλ και στην συμφωνία του Οσλο, νομίζαν ότι αυτά θα δούλευαν. Και ήταν τέτοια η εξέλιξη που αυτή την στιγμή δεν έχει ξεκινήσει μόνο μια νέα Ιντιφάντα στην ίδια την Παλαιστίνη αλλά μια σύγκρουση σε όλες τις αραβικές χώρες.

Ποτέ οι ιμπεριαλιστές και οι ντόπιες αστικές τάξεις δεν αισθάνονταν τόσο απειλούμενοι όσο αυτή την στιγμή. Ποια είναι η εικόνα μετά τους βομβαρδισμούς των Ισραηλινών; Διαδηλώσεις των εργατών στο Μαρόκο, στην Αλγερία, στην Αίγυπτο, σε όλα τα αραβικά κράτη. Και εκεί ανοίγει μια αστάθεια όχι μόνο για τους "από πάνω" αλλά και από κάτω. Οι συνέπειες είναι τεράστιες για τους ιμπεριαλιστές, οικονομικές και πολιτικές. Σε περιοχές που νομίζανε ότι τις ελέγχανε με τη Νέα Τάξη Πραγμάτων, βγαίνουν εργατικά κινήματα και αντιιμπεριαλιστικά κινήματα σε όλη την περιοχή.

Η Ελλάδα δεν είναι έξω από αυτές τις εξελίξεις. Πριν έξι μήνες είχαν γίνει οι εκλογές. Το αποτέλεσμα τους ερμηνεύτηκε σαν στροφή δεξιά, από τα ΜΜΕ, τον Σημίτη. "Η Αριστερά έπεσε, η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ ανέβηκαν άρα στροφή δεξιά" ήταν το επιχειρήμα. «Θρίαμβος του δικομματισμού» ήταν το ρεφρέν στα κανάλια και τις εφημερίδες. Και η εξήγηση ήταν ότι επειδή οι εργάτες έχουν ηττηθεί στους αγώνες στρέφονται σε πιο ρεαλιστικές λύσεις. Εμείς λέγαμε ότι αυτή η εικόνα είναι λάθος. Ο κόσμος χρησιμοποίησε το ψηφοδέλτιο του ΠΑΣΟΚ ακριβώς επειδή

συνεχίζει την κόντρα με την νεοφιλελεύθερη πολιτική ακόμα και αν δεν πιστεύει ότι ο Σημίτης θα κάνει αυτή την κόντρα. Πάνω στο δίλημμα να βγει η ΝΔ ή το ΠΑΣΟΚ, έδωσε ψήφο που είχε τον χαρακτήρα "μαύρο στη ΝΔ καμιά εμπιστοσύνη στο ΠΑΣΟΚ θα μας ξαναβρείτε μπροστά σας αμέσως μετά". Αυτή ήταν η εξήγησή μας, και δικαιωθήκαμε 100%.

Ο Σημίτης κέρδισε τις εκλογές με τον τρόπο που τις κερδίζουν όλοι οι σοσιαλδημοκράτες που φοβούνται ότι θα χάσουν τη θέση τους. Με τεράστιες υποσχέσεις ότι θα διορθώσουν τις κοινωνικές αδικίες. Όπως έγραφε η Εργατική Αλληλεγγύη, "ο Σημίτης θυμίζει τον Ανδρέα Παπανδρέου" όταν έφτασε προεκλογικά να λέει ότι η δεξιά είναι το κόμμα της "ανεξέλεγκτης αγοράς" και να θυμίζει ότι το ΠΑΣΟΚ είναι με τους μη-προνομιού-

βλημα με την κυρίαρχη τάξη και τους εκπροσώπους της, είναι ότι πιστεύουν τους διάφορους συντηρητικούς "αναλιτές" ότι ο κόσμος είναι με το μέρος τους. Και έτσι αποφάσισε ο Σημίτης στη μέση του καλοκαιριού να ανοίξει όλα τα μέτωπα με την εργατική τάξη. Γυρνώντας από τις διακοπές έδωσε εντολή στους υπουργούς του ότι πρέπει να φτιάξουν ένα "εμπροσθοβαρές πρόγραμμα", με όλα τα σκληρά μέτρα τώρα, πριν αρχίσει ο επόμενος εκλογικός κύκλος. Έδωσε πράσινο φως στον Παπαντωνίου να βάλει σαν προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής την εξόφληση του δημόσιου χρέους ώστε να πέσει από 105% του ΑΕΠ σε 60% μέσα στα επόμενα 10 χρόνια. Ακόμα και η συντηρητική «Καθημερινή» αναγκάστηκε να σχολιάσει ότι "αυτό το σχήμα οικονομικής πολιτικής, άκρως δογματικό, κινούμενο με καθαρά μονεταριστική λογική, χωρίς υποτυπώδεις αποχρώσεις κείνσιανισμού, υιοθετείται από την ελληνική κυβέρνηση με ό,τι συνεπάγεται για τις επιμέρους πολιτικές".

Το "δια ταύτα" ήταν επίθεση κατά της εργατικής τάξης σε όλα τα μέτωπα. Στο μέτωπο των "ελαστικών" σχέσεων που αφορά όλη την εργατική τάξη, στο θέμα των νοσοκομείων που δεν αφορά μόνο τους εργαζόμενους σε αυτά αλλά όλη την εργατική τάξη που τα χρησιμοποιεί. Στο μέτωπο των ιδιωτικοποιήσεων όχι μόνο του ΟΤΕ αλλά όλων των ΔΕΚΟ. Βγήκαν ταυτόχρονα όλοι οι υπουργοί και τα βάλανε στο τραπέζι.

Και εισπράξαν θύελα. Ξανσείδαμε απεργίες πριν την 24ωρη Γενική Απεργία, σε χώρους που είχαμε χρόνια να δούμε. Πρώτα από όλα στις τράπεζες. Οι εργαζόμενοι της Τράπεζας Εργασίας κάνουν τη μεγαλύτερη κινητοποίηση και αναγκάζουν την ΟΤΟΕ -τους πιο υποταγμένους στο Σημίτη συνδικαλιστές- να κηρύξουν απεργία, πρώτα 24ωρη μετά 48ωρη. Δεύτερον αυτό που είδαμε στον ΟΤΕ. Οι τελευταίες μεγάλες απεργίες ήταν το '92 και το '93, η απεργία που έριξε τον Μησοτάκη. Τώρα η απεργία κράτησε 9 μέ-

ρες, με τεράστια συμμετοχή και συλλαλητήρια. Τον τόνο έδωσε η πίεση της βάσης. Η απεργία ξεκίνησε με μια τετράωρη στάση που κάλεσε διατακτικά η ηγεσία της ΟΜΕ-ΟΤΕ στην Θεσσαλονίκη που όμως είχε τεράστια επιτυχία την παραμονή της ΔΕΘ και μετά ο κόσμος επέβαλε την συνέχεια.

Όλα αυτά έρχονται και κλιμακώνονται στην απεργία της 10 του Οκτώβρη. Η μεγα-

Πράγα 26 Σεπτεμβρη. Το σύνθημα στο πλακάτ γράφει «Αντισταθείτε - Ο κόσμος μας δεν είναι για πούλημα

χους.

Όμως ο Σημίτης δεν είναι ένα άτομο, είναι πρωθυπουργός μιας ολόκληρης άρχουσας τάξης και θέλει να την εξυπηρετήσει, να την βάλει στην ΟΝΕ, να την ενισχύσει στην κούρσα του ανταγωνισμού με την συμπίεση του κόστους. Όλα αυτά σημαίνουν χερί στην εργατική τάξη.

Αυτό έκανε μόλις βγήκε. Όμως το πρό-

λύτερη απεργία των τελευταίων 8 χρόνων, και αυτό δεν είναι δική μας εκτίμηση μόνο, είναι εκτίμηση όλων των εφημερίδων. Αυτή την στιγμή η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ αναγκάζονται να λένε ότι το Νοέμβριο θα προχωρήσουν σε μια νέα απεργία.

Μετά από όλα αυτά η εικόνα της κυβέρνησης είναι ότι δεν μπορούν να συμφωνήσουν την παραπέρα τακτική τους. Υπάρχει ανταρσία στους συνδικαλιστές και στη βάση του ΠΑΣΟΚ, που έχει αρχίσει να φτάνει και στο Εκτελεστικό Γραφείο, όπου ο ένας κατηγορεί τον άλλο για τα κότερα και τα διαπλεκόμενα. Αυτή είναι η εικόνα μια κυβέρνησης που πριν έξι μήνες έλεγε ότι είναι τόσο δυνατή επειδή ερμήνευε τα γεγονότα σαν φωτογραφίες. Οι επαναστάτες ποτέ δεν στηρίζονταν στις "φωτογραφίες" αλλά στο "μοντάζ" στην διαλεκτική. Η "φωτογραφίες" όσο καλές και αν είναι δεν εκφράζουν την συζήτηση, την οργάνωση, την δυναμική.

Πέρα από την εικόνα που βρίσκονται; Προφανώς η σύγκρουση δεν έχει τελειώσει. Αλλά η εργατική αντίσταση έχει φέρει ταραχή στην κυβέρνηση σε όλα τα μέτωπα. Βάλανε μπροστά τις "ελαστικές" σχέσεις είχανε πει ότι θα περπάσουν τον Σεπτέμβριο το αργότερο μέσα Οκτώβριο. Πού είναι τώρα; Στο μέτωπο των ιδιωτικοποιήσεων, μετά το χαστούκι που φάγαμε στον ΟΤΕ σκέπτονται αν θα προχωρήσουν στο επόμενο βήμα. Το ίδιο στα νοσοκομεία. Στο συνέδριο της ΟΕΝΓΕ ο εκπρόσωπος του ΣΕΚ έλεγε κατάμουτρα στον Παπαδόπουλο που ήταν παρών ότι τα μέτρα θα καταργηθούν και οι αντιπρόσωποι ήταν μαζί του όχι με τον Παπαδόπουλο. Αυτά πριν την απεργία της ΠΟΕΔΗΝ στις 31/10.

Πρέπει να παίρνουμε υπόψη αυτές τις εμπειρίες που έχει το εργατικό κίνημα. Πολλές φορές τις εμπειρίες τις δίνει ο ίδιος ο καπιταλισμός πχ. τι σήμαινε το ναυάγιο του ΣΑΜΙΝΑ.

Η εργατική αντίσταση δεν είναι "μόνο" μαχητικότητα. Είναι και ριζοσπαστικές ιδέες ενάντια στο σύστημα. Το έγκλημα των εφοπλιστών έκανε χιλιάδες και χιλιάδες εργάτες και νεολαίους να σκεφτούν ότι πίσω από τη βιτρίνα του "εκουγχρονισμού" ξεπροβάλλουν τα ίδια βρώμικα συμφέροντα, η ίδια αδιάσπαστη άρχουσα τάξη.

Πάνω από όλα οι ριζοσπαστικές ιδέες φαίνονται από το τι σήμαινε η Πράγα. Δεν μπορείς να είσαι "μέσα" αν δεν μιλάς σε όλους τους εργατικούς χώρους για την Πράγα, αυτό που λέμε αντικαπιταλιστικό κίνημα. Δεν μπορείς να πας και να μιλάς για τα οικονομικά μονάχα, ο κόσμος θα σου πει αυτά τα ξέρουμε. Χρειάζεται παραπάνω.

Το εργατικό κίνημα έχει δώσει μάχες όλη τη δεκαετία του '90. Η διαφορά τώρα είναι η

Πράγα 26 Σεπτέμβρη. Το πανό γράφει «Καπιταλισμός = Κανιβαλισμός»

γενίκευση. Οτι εκτός από το ωράριο μου, την αύξησή μου, τις «ελαστικές σχέσεις», οι εργάτες ενδιαφέρονται για το ΔΝΤ, για τον Γ Κόσμο, για τους μετανάστες. Τρία χρόνια πριν αυτά τα πράγματα δεν υπήρχαν. Τώρα ενδιαφέρονται να συγκρουστούν με τον καπιταλισμό, μπορεί να μην είναι η πλειοψηφία, αλλά υπάρχει αυτό το μαχητικό κομμάτι που έχει αντικαπιταλιστικές ιδέες έχει την τάση και την διάθεση της γενίκευσης. Σ' αυτόν τον κόσμο στηρίχτηκε η Πράγα όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε όλες τις χώρες.

Το ίδιο συμβαίνει με την νεολαία, με τα άλλα κινήματα. Κάποτε οι οικολόγοι λέγανε ότι οι εργάτες ρυπαίνουν, είναι η αιτία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος λόγω υπερκατανάλωσης. Τώρα, ακόμα και η Γκρινπις, αναγκάζεται να παραδεχτεί ότι φταίει ο καπιταλισμός.

Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν στεγανά ανάμεσα στο αντικαπιταλιστικό κίνημα της νεολαίας και στην εργατική τάξη. Αυτό σημαίνει ότι δεν απευθυνόμαστε στην εργατική τάξη μόνο με τα στενά αιτήματα, σαν συνδικάτο. Αν πάει ο επαναστάτης σοσιαλιστής έτσι στους εργατικούς χώρους ο κόσμος θα τον αντιμετωπίσει ότι βρίσκεται πίσω. Αυτό είναι συντηρητισμός. Οι εξελίξεις θυμίζουν αυτό που έλεγε ο Λένιν "ο σοσιαλιστής είναι το βήμα του καταπιεσμένου όπου και αν βρίσκεται". Αυτή είναι η διαφορά έλεγε ο Λένιν, ανάμεσα στο μέλος του σοσιαλιστικού κόμματος και ενός συνδικαλιστή. Να πηγαίνεις στο χώρο σου και να φέρνεις μέσα το ΔΝΤ, τη Πράγα, τις μάχες του διεθνούς αντικαπιταλιστικού κινήματος.

Πάντα ίσχυε ότι οι επαναστάτες σοσιαλιστές είναι η πολιτική δύναμη που κάνει τις συνδέσεις και γενικεύει. Τώρα το ζήτημα δεν είναι μόνο ότι "μας παίρνει" να παίζουμε αυτό το ρόλο αλλά και ότι είναι αναγκαίο, να

συνδέεις το αντικαπιταλιστικό κίνημα με τους εργατικούς χώρους και να επηρεάζεις έτσι τα πράγματα.

Μπορούμε να το κάνουμε αυτό; Μήπως είναι απλά μια σωστή ανάλυση; Η Πράγα είναι η απόδειξη ότι μπορούμε να επηρεάσουμε. Γι αυτό ένας κόσμος έχει ενθουσιαστεί, γιατί αποδείχτηκε αυτό. Αν έχουμε τη δύναμη να κλείσουμε τη Σύνοδο του ΔΝΤ, αυτό αποτελεί το παράδειγμα -του τι σημαίνει πρωτοβουλία, συζήτηση, οργάνωση- παράδειγμα για τη συνέχεια. Γιατί η Πράγα δεν ήταν το τέλος ήταν η αρχή. Γι' αυτό θα τη συζητήσουμε ξανά και ξανά.

Πώς καταφέραμε να φτάσουμε στην επιτυχία της Πράγας; Αυτό δεν ήταν αυτόματο αποτέλεσμα των συνθηκών της σημερινής περιόδου. Χρειάστηκαν καθαρές πολιτικές επιλογές και παρεμβάσεις της Αριστεράς. Και σ' αυτές έπαιξε ρόλο το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα και η Διεθνής Σοσιαλιστική Τάση στην οποία ανήκει.

Για να φτάσουμε στην Πράγα χρειάστηκε πρωτοβουλία και επιλογή. Επιλογή ότι πρέπει να υπάρξει απάντηση στο ΔΝΤ, ότι πρέπει να το σταματήσουμε, και ότι αυτό μπορούμε να το κάνουμε με μάχες. Μάχη ότι αυτό πρέπει να γίνει πανευρωπαϊκό γεγονός -δεν ήταν δεδομένο. Με μάχη ότι αυτό θα στηριχτεί στα συνδικάτα και στα τσέχικα. Δώσαμε μια μεγάλη μάχη εδώ, σήμαινε να πας στο Εργατικό Κέντρο, στην ΓΣΕΕ την ΑΔΕΔΥ, στα σωματεια και να ζητήσεις στήριξη. Αυτό έγινε σε όλες τις χώρες.

Και ταυτόχρονα, να δίνεις τη μάχη της εναλλακτικής προοπτικής. Ποια είναι η απάντηση στο ΔΝΤ; Είναι ο προστατευτισμός; Είναι η μεταρρύθμιση του ΔΝΤ που συζητάει ένα ολόκληρο κομμάτι στο κίνημα; Ή αντίθετα, ένα μοντέλο ανάπτυξης που στηρίζεται

ΠΡΑΓΑ 2000

στην εργατική τάξη όταν έχει τα μέσα παραγωγής στα χέρια της, την εργατική εξουσία. Η Πράγα δεν ήταν μόνο ένα γεγονός αλλά και μια μεγάλη συζήτηση μέσα στο αντικαπιταλιστικό κίνημα. Θέλουμε να σπρώξουμε το αντικαπιταλιστικό κίνημα στην επαναστατική προοπτική, γιατί είναι μεγάλο και οι σοσιαλιστές ένα μικρό κομμάτι του. Το αντικαπιταλιστικό κίνημα είναι πολύ ευρύ και εμείς μικροί και παλεύουμε μέσα σε αυτό. Παλεύουμε να οργανώνουμε τις μάχες του όπως στην Πράγα και ταυτόχρονα να προωθήσουμε τη μάχη των πολιτικών ιδεών.

Αυτό το καταφέραμε χρησιμοποιώντας τρία πράγματα.

Το ένα είναι το Ενιαίο Μέτωπο. Οχι μόνο σε κάθε χώρο χωριστά αλλά και κεντρικά, να μπούν κόμματα, οργανώσεις, άτομα σε αυτή την πρωτοβουλία. Πολλοί ίσως διερωτήθηκαν τι θέλουμε τον ΣΥΝ σ' αυτό το κίνημα, τι θέλουμε τη Ν. ΠΑΣΟΚ, μήπως ξεπεράσαμε και το όριο. Και όμως δώσαμε μάχη και την κερδίσαμε. Το Ενιαίο Μέτωπο είναι δύναμη για την ανάπτυξη του αντικαπιταλιστικού κινήματος. Μέσα σε αυτό το Ενιαίο Μέτωπο δίνουμε συνεχώς μάχη για τις ιδέες, με ποιά συνθήματα, χρειαζόμαστε το "ανθρώπινο πάνω από τα κέρδη" ή μήπως είναι υπερβολικό, το αντικαπιταλιστικό ή μήπως και αυτό είναι υπερβολικό, χρειαζόμαστε τα συνδικάτα ή όχι.

Υπάρχει, όμως, και ένα ακόμα στοιχείο της πορείας προς την Πράγα. Καμιά πολιτική μάχη, κανένα Ενιαίο Μέτωπο δεν γίνεται αν δεν υπάρχει ΟΡΓΑΝΩΣΗ. Και δεν εννοούμε οργάνωση της μιας ή της άλλης καμπάνιας. Οργάνωση σημαίνει πυρήνες ριζωμένους εκεί που βρίσκονται, ριζωμένους στους εργατικούς χώρους. Νομίζει κανείς ότι θα μπορούσαμε να τα καταφέρουμε, να είχαμε την ΠΟΕ-ΟΤΑ ή την ΟΜΕ-ΟΤΕ με τα πανό τους στην Πράγα, να είχαμε Μέρρες Δράσης μέσα στους εργατικούς χώρους αν δεν πουλούσαμε εφημερίδα π.χ. στο Ελπίς, στον Ερυθρό, στο Τζανείο, στο Γενικό Πατριών στο δήμο του Ν. Ηράκλειου; Χωρίς την συζήτηση, το πούλημα της εφημερίδας, την πολιτική σχέση των σοσιαλιστών που βρίσκονται εκεί όλα αυτά τα χρόνια σε όλες τις μάχες;

Θα μπορούσαμε να χτίσουμε την κινητοποίηση της Πράγας, αν οι πυρήνες μας δεν μαζεύονταν κάθε βδομάδα να κάνουν πολιτική συζήτηση για τα επιχειρήματα, πώς οργανώνουμε, πώς συνεργαζόμαστε με τον άλλο κόσμο, αν οι πυρήνες δεν είχαν στρατολογήσει κόσμο που τους άνοιγε δυνατότητες σε σχολές, γειτονίες, χώρους. Ενιαίο Μέτωπο και ιδέες βρίσκονται στον αέρα αν δεν υπάρχει οργάνωση.

Μπροστά μας έχουμε άμεσα βήματα για να εξασφαλίσουμε τη συνέχεια. Με την εμπειρία και την αυτοπεποίθηση της Πράγας, να τα οργανώσουμε ακόμα καλύτερα.

Το πρώτο είναι οι σχολές, η Πράγα στις σχολές, δεμένο με το διήμερο των ΕΣΟΦ-Σ. Η εικόνα είναι ότι η Πράγα εμπνέει, γίνεται το κέντρο της προσοχής και της οργάνωσης. Γι' αυτό, στις σχολές οι ΕΣΟΦ-Σ πηγαινούν με την Πράγα, το Βελιγράδι, και όχι με τη μιζέρια του μικροπροβλήματος της σχολής. Δυο κόσμοι, ο ένας εκφράζει την διάθεση και την αισιοδοξία ο άλλος την ηττοπάθεια και την παθητικοποίηση. Σε όλες τις σχολές να οργανώσουμε συζήτηση και βιντεοπροβολή, και το Διήμερο των ΕΣΟΦ-Σ στις 25-26 Νοεμβρη. Αυτό το διήμερο μπορεί να γίνει το σημείο συνάντησης για όλες αυτές τις συζητήσεις και αντιπαράθεσεις, και για όλον αυτό τον κόσμο.

Δεύτερο. Η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ πιέζονται να βάλουν επόμενη 24ωρη απεργία σε ένα, ενάμιση μήνα. Δουλεύουμε για αυτή την απεργία από τώρα. Στήνοντας Επιτροπές Στήριξης της Γενικής Απεργίας σε κάθε γειτονιά με τον κόσμο που δουλέψαμε για την Πράγα στην ίδια τη γειτονιά και στους εργατικούς της χώρους. Θέλουμε κόσμο από τα σχολεία, τον ΟΤΕ, τους συνταξιούχους, την νεολαία της περιοχής. Και μέσα στους εργατικούς χώρους θα βάλουμε Επιτροπές Οργάνωσης της Γενικής Απεργίας. Ετσι θα έχει η απεργία ακόμα μεγαλύτερη συμμετοχή, το απεργιακό συλλαλητήριο θα είναι ακόμα μεγαλύτερο από ότι ήταν στις 10 του Οκτώβρη.

Οργανώνοντας συζητήσεις μέσα στους εργατικούς χώρους με το βίντεο της Πρά-

γας, ανοίγουμε τη συζήτηση για το ποια είναι η προοπτική, ποια είναι η εναλλακτική λύση. Οι σοσιαλιστές πρέπει να είναι πολύ ξεκάθαροι: από την κρίση που μαστίζει τον Σημίτη, την σοσιαλδημοκρατία, κερδοσμένη πρέπει να βγει η Αριστερά και όχι η δεξιά. Αυτό δεν είναι αυτόματο. Το να κερδίσει η Αριστερά και μέσα σε αυτήν οι επαναστάτες και οι επαναστατικές ιδέες, σημαίνει τεράστια δουλειά. Δεν είναι αυτόματο ότι τα πράγματα θα πάνε αριστερά, χρειάζεται να τα σπρώξεις ώστε να πάνε αριστερά, να τα οργανώσεις και το επαναστατικό κόμμα να είναι δυνατό ώστε να το καταφέρει. Το δείξαμε στη Πράγα, ότι η Αριστερά μπορεί και το ΣΕΚ πρωταγωνιστεί σ' αυτό. Θέλουμε να φανεί και στην Απεργία. Αν η προηγούμενη ήταν σοκ, αυτή θέλουμε να είναι πραγματικά η αρχή, να "εχειλίσουν" ολόκληρα κομμάτια. Γι' αυτό χρειάζονται οι Επιτροπές για την στήριξη και την οργάνωση από διάφορους χώρους.

Τρίτο, και πολύ σημαντικό, στις αρχές Νοέμβρη οργανώνουμε τοπικές εκδηλώσεις για τον Τρότσκι το '30, σε συνδυασμό με το βιβλίο που θα κυκλοφορήσει από το Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο. Οι ιδέες της Πράγας έχουν πίσω τους μια ολόκληρη επαναστατική παράδοση. Είναι οι ιδέες του μαρξισμού, του Λένιν, του Τρότσκι, που στη δεκαετία του '30 προσπαθούσε να πείσει το SPD και το KPD στην Γερμανία να κάνουν ενιαίο μέτωπο. Ο Τρότσκι ήταν αυτός που έλεγε ότι η κρίση του καπιταλισμού του '30 δεν είναι μοιραίο ότι θα γύρει τη πλάστιγγα στα δεξιά, είναι στο χέρι των εργατικών κομμάτων να πάει αριστερά, αρκεί να το οργανώσουν με το ενιαίο μέτωπο, με δυνατές επαναστατικές οργανώσεις που θα μπαίνουν να το κάνουν πράξη. Όλη αυτή η προσπάθεια που κάνουμε σήμερα στηρίζεται στις πλάτες του Λένιν, του Τρότσκι, στην επαναστατική εμπειρία. Και όταν λέμε ότι θέλουμε να επιρεάσουμε προς τα αριστερά, θέλουμε πολύ περισσότερο κόσμο σε αυτή την προσπάθεια, να έρθει μαζί μας για να στρέψουμε τα πράγματα αριστερά, να τον πείσουμε ότι απέναντι στον Σημίτη υπάρχει μια μόνο λύση, η επανάσταση.

«Να που η Πράγα έγινε το Σιατλ της Ευρώπης»

Λάμπρος Καραχάλιος,
μέλος ΔΣ Ένωσης Λιμενεργατών

Η Πράγα ήταν πιο θετική από το Σιάτλ. Και αυτό γιατί ήταν μια συνέχεια. Μετά την κατάρρευση των καθεστώτων του "υπαρκτού" σοσιαλισμού, έχουμε χρόνια να κάνουμε έστω και μικρές νίκες. Χρειαζόμαστε πολλές μικρές νίκες για να αρχίσει ο κόσμος να εμπιστεύεται ότι μπορεί κάτι να αλλάξει. Να έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του. Η Πράγα αρχίζει να το δείχνει αυτό.

Ένα δεύτερο, που αρχίζει σιγά-σιγά να γίνεται κεντρικό, είναι ότι στους στόχους στο επίκεντρο είναι το κυρίαρχο στοιχείο. Δηλαδή αν στον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας κινητοποιήθηκε πολύς κόσμος που έλεγε γιατί ο πόλεμος, τώρα μπαίνει στον πυρήνα του προβλήματος που λέει: Για τον Τρίτο Κόσμο, για τα χρέη, για το περιβάλλον, φταίει ο καπιταλισμός και αρχίζει να το επικεντρώνει εκεί.

Ένα τρίτο, είναι ότι αρχίζει να γίνεται εφιάλτης όλων των καπιταλιστών και του ΔΝΤ και του ΠΟΕ, ότι όπου συνεδριάζουν θα τους ακολουθούμε. Θα τους γίνουμε εφιάλτης. Θα αρχίσουν να μην αισθάνονται οι ίδιοι καλά, να θέλουν την εργατική τάξη στον ύπνο τους. Και η εργατική τάξη θα αρχίσει να συνειδητοποιεί ότι θα τους τσακίσουμε, δεν υπάρχει περίπτωση να κερδίσουν αυτοί. Αρχίζει να γίνεται αποδεκτό από ένα κόσμο, σιγά-σιγά και με επίμονη προσπάθεια - έχουμε πολύ δρόμο ακόμα - ότι αυτοί που θα βγούνε νικητές θα είμαστε εμείς. Έχουν εφιάλτες. Στην Αγκόλα θα θέλουν να κάνουν την επόμενη σύνοδο, στην Γουαδελούπη, δεν ξέρω. Αλλά να ξέρουν ότι δεν πρόκειται να κρυφτούν. Δεν πρόκειται να τα κάνουν κρυφά.

Είμαστε πολλά χρόνια στο συνδικαλιστικό κίνημα, αλλά αυτό που μας γέμισε χαρά ήταν ότι σταματήσαμε να θλέπουμε τα ίδια πρόσωπα. Μπαίνουν καινούργια άτομα στο εργατικό κίνημα και θλέπει μια καινούργια ποιότητα να ξεκινάει. Το γεγονός ότι από φοιτητική οργάνωση έχετε κάνει άνοιγμα στον εργατικό χώρο είναι ένα ποιοτικό ανέθασμα, κάτι πολύ θετικό και δίνει προοπτική.

Ξενοφώντας Κοκκίνης,
τεχνικός βίντεο

Κάναμε κάτι που είναι απίστευτο. Μια περίφημη πολιτική εμπειρία. Αυτό επίσης που είχε σημασία είναι η ενότητα που βγήκε από αυτό το πράγμα. Εγώ είχα δίπλα μου παιδιά που ήταν στο μπλε μπλοκ και όταν στην εκδήλωση μίλησε η κυρία που ήταν εξόριστη, της έλεγε πέστα. Η εκδήλωση ήταν εντυπωσιακή. Είναι πολύ σημαντικό ότι έχει ανοίξει μια συζήτηση σε όλους αυτούς τους αγωνιστές για το πως πάμε παρακάτω. Προσωπικά συμμετέχω στα πολιτικά πράγματα χρόνια. Τετοια πράγματα πριν δεν υπήρχαν. Η Πρωτοβουλία Πράγα 2000 ήταν μια εντυπωσιακή πρωτοβουλία. Στη συζήτηση όλοι έδωζαν άποψη, η συζήτηση δεν πρέπει να μένει πίσω. Απλώς να μην χάνουμε την αίσθηση της νίκης.

Κώστας Μουράτης,
μέλος ΚΝΕ, Θεσσαλονίκη

Να που η Πράγα έγινε το Σιατλ της Ευρώπης! Στην πρωτεύουσα της Τσεχίας, την όμορφη Πράγα, χιλιάδες διαδηλωτές από όλη την Ευρώπη συνένωσαν τις αγωνιστικές τους δυνάμεις ενάντια στο ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα. Αγωνιστές από κάθε πολιτική και ιδεολογική προέλευση και με διαφορετικές απόψεις έδειξαν σε ολόκληρο τον κόσμο πως υπάρχει διάθεση για αντίσταση στις επιλογές του παγκόσμιου κεφαλαίου. Ασφαλώς στην Πράγα δεν ανατρέψαμε τον καπιταλισμό. Αποδείξαμε, όμως, ότι υπάρχει ένα διεθνές και ποικιλόμορφο αντικαπιταλιστικό κίνημα και δώσαμε ένα αισιόδοξο αγωνιστικό μήνυμα σε όσους υφίστανται την εκμετάλλευση σε ολόκληρο τον κόσμο και δεν στάθηκε δυνατόν να βρεθούν μαζί μας στην "καρδιά" της Ευρώπης. Για όσους ακόμη αναρωτιούνται γιατί βρεθήκαμε στην Πράγα, θα απαντήσω με ένα στίχο του Ναζίμ Χικμέτ:

"Για μας το πιο εκπληκτικό, πιο επιβλητικό πιο μυστηριακό και πιο μεγάλο είναι ένας άνθρωπος που τονμποδίζουν να θαδίσει, είναι ένας άνθρωπος που τον αλυσοδένουνε".

Επόμενο αγωνιστικό ραντεβού στη χώρα μας, στην πόλη μας, στη σχολή μας,

στη γειτονιά μας, στο εργοστάσιο, παντού!

Κούλα Παπαλεξίου

Έμενα μου άρεσε πάρα πολύ. Μου άρεσε ότι ήρθε κόσμος και ενώθηκε απ'όλα τα μέρη της γης. Δικαιωθήκατε με την πρωτοβουλία που πήρατε, εμείς ευχαριστηθήκαμε από την οργάνωση που είχατε. Σας γνωρίζουμε πρώτη φορά, δεν ξέρω τις διαφορές που έχετε με την υπόλοιπη αριστερά, αλλά θα ήθελα να τις μάθω. Μου άρεσε ότι ετοιμάσατε αυτήν την εκδήλωση με σοβαρότητα. Έχετε βγάλει αυτήν τη μπροσούρα για το ΔΝΤ που είναι πάρα πολύ καλή και ενημερωτική και θα μπορούσε να είχε βγάλει και ο Συνασπισμός κάτι αντίστοιχο. Έχετε ένα ήθος που φαίνεται στη συμπεριφορά σας και όσο και αν έχουν αλλάξει οι αξίες σήμερα αυτό φαίνεται και υπάρχουν άνθρωποι που τα εκτιμούν πολύ. Είστε παιδιά που πιστεύετε αυτό που θέλετε, έχετε ένα πολιτισμό και μια γνώση του θέματος που φαίνεται. Μου έκανε εντύπωση το νοκοκώρεμα σε όλη την πρωτοβουλία και αυτό δείχνει ότι την πονάτε αυτήν την υπόθεση. Θα ήθελα να σας γνωρίζω πιο πολύ. Θα ξανασυναντηθούμε σε άλλους αγώνες.

Βασίλης Βογιατζής,
εκπαιδευτικός

Η εμπειρία της Πράγας ήταν φανταστική. Μπορούμε να βγάλουμε πολλά διδάγματα από αυτή τη διαδήλωση. Ο κόσμος που θα έμαθε τα γεγονότα θα προβληματιστεί και θα τραθήξει ένα δρόμο προς τ'αριστερά, θα πάρει ένα μήνυμα αισιόδοξίας και ελπίδας.

Βασίλης Λυμπέρης,
αγρότης οικοδόμος

Το κλείσιμο του ΔΝΤ δεν ήταν το μόνο σπουδαίο που έγινε στην Πράγα. Αυτό που έγινε μέσα στο καράθι που φωνάζαμε συνθήματα κατά των καπιταλιστών για τις δολοφονίες που κάνουν. Αυτά τα πράγματα είναι πρωτόγνωρα και πιστεύω ότι θα υπάρχει και συνέχεια.

Τα συνδικάτα στήριξαν την Πρωτοβουλία

Τα ΜΜΕ παρουσιάζουν το Σιάτλ, την Πράγα και όλες τις αντικαπιταλιστικές διαδηλώσεις σαν μια αυθόρμητη μάχη νέων που επικοινωνούν με το Ιντερνετ και μια μέρα κατεβαίνουν στο δρόμο για να διαδηλώσουν.

Τα πράγματα δεν είναι καθόλου έτσι. Στον κάθε ένα από τους χίλιους διαδηλωτές νεολαίους, συνδικαλιστές, συνταξιούχους που ταξίδεψαν από την Ελλάδα στην Πράγα αναλογούν εκατοντάδες άλλοι που στήριξαν ολόψυχα αυτήν την κινητοποίηση. Για να γίνει η Πράγα το Σιάτλ της Ευρώπης το διαδικτυο ήταν απλά ένα από τα εργαλεία του απώματου αυτής της κινητοποίησης.

Η καρδιά της Πράγας δεν χτυπούσε μέσα στα κομπιούτερ, αλλά στις δεκάδες πρωτοβουλίες, εξορμήσεις, αφισσοκολλησεις, συγκεντρώσεις, στο άνοιγμα της καμπάνιας που έκανε την Πρωτοβουλία Πράγα ΓΕΓΟΝΟΣ στην ίδια την Ελλάδα και σε όλον τον κόσμο μήνες πριν τη διαδήλωση.

Στις 24-25 Ιούνη, 80 αγωνιστές ενάντια στην παγκοσμιοποίηση από την Τσεχία, τη Βρετανία, τη Γερμανία, την Ισπανία, τη Γαλλία και την Ιταλία βρέθηκαν στην Πράγα και αποφάσισαν να καλέσουν την διαδήλωση της 26ης Σεπτεμβρίου ενάντια στο ΔΝΤ. Αυτό το κάλεσμα δημοσιεύεται για πρώτη φορά στην Εργατική Αλληλεγγύη, 5 Ιούλη 2000: "Πιστεύουμε ότι η εναλλακτική λύση στην παγκοσμιοποίηση είναι μια κοινωνία που δεν θα στηρίζεται στο κέρδος για τους λίγους, αλλά στις γνήσιες ανάγκες και επιθυμίες καθενός, στις αρχές της αλληλεγγύης, στην αλληλοβοήθεια, μια κοινωνία που απορρίπτει κάθε μορφή και κάθε σύστημα κυριαρχίας, διάκρισης και κάθε μορφή καταπίεσης. Καλούμε όσο δυνατόν πιο πολλές ομάδες και άτομα να υποστηρίξουν αυτό το κάλεσμα και να διοργανώσουν την παγκόσμια δράση τον Σεπτέμβριο στην Πράγα".

Την Πέμπτη 6 Ιούλη συγκροτείται η Πρωτοβουλία Πράγα 2000 που υπογράφεται από συνδικαλιστές, το ΣΕΚ, τον ΣΥΝ, την ΑΚΟΑ, την Πράσινη Πολιτική και μια σειρά πρωτοβουλίες. Στις 19 Ιούλη ήδη δεκάδες συνδικαλιστές έχουν υπογράψει το κάλεσμα που διακινείται μαζικά από συνεργεία του ΣΕΚ σε εργασιακούς χώρους και γειτονιές, όπου μπαίνει και η πρόταση για να δημιουργηθούν πρωτοβουλίες κατά τόπους.

Η ανταπόκριση είναι εκπληκτική, σε μια σειρά από χώρους και γειτονιές δημιουργούνται επιτροπές. Το Σάββατο 22 Ιούλη η Επιτροπή Γκύζη-Αμπελοκήπων στην οποία συμμετέχουν ο ΣΥΝ, το ΣΕΚ, η ΑΚΟΑ, ο Σύλλογος Φιλιπίνων μεταναστών και εργαζόμενοι του νοσοκομείου ΕΛΠΙΣ κάνει την πρώτη του εξόρμηση στη λαϊκή αγορά στον Αγ. Δημήτρη. Στα Εξάρχεια στην πρωτοβουλία συμμετέχουν η Επιτροπή για τη διάσωση του Πεδίου του Αρεως, στο Χαλάνδρι συνδικαλιστές από την ΕΑΜΕ, το νοσοκομείο Κρατικό Αθήνας, τη νεολαία ΠΑΣΟΚ, στο Παλαιό Φάληρο μέλη της Επιτροπής Διάσωσης παραλίας Σαρωνικού. "Ο καθένας στο χώρο του μπορεί να βοηθήσει για να έχει επιτυχία αυτή η πρωτοβουλία" δηλώνει τότε στην Εργατική Αλληλεγγύη ο Λεωνίδας Αγγελόπουλος εργαζόμενος στην Ολυμπιακή. "Χρειάζεται να πάμε στο σωματείο μας και να διεκδικήσουμε να στηρίξει πολιτικά και οικονομικά την Πρωτοβουλία". Μέσα σε κάθε χώρο επικρατεί η ίδια διάθεση. Τα Εργατικά Κέντρα Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης παίρνουν αποφάσεις να συμμετέχουν στη διαδήλωση της Πράγας.

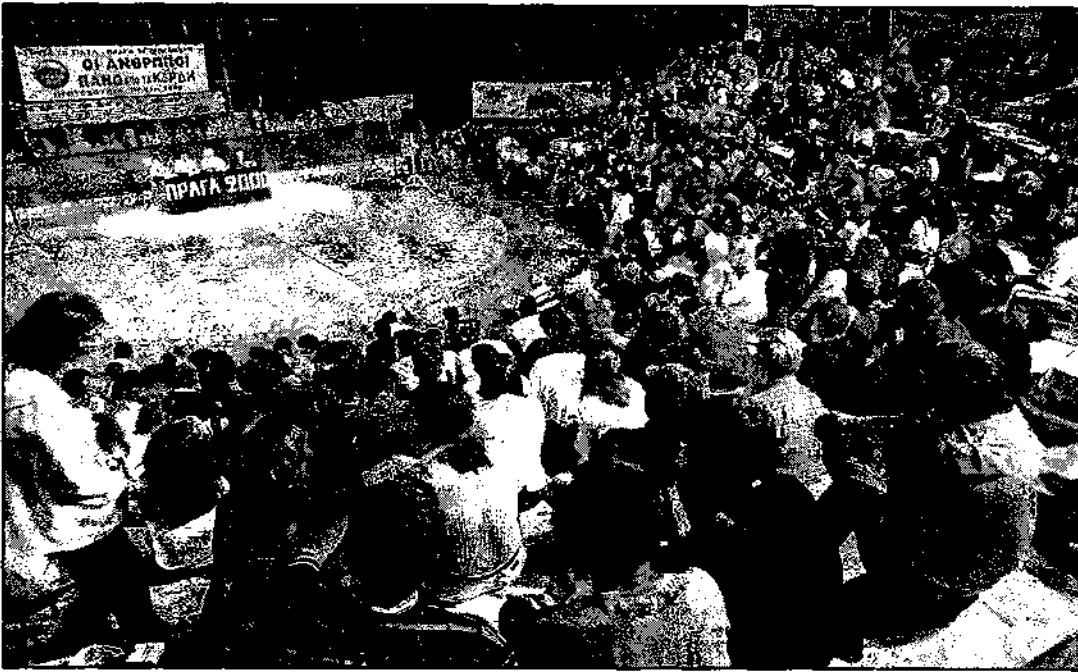
Στις 18, 19, 20 Αυγούστου αγωνιστές από 15 χώρες μαζεύονται ξανά στην Τσεχία για να συζητήσουν την οργάνωση των κινητοποιήσεων. "Είναι εκπληκτική η διάθεση για συμμετοχή στη διαδήλωση" μας λέει ο Πέτρος Κωνσταντίνου από το ΣΕΚ, που ήταν ο αντιπρόσωπος της Πρωτοβουλίας

σ'αυτό το μάζεμα. "Κοσμος απ'όλη την Ελλάδα τηλεφώνουσε από τις παραλίες μέσα στο δεκαπενταύγουστο για να δηλώσει συμμετοχή. Παρόμοιες είναι οι εικόνες που έδωσαν οι σύντροφοι από τη Γερμανία, τη Βρετανία, την Ιταλία".

Στις 1,4, και 5 Σεπτεμβρίου γίνονται οι προγραμματισμένες εξορμήσεις στους εργατικούς χώρους, που είναι πραγματική αποκάλυψη για τους οργανωτές. Η πάλη ενάντια στην παγκοσμιοποίηση είναι ένα θέμα που εμπνέει την πλειοψηφία των εργαζόμενων. Οργανώνονται εξορμήσεις στον Ερυθρό, το Ελπίς, το Κρατικό Αθήνας, το ΚΑΤ, το Αγία Ολγα, το Τζόνειο, το Δήμο Καλλιθέας, το αμαξοστάσιο της ΕΘΕΛ στο Βοτανικό, το Ιπποκράτειο Θεσσαλονίκης, το γκαράζ του Δήμου Θεσσαλονίκης, τον ΟΑΣΘ, το νοσοκομείο Χατζηκώστα στα Γιάννενα, το Δήμο Πάτρας, την Αριστελ, το Ογκολογικό Αγίου Ανάργυρου, το Κρατικό Νίκαιας, το Ιπποκράτειο, το Ασκληπιείο Βούλας, τους Δήμους Ν.Ηρακλείου, Περιστερίου, Αμαρουσίου, Βύρωνα, Ν.Σμύρνης, στο αμαξοστάσιο της ΕΘΕΛ στα Λιόσια, την Ολυμπιακή, το Δήμο Ιωαννίνων, τη ΔΕΥΑΙ Ιωαννίνων, το Νοσοκομείο Αγίου Ανδρέας της Πάτρας, τα Μαρμαράδικα Μαρουσίου και σε πάνω από 40 συνοικίες σε όλη την Ελλάδα. Οι εργαζόμενοι ενισχύουν μαζικά την Πρωτοβουλία και δηλώνουν ενδιαφέρον για συμμετοχή.

Στις 2 Σεπτεμβρίου η Πρωτοβουλία Πράγα 2000 θα κάνει την πρώτη μαζική της εμφάνιση διοργανώνοντας διαδήλωση στη Θεσσαλονίκη έξω από την Εκθεση την ώρα της ομιλίας του Σημίτη. Διαδηλωτές θα ανέβουν και από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη για να καταγγείλουν την πολιτική της κυβέρνησης Σημίτη - ίδια και απαράλλακτη με αυτήν του ΔΝΤ.

Το άνοιγμα των σχολείων και των σχολών ανοίγει τη συζήτηση και εκεί. "Η πρωτοβουλία Πράγα 2000 λειτουργεί σαν μα-

Η συγκέντρωση στον Κολωνό στις 11 Σεπτεμβρίου

γνήτης παρά το ότι η καμπάνια γίνεται μέσα στην εξεταστική" μας λέει η Κατερίνα Σεργίδου από την ΕΣΟΦ Φιλοσοφικής Αθηνών. Ο Σύλλογος φοιτητών Εστίας Ιωαννίνων αποφασίζει συμμετοχή στην Πράγα μετά από πρόταση της ΕΣΟΦ. Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα και άλλα συνδικάτα και οι Ομοσπονδίες αποφασίζουν τη συμμετοχή τους: Η ΟΛΜΕ, η ΠΟΕ-ΟΤΑ, η ΟΜΕ-ΟΤΕ που συγκρούεται με την ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ αποφασίζουν να στηρίξουν την κινητοποίηση. Ανάλογες αποφάσεις παίρνουν και πρωτοβάθμια σωματεία στους Δήμους Βυρωνα και Ν.Ηρακλείου, στην ΑΜΣΤΕΛ Πάτρας, στο Ελπίς και αλλού.

Κορύφωση όλων αυτών των εκδηλώσεων είναι η συγκέντρωση της Πρωτοβουλίας που ξεχειλίζει το υπαίθριο θέατρο του Κολωνού στις 11 Σεπτεμβρίου. Στην αρχή διαβάζεται το μήνυμα του Ιπρεγ για τη συγκέντρωση που ξεσηκώνει τον κόσμο: "Θα βαδίσουμε προς το Κογκρενόβε Τσέντρομ - ένα από τα σύμβολα του σταλινισμού που σήμερα είναι το συνεδριακό κέντρο που φιλοξενεί τους δύο εγκληματικούς οργανισμούς, το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα. Ελάτε στην Πράγα να τους σταματήσουμε! Αντίσταση μέχρι τη νίκη!"

"Την πρωτοβουλία αυτή, τη βλέπω σαν μια αρχή της άνησης του κοινωνικού κινήματος στην Ελλάδα, όχι του στενά εργατικού, ούτε του φοιτητικού, ούτε του γυναικειού, αλλά ένα κίνημα οικουμενικό ενάντια στην παγκοσμιοποίηση που μπορεί να συμπεριλάβει ένα σωρό ζητήματα της καθημε-

ρινης ζωής" ανοίγει τη συγκέντρωση η συγγραφέας Σώτη Τριανταφύλλου.

Στη συνέχεια το λόγο θα πάρουν ο Πάνος Γκαρκάνας από την Εργατική Αλληλεγγύη, ο Αλέκος Καλύβης, αναπληρωτής πρόεδρος της ΓΣΕΕ και εκπρόσωπος του ΣΥΝ, ο Γιάννης Παρασκευόπουλος από την Πράσινη Πολιτική για να ακολουθήσουν ομιλητές εκπαιδευτικοί, φοιτητές, εργαζόμενοι στους δήμους, μέλη της νεολαίας ΠΑΣΟΚ. "Οι εργαζόμενοι στον ΟΤΕ απεργούν μαζικά και αγωνιστικά με υψηλά ποσοστά συμμετοχής στην απεργία" θα πει ο Γιώργος Μανωλόπουλος από το ΔΣ της ΠΕΤ ΟΤΕ. "Οι λόγοι της απεργίας δεν είναι μακριά από τα αιτήματα της Πράγας. Απεργούν για να μην ξεπουληθεί ο ΟΤΕ και να μη δοθεί βορά στο ιδιωτικό κεφάλαιο, να μην έρθουν οι πολυεθνικές να αλώσουν τις τηλεπικοινωνίες, για να είναι όλα τα αγαθά προσιά στους εργαζόμενους". Η πολυμελής αντιπροσωπεία των εργαζομένων του ΟΤΕ ζητάει από τους συγκεντρωμένους να στηρίξουν τις απεργιακές φρουρές της επόμενης μέρας.

"Ο καπιταλισμός δουλεύει για ένα μόνο λόγο, το κέρδος" θα πει στην ομιλία του ο Μαρκ Σηλ - ο δημοσιογράφος μέλος του SWP από την Βρετανία που απολύθηκε από την εφημερίδα Γκάρντιαν πριν ενάμιση χρόνο επειδή κατήγγειλε τους ιμπεριαλιστές στον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας. "Πρέπει να παλέψουμε όχι μόνο σε μια χώρα, αλλά να υποστηρίξουμε τους εργαζόμενους που πολεμάνε τον καπιταλισμό σε ολόκληρο τον κόσμο". Το πιο θερμό χειροκρότημα θα κερδίσει ο Ερβε, μετανάστης από το Ζαίρ: "Νομί-

ζω ότι εμείς, οι μετανάστες από την Αφρική, έχουμε ένα λόγο παραπάνω να πάμε στην Πράγα. Να πάμε για να ακούσουμε τη φωνή μας. Να ακούσουμε τη φωνή των φτωχών. Γιατί οι άνθρωποι πρέπει να είναι πάνω από τα κέρδη". Αντίστοιχη εκδήλωση γίνεται στη Θεσσαλονίκη στις 13 Σεπτεμβρίου, στο Εργατικό Κέντρο με ομιλητές τον Κώστα Γκοντίνου, μέλος της διοίκησης του ΕΚΘ, τον Κώστα Σταμάτη, καθηγητή ΑΠΘ και τον Πάνο Γκαρκάνα.

Στις 20 Σεπτεμβρίου έχουν αποφασίσει ακόμα να συμμετάσχουν ή να στηρίξουν οικονομικά την Πρωτοβουλία Πράγα 2000 η ΓΣΕΕ, η ΑΔΕΔΥ, η ΕΔΟΘ, η ΠΟΕΣΥ, το ΕΚ Μεσολογγίου, η ΟΤΟΕ, η ΠΟΣΥΠΠΟ, η ΠΟΕ ΔΟΥ, η ΠΟΥΓΥ ΙΚΑ, η ΟΑΣΕ, η ΟΜΕ ΟΤΕ, η ΟΣΠΑ, η ΠΟΥΕΝ, η ΟΙΥΕ, η Ένωση Εργαζομένων ΗΣΑΠ, η Ένωση Αιμενεργατών Πειραιά, ο Σύλλογος Εργαζομένων στο ΚΗΥΚΥ, ο Σύλλογος Εργαζομένων Εμπορικής Τράπεζας, ο Σύλλογος Βιβλιούπαλλήλων, το Σωματείο Εργαζομένων ΕΒΙΕΣΚ, ο Σύλλογος Εργαζομένων στον Ερυθρό.

Ήταν όλη αυτή η δουλειά που έκανε την Πράγα υπόθεση χιλιάδων εργαζομένων και νεολαίων. Ήταν αυτή η δουλειά που έδωσε τη δυνατότητα να εκφραστεί με μαζικό, δυναμικό τρόπο και στην Ελλάδα, το νέο αυτό παγκόσμιο αντικαπιταλιστικό κίνημα. Ο κόσμος χαιρέτησε με ενθουσιασμό την κοινή δράση αγωνιστών από διαφορετικούς χώρους, χαιρέτησε με ενθουσιασμό την πρωτοβουλία που έβαζε σαν στόχο να κλείσουμε τη σύνοδο των καπιταλιστών, όπως και στο Σιάτλ.

Η διαδήλωση που σταμάτησε το ΔΝΤ

Η Πράγα είναι μια από τις ομορφότερες πόλεις της Κεντρικής Ευρώπης. Προκειμένου να φιλοξενήσει σ'αυτήν την αφρόκρεμα του παγκόσμιου καπιταλισμού, τους 10.000 τραπεζίτες του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας, η κυβέρνηση του Χάβελ προσπάθησε να τη μετατρέψει σε μια στρατοκρατούμενη πόλη.

Το πρωί της 28ης Σεπτεμβρίου η Πράγα ήταν χωρισμένη στα δύο. Στο Συνεδριακό Κέντρο και σε μια ακτίνα ενός χιλιομέτρου γύρω από αυτό ήταν παρταγμένοι οι 11.000 αστυνομικοί ενισχυμένοι από στρατό και τεθωρακισμένα της αστυνομίας. Ντυμένοι με μαύρες στολές, σαν "Ρόμποκοπ", με τα προσωπικά τους κρυμμένα πίσω από μάσκες τραβούσαν με κάμερες και απαγόρευαν την είσοδο σε όποιον προσπαθούσε να πλησιάσει το ΔΝΤ.

Την ίδια ώρα, ούτε ένα χιλιόμετρο μακριά, η κατάσταση ήταν εντελώς διαφορετική: Χιλιάδες άνθρωποι συγκεντρώνονταν στην πλατεία Ειρήνης "Ναμέστι Μίρου" για να διαδηλώσουν απ' όλη την Ευρώπη ενάντια στο ΔΝΤ. Ο χώρος ήταν στολισμένος με πολύχρωμα μπαλόνια, αυτοσχέδια πλακάτ και σημαίες που κρατούσαν στα χέρια τους άνθρωποι κάθε ηλικίας, εθνικότητας και πολιτικής προέλευσης, σοσιαλιστές, οικολόγοι, αναρχικοί, συνδικαλιστές και κάθε λογής ακτιβιστές. Την ίδια ώρα που οι ντισκ τζόκεϊ της ομάδας "Reclaim the streets" - ("Ανακαταλάβετε τους δρόμους") διασκέδαζαν τον κόσμο, ένα μαζικό μπλοκ με τους διαδηλωτές της Διεθνιστικής Σοσιαλιστικής Τάσης (IS) από 16 χώρες της Ευρώπης κρατώντας χιλιάδες πλακάτ γραμμένα σε όλες τις γλώσσες και τα τσέχικα έμπαινε στην πλατεία περνώντας σε όλη τη συγκέντρωση το σύνθημα "Μόνη λύ-

ση επανάσταση". Η διαδήλωση του IS ξεκίνησε από το σταθμό λεωφορείων Φλόρενς και διανύοντας το κέντρο της πόλης έφτασε στη Ναμέστι Μίρου. Ήταν η πρώτη διαδήλωση που έσπασε την απαγόρευση των διαδηλώσεων από την αστυνομία στις 26 Σεπτεμβρίου.

Πιο πριν είχε ήδη αποτύχει κάθε προσπάθεια της τσεχικής κυβέρνησης να κλείσει τα σύνορα για τους χιλιάδες διαδηλωτές που έρχονταν απ'όλη την Ευρώπη. Αντίθετα με τις προβοκάσιες που ήθελαν τους διαδηλωτές να επιτίθενται στους κατοίκους και στις βιτρίνες, τίποτα τέτοιο δεν συνέβη. Την Πέμπτη, την Παρασκευή, το Σάββατο οι αντικαπιταλιστές που ήδη είχαν φτάσει στην Πράγα διαδήλωσαν ειρηνικά στους δρόμους της πόλης δείχνοντας ότι αυτοί που τρομοκρατούν είναι η κυβέρνηση και οι τραπεζίτες. Εκατοντάδες διαδηλωτές παρακολούθησαν τις εργασίες της "Αντι-Συνόδου" με τη συμμετοχή του Αλεξ Καλίνκος, της Ναόμι Κλαίν, του Γουόλντεν Μπέλο, του Μπόρις Καγκκαλίτσι και άλλων ομιλητών ενάντια στην παγκοσμιοποίηση. Ακόμα και η προβοκάτσια που προσπάθησαν να στήσουν με 50 νεοαζί που κατέβασαν για να κάνουν πορεία, έπεσε στο κενό.

Όταν η τσεχική κυβέρνηση έκλεισε τα σύνορα για κάποια γκρουπ διαδηλωτών, η απάντηση ήταν άμεση. Την Κυριακή σε μια μαζική διαδήλωση που αποφασίστηκε από τους διοργανωτές του Inpæg, μετά από πρόταση του IS, χιλιάδες άνθρωποι διαδήλωσαν στην Πράγα με σύνθημα "Ανοιξτε τα σύνορα αφήστε τους να μπουν!". Όταν ο κύριος όγκος της ελληνικής αντιπροσωπείας πέραγε τα σύνορα τα δημοφώνηματα της Τρίτης 26 Σεπτεμβρίου, η τσεχική κυβέρνηση μας καλωσόρισε με το μήνυμα "να

κάνουμε μια βελούδινη διαδήλωση".

Ο κύριος όγκος των διαδηλωτών από την Ελλάδα έφτασε στην πλατεία Ναμέστι Μίρου, περίπου στις 10πμ έχοντας μπροστά τα πανύ της Πρωτοβουλίας-Πράγα 2000 και έγινε δεκτός με ενθουσιασμό από τους χιλιάδες συγκεντρωμένους. Μέσα στην πλατεία υπήρχαν με τα πανύ τους οι συνδικαλιστές της ΟΜΕ-ΟΤΕ, της ΟΣΠΑ, της ΠΟΕ-ΟΤΑ, η νεολαία του ΣΥΝ και του ΠΑΣΟΚ, φοιτητές του Πολυτεχνείου, οι ΕΣΟΦ, το ΣΕΚ, συνδικαλιστές από τους Λιμενεργάτες, τον ΗΣΑΠ, τα νοσοκομεία και πολλούς άλλους εργασιακούς χώρους, μέλη αριστερών και οικολογικών οργανώσεων, αναρχικοί διαδηλωτές.

Από την πλατεία Ναμέστι Μίρου το Inpæg είχε αποφασίσει να κινηθεί για μετρες διαφορετικές διαδηλώσεις για να περικυκλώσουμε τη Σύνοδο. Η "κίτρινη" πορεία με τη συμμετοχή των αριστερών οργανώσεων, των συνδικατών και άλλων ακτιβιστών κατευθύνθηκε προς τη γέφυρα ενός χιλιομέτρου που συνέδεε με το συνεδριακό κέντρο. Η "μπλε" και η "ροζ" πορείες (αναρχικοί και ακτιβιστές αντίστοιχα) θα έκλειναν το συνεδριακό κέντρο από δύο άλλα σημεία.

Ο ενθουσιασμός ανάμεσα στους χιλιάδες διαδηλωτές της κίτρινης πορείας - όπου βρίσκονταν και ο κύριος όγκος των διαδηλωτών - ήταν τεράστιος: Τα συνθήματα φωνάζοντας σε όλες τις γλώσσες: "IMF kills-kill the IMF", "Shut the IMF, Smash the IMF", (Το ΔΝΤ σκοτώνει, σκοτώστε το ΔΝΤ, Κλείστε το ΔΝΤ, Τσακίστε το ΔΝΤ). "Our world is not for sale put the bankers in the jail" - (Ο κόσμος μας δεν είναι για πούλημα - πείραγε τα σύνορα τα δημοφώνηματα της Τρίτης 26 Σεπτεμβρίου, η τσεχική κυβέρνηση μας καλωσόρισε με το μήνυμα "να

Πράγα 26 Σεπτεμβρίου. Η σύγκρουση με τα ΜΑΤ της Τσεχίας μπροστά στη γέφυρα που οδηγεί στο συνεδριακό κέντρο

σταση) "hey-hey IMF how many kids did you starved to death" (ΔΝΤ πόσα παιδιά σκότωσες από την πείνα), "the workers united will never be defeated-el pueblo unido hamos sera vencido-εργάτες ενωμένοι ποτέ νικημένοι, Internationale Solidaritat Ζήτω η διεθνιστική αλληλεγγύη, Το μέλλον μας δεν είναι ο καπιταλισμός είναι η επανάσταση και ο σοσιαλισμός".

Η ανταπόκριση του κόσμου έξω από τη διαδήλωση ήταν φανταστική. Από τα γραφεία των κτιρίων ο κόσμος χαιρούσε τη διαδήλωση. Οι εργάτες μιας οικοδομής, κατέβηκαν κάτω για να συζητήσουν με τους διαδηλωτές και να πάρουν τα έντυπά τους. Η κυβέρνηση της Τσεχίας είχε φροντίσει να αδειάσει την πόλη, αλλά όσοι βρίσκονταν εκεί δεν είχαν την παραμικρή δυσκολία να επιλέξουν στρατιώτη. Από κάτω διαδηλώναν άνθρωποι που τους έμοιαζαν. Αυτό ακριβώς φοβόταν και ο Χάβελ, όταν αποφασίσει να συκοφαντήσει τους αντικαπιταλιστές διαδηλωτές.

Όταν η πορεία έφτασε μπροστά στη

γέφυρα που είχαν αποκλείσει με αύρες χιλιάδες πάνοπλοι Ματατζήδες, στα πρόσωπα των διαδηλωτών μπορούσε κανείς να διακρίνει το μαχητικό πνεύμα. Κανείς δεν φοβόταν, κανείς δεν ανέχονταν να βλέπει τους πλούσιους αυτού του κόσμου, κλεισμένους στο "κάστρο τους", να περιφρονούν όλη την ανθρωπότητα προφυλαγμένοι από την αστυνομία τους.

Με τους παλούς της οργάνωσης Για βασία ντυμένους με στολές ενισχυμένες και κράνη, η διαδήλωση έπεσε στα κορδόνια της αστυνομίας αρκετές φορές. Η πολιτική των Ya basta να συγκεντρώνονται μόνοι τους έχοντας πίσω την πλειοψηφία του κόσμου ξεπεράστηκε από τη μαχητικότητα των διαδηλωτών. Η διαδήλωση πέρασε και στα δυο ρεύματα της γέφυρας. Στην πρώτη γραμμή βρέθηκαν τα πανύ της "Πρωτοβουλίας Πράγα 2000" κάτω από τα οποία συσπειρώθηκαν σε αλυσίδες διαδηλωτές από όλες τις χώρες και όλοι μαζί έπαισαν ξανά στην αστυνομία.

Ήταν τέτοια η μαζικότητα και η διάθεση του κόσμου που η αστυνομία δεν

τόλμησε να διαλύσει τη συγκέντρωση, αλλά περιορίστηκε να αποκρούει τις επιθέσεις.

Το επίσημο πρόγραμμα της τσεχικής κυβέρνησης πρόβλεπε λήξη της συνεδρίασης στις 3μμ και πανηγυρική εκδήλωση για τους συνέδρους στην Όπερα στις 7 το βράδι. Φωνάζοντας το σύνθημα "Νικήσαμε, νικήσαμε, νικήσαμε, μην το ξεχνάτε" η διαδήλωση έφυγε για να καταλήξει στην ιστορική πλατεία Βέντισλας όπου έγινε συγκέντρωση με ομιλίες. Στη συνέχεια οι διαδηλωτές κατευθύνθηκαν στην Όπερα για να την αποκλείσουν από τους συνέδρους. Λίγο αργότερα κατέφθασαν εκεί και διαδηλωτές από το "μπλε" και το "ροζ μπλοκ". Ένα αυτοκίνητο με συνέδρους βρέθηκε αποκλεισμένο από χιλίους διαδηλωτές και τα πανύ του ΣΕΚ και της αδελφής οργάνωσής του στη Γαλλία "Socialisme par en bas". Την ίδια ώρα μπροστά στην είσοδο της Όπερας τούρκικα και κούρδικα διαδηλωτές είχαν στήσει το χορό φωνάζοντας συνθήματα αλληλεγγύης με τους έλληνες και κύπριους διαδηλωτές.

Την Τρίτη 26 Σεπτεμβρίου νικήσαμε. Οι αντιπρόσωποι στη Σύνοδο του ΔΝΤ που φιλορούσαν την Τετάρτη και η απόφαση του ΔΝΤ να σταματήσει η Σύνοδος την Πέμπτη ήταν το επιστέγασμα αυτής της νίκης. Οι επιθέσεις της αστυνομίας που προσπάθησε τις επόμενες μέρες με μαζικές συλλήψεις να τρομοκρατήσει τον πληθυσμό της Πράγας ήταν η ομολογία ότι είχε χάσει όχι μόνο τη μάχη της προστασίας των συνέδρων αλλά και την πολιτική μάχη. Από τις 850 συλλήψεις που έγιναν την Τετάρτη και την Πέμπτη, οι 600 ήταν Τσέχοι. Η αστυνομία σταματούσε στους δρόμους τα νέα παιδιά και έκανε συνεχεις ελέγχους, δείχνοντας ότι θεωρούσε κάθε νεολαίο της Πράγας ύποπτο σαν εχθρό του ΔΝΤ.

Όσοι βρέθηκαν στις 26 Σεπτεμβρίου στην Πράγα έζησαν ένα πανηγύρι αλληλεγγύης, συντροφικότητας, αγωνιστικότητας και αυτοπεποίθησης ότι η εργατική τάξη μπορεί να τσακίσει τους καπιταλιστές. Αυτή την πεποίθηση να τη μεταδώσουμε παντού, σε κάθε χώρα, σε κάθε αγώνα.

Συγκέντρωση στην πλατεία της Ανοιξης του '68

Στις 5 το απόγευμα οι διαδηλωτές βάδισαν στην πλατεία Βέντσινας, στο ιστορικό κέντρο των διαδηλώσεων της Ανοιξης της Πράγας το 1968 και στη συνέχεια απέκλεισαν την Όπερα όπου ήταν προγραμματισμένο να μεταβούν οι σύνεδροι του ΔΝΤ. Στην πλατεία Βέντσινας σε μια πανηγυρική συγκέντρωση, ομιλητές από διάφορες χώρες πήραν το λόγο για να μιλήσουν στους χιλιάδες συγκεντρωμένους.

"Θέλω να στείλω ένα μήνυμα στον Β.Χάβελ τον πρόεδρο της Τσέχικης Δημοκρατίας και στην κυβέρνηση" πήρε το λόγο αρχικά ο **Αλεξ Καλλίνικος** πανεπιστημιακός, ηγετικό μέλος της Διεθνούς Σοσιαλιστικής Τάσης και ομιλητής στην Αντι-Σύνοδο που οργανώθηκε τις προηγούμενες μέρες. "Ο Χάβελ λέει ότι είναι δημοκράτης. Αλλά αυτό που είδαμε σήμερα ήταν η βαναυσότητα των ειδικών δυνάμεων της αστυνομίας που έστειλε να υπερασπίσει το ΔΝΤ. Ο Χάβελ είναι πρόεδρος σήμερα, γιατί πριν από 11 χρόνια σε αυτήν ακριβώς εδώ την πόλη, η ίδια αστυνομία προσπάθησε να εμποδίσει τις φοιτητικές διαδηλώσεις, αλλά τελικά απέτυχε. Είναι το ίδιο σόπιο, καταπιεστικό κράτος, που ο Χάβελ υποστηρίζει ότι έριξε το 1989. Σήμερα στην Πράγα, είδαμε τι εννοούν όταν μιλάνε για δημοκρατία.

Δεν είμαστε εδώ μόνο για να διαμαρτυρηθούμε ενάντια στο

ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα. Ηρθαμε, όλοι εδώ, να διαδηλώσουμε ενάντια στον παγκοσμιοποιημένο καπιταλισμό. Η Σύνοδος του ΔΝΤ είναι ένα παγκόσμιο μάζεμα δολοφόνων. Θα συνεχίσουμε να διαδηλώνουμε και να εμποδίζουμε το ΔΝΤ, όπως ήδη ξεκινήσαμε, μέχρι το τέλος της ημέρας. Και θα το κάνουμε ξανά και ξανά. Θα συνεχίσουμε στο δρόμο του Σιάτλ, της Ουάσιγκτον, της Πράγας που ήδη γίνεται ένας θρύλος, θα παρενοχλούμε τους δολοφόνους οπουδήποτε θέλουν να συγκεντρωθούν. Ακόμα περισσότερο φεύγουμε από την Πράγα αποφασισμένοι να παλέψουμε ενάντια στο σύστημά τους και να το αντικαταστήσουμε με ένα σοσιαλιστικό σύστημα όπου όλοι οι άνθρωποι θα μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια για πρώτη φορά στην ιστορία".

Στη συνέχεια τον λόγο πήρε ο **Πωλ Μπρέναν**, συνδικαλιστής στο ΜΕΤΡΟ του Λονδίνου: "Το ΔΝΤ και η παγκοσμιοποίηση δεν επηρεάζουν μόνο ανθρώπους που βρίσκονται μακριά, στον Τρίτο Κόσμο. Μας επηρεάζουν και εδώ στη Δύση. Δουλεύω στον Υπόγειο του Λονδίνου. Η ίδια εταιρία, η Μπάλφουρ Μπίτι που θέλει να κερδίσει την ιδιωτικοποίηση του ΜΕΤΡΟ είναι η ίδια που καταστρέφει τη ζωή των ανθρώπων με τις "επενδύσεις" της στην Κίνα ή στην Τουρκία. Είμαστε εδώ με πολλές γλώσσ-

σες, αλλά με μια φωνή, ένα μήνυμα. Κλείστε το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα, σταματήστε τις ιδιωτικοποιήσεις, η παραγωγή όχι για το κέρδος, αλλά για τις ανάγκες.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο **Νίκος Γεωργίου** μέλος του ΔΣ Ένωσης Λιμενεργατών Πειραιά: "Είμαστε εδώ οι λιμενεργάτες του Πειραιά να ενώσουμε τη φωνή μας με τις χιλιάδες φωνές των διαδηλωτών που ήρθαν σήμερα να διατρανώσουν την αντίθεσή τους στις αποφάσεις του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Οι λιμενεργάτες του Πειραιά και όλης της Ελλάδας θα είναι μπροστά σε όλους τους αγώνες ενάντια στη νέα τάξη πραγμάτων που προσπαθεί να επιβάλει παγκόσμια ο καπιταλισμός. Θα νικήσουμε!"

"Σήμερα ολοκλήρη η αστυνομία της Τσεχίας κινητοποιήθηκε για να φυλάει μια γέφυρα προσπαθώντας να προστατεύσει το ΔΝΤ από την οργή μας" ξεκίνησε την ομιλία του ο **Πάνος Γκαγκάνας** διευθυντής της Εργατικής Αλληλεγγύης: "Αναγκάστηκε να αφήσει τους δρόμους της Πράγας σ'εμάς. Οι δρόμοι της Πράγας ανήκουν στους διαδηλωτές! Είναι μια φανταστική νίκη. Και ξέρουμε που οφείλεται. Ερχεται από όλες τις χώρες του κόσμου, όπου οι εργαζόμενοι παλεύουν ενάντια στην πολιτική του συστήματος. Από την Ελλάδα ήρθαμε με την αντιπροσωπεία των εργαζόμενων του ΟΤΕ που απεργήσαν 9 μέρες ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις. Φέρνουμε τα χαιρετίσματα των ναυτεργατών που έκαναν μια νικηφόρα απεργία ενάντια στους εφοπλιστές.

"Σύντροφοι, γ'αυτό νοκώθετε τόσο δυνατοί, δεν φοβάστε την αστυνομία και τα χημικά της, γιατί ξέρουμε τη δύναμη που έχουν οι εργαζόμενοι αν οργανωθούμε πάνω σε μια σοσιαλιστική πολιτική. Θα πάρουμε το μήνυμα της Πράγας και θα το φέρουμε στις χώρες μας. Υποστηρίζοντας τους απεργούς, παλεύοντας ενάντια στις άρχουσες τάξεις, τις κυβερνήσεις τους και τους θεσμούς τους. Να κάνουμε αυτό το κίνημα ακόμα πιο δυνατό. Να το οδηγήσουμε στη νίκη, την επανάσταση και το Σοσιαλισμό".

"Ηρθα στην Πράγα να διαδηλώσω ενάντια στο ΔΝΤ. Ηρθα σαν ένας εργαζόμενος που παλεύει ενάντια σ'αυτούς που θέλουν να απολύσουν τους συναδέλφους του" τόνισε στην ομιλία του ο **Ορει**, συνδικαλιστής από Γαλλία, ενώ εκ μέρους της γερμανικής αντιπροσωπείας μίλησε ο **Φρανκ**, συνδικαλιστής: "Ηρθα εδώ με την αντιπροσωπεία των συνδικαλιστών από τη Γερμανία. Οι εργάτες σήμερα απεργούν ενάντια στο Σρέντερ στη Γερμανία, τον Μπλέρ στην Αγγλία ενάντια σε όλες τις σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις που προδίδουν τις υποσχέσεις τους. Εργάτες του κόσμου ενωθείτε και παλέψτε!"

"Τα ΜΜΕ προσπαθούν να μας παρουσιάσουν σαν "οπισθοδρομικούς" που δεν θέλουν την παγκοσμιοποίηση. Αλλά εμείς δεν κοιτάμε πίσω, κοιτάμε μπροστά. Είμαστε για μια παγκόσμια λύση. Η απάντησή μας στον παγκόσμιο καπιταλισμό είναι παγκόσμια επανάσταση" τόνισε στην τοποθέτησή του ο **Νισελ** εκπρόσωπος της αντιπροσωπείας των αυστριακών διαδηλωτών και στη συνέχεια το λόγο πήρε ο **Χάρι Φίλαν**, συνδικαλιστής από την Ιρλανδία: "Σήμερα δώσαμε ένα μήνυμα στο ΔΝΤ. Σήμερα στο Δουβλίνο συνδικαλιστές και νεολαίοι διαδηλώνουν όπως και εδώ ενάντια στο ΔΝΤ και τις ιδιωτικοποιήσεις. Το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα καλούν τους πάντες να ιδιωτικοποιήσουν τα πάντα. Οι καπιταλιστές ξέρουν ότι δεν πρόκειται να ανεχτούμε να διαλύσουν το κράτος πρόνοιας και τις υπηρεσίες. Οτι δεν πρόκειται να ανεχτούμε να σκοτώνουν στον Τρίτο Κόσμο".

Ο **Ντιν Ελστρον**, μέλος των Διεθνών Σοσιαλιστών στη Νορβηγία καταχειροκροτήθηκε και ξεσήκωσε τους συγκεντρωμένους με την ομιλία του: "Από τη Νορβηγία ήρθαμε 400 άτομα και ο ενθουσιασμός μας μετά από αυτή τη διαδήλωση είναι τε-

ράστιος. Η σημερινή διαδήλωση είναι μια γέυση της εναλλακτικής λύσης στη βαρβαρότητα του καπιταλισμού. Το Μάιο στη Νορβηγία πήραμε ξανά αυτή τη γέυση στη μεγάλη γενική απεργία των εργατών, ενάντια στο σύστημα της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης. Ο πρεσβευτής της Νορβηγίας στην Πράγα μας κάλεσε για να συζητήσουμε τα αιτήματά μας. Στείλαμε 300 άτομα και περικυκλώσαμε την πρεσβεία όπου θα έβγαιναν οι σύνεδροι του ΔΝΤ από τη Νορβηγία! Η σημερινή διαδήλωση, η γενική απεργία δείχνουν ότι οι απλοί άνθρωποι έχουν τη δύναμη να αλλάξουν τον κόσμο. Μας λένε ότι οι άνθρωποι με τις γραβάτες, που είναι πέρα από τη γέφυρα είναι οι σημαντικοί άνθρωποι, ο καθένας ξεχωριστά που βρίσκεται σ'αυτή τη συγκέντρωση. Είπαν στους ανθρώπους της Πράγας ότι ήρθαμε εδώ για να επιθεθούμε σε αυτούς. Εμείς είμαστε εδώ για να παλέψουμε όλοι ενωμένοι, να ξεφορτωθούμε το ΔΝΤ, τον παγκόσμιο καπιταλισμό και να τον αντικαταστήσουμε με τον διεθνή σοσιαλισμό".

Τη συγκέντρωση έκλεισε η **Γιοχάνα** μέλος της αδελφής οργάνωσης του ΣΕΚ στην Τσεχία και από τους οργανωτές της διαδήλωσης ενάντια στο ΔΝΤ: "Ευχαριστώ που ήρθατε τόσο πολλοί. Πρέπει να είμαστε περήφανοι που χρειάστηκαν την παρουσία 11.000 αστυνομικών για να προστατεύσουν τους συνέδρους. Σήμερα δεν καταφέραμε να ριζώμε τον καπιταλισμό και αυτό σημαίνει ότι η φτώχεια και οι πόλεμοι συνεχίζονται. Όλοι να γυρίσουμε στην πατρίδα μας και να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε, να συζητάμε, γιατί ο κόσμος δεν θα αλλάξει σε μια μέρα".

Η διαδηλώτρια **Κατίνα Σηφακάκη** αγωνίστρια της Αντίστασης, στην πρώτη γραμμή της διαδήλωσης

Κυριακή 24 Σεπτέμβρη. Η συζήτηση στο πλοίο με θέμα «Πώς θα σταματήσουμε το ΔΝΤ»

Το αντικαπιταλιστικό καραβάνι

Το ταξίδι για την Πράγα δεν ήταν εκδρομή. Ανθρωποι όλων των ηλικιών ταξίδεψαν 21 ώρες στο πλοίο, και άλλες ακόμα τόσες στα λεωφορεία χωρίς πρακτικά να κάνουν στάσεις για να φτάσουν στην Πράγα στις 10 το πρωί της 26 Σεπτέμβρη, μισή ώρα πριν ξεκινήσει η διαδήλωση. Διαδήλωσαν, συκρούστηκαν με την αστυνομία και διαδήλωσαν ξανά, για να φύγουν την ίδια μέρα στις 12 το βράδυ και να φτάσουν στην Αθήνα δύο μέρες μετά. Παρόλες τις αντιξοότητες, δεν υπάρχει ούτε ένας από αυτούς που να μετάνιωσε γι' αυτήν του την απόφαση.

Ήταν εντυπωσιακή η αλληλεγγύη και η συντροφικότητα που γεννήθηκε στη διάρκεια αυτού του ταξιδιού. Ακόμα πιο εντυπωσιακή ήταν η συζήτηση που έγινε πριν και μετά τη διαδήλωση της Πράγας. Στο ταξίδι πηγαίνοντας προς την Πράγα πάνω από 250 άτομα συμμετείχαν στην συγκέντρωση που έγινε μέσα στο πλοίο. Αγωνιστές από το φάσμα, μέλη του ΣΕΚ, του ΣΥΝ, του ΝΑΡ, της Νεολογίας ΠΑΣΟΚ, αναρχικοί και ανένταχτοι πήραν το λόγο για να μιλήσουν για το ρόλο του ΔΝΤ, αλλά και πώς μπορούμε να το παλέψουμε. Το ίδιο βράδυ στο σαλόνι του πλοίου προβλήθηκε η ταινία "Γη και ελευθερία" του Κεν Λούουτς, ενώ στο λεωφορείο περνώντας την Ιταλία έγινε συζήτηση για την Κόκκινη Διετία και τον Γκράμσι.

Φτάνοντας στην Τσεχία κανείς δεν μπορούσε να κοιμηθεί από την ένταση, αν θα μας σταματήσουν στα σύνορα. Μαζί μας κουβαλούσαμε την αυτοπεποίθηση που μας είχε δώσει το νέο ότι η διαδήλωση της Κυριακής στην Πράγα είχε απαιτήσει από τον Χάβελ να ανοίξει τα σύνορα. Ανάμεσα στα όπλα μας ήταν και το μήνυμα του Μανώλη Γλέζου: "Το 1968 διαμαρτυρήθηκα έντονα για την επέμβαση στην Τσεχοσλοβακία ακριβώς για να σταματήσει κάθε είδους επέμβαση στα δικαιώματα ζωής, έκφρασης και ελευθερίας των πολιτών και των λαών. Την ίδια φωνή διαμαρτυρίας υψώνω και σήμερα". Παρά την ανευθυνότητα του ΜΕΓΚΑ που έδινε την "είδηση" ότι οι διαδηλωτές από την Ελλάδα είναι αποκλεισμένοι στα σύνορα, περάσαμε αέρα.

Στο ταξίδι της επιστροφής τα λεωφορεία αντηχούσαν από τα πηγαδάκια που άνοιγαν εδώ και εκεί πάνω στις εκτιμήσεις για την ίδια τη διαδήλωση. Στο σαλόνι του πλοίου οι συζητήσεις για ποια κοινωνία παλεύουμε ενολλάσσονταν με τραγούδια. Διαδηλωτές της μπλε πορείας έπαιζαν μουσική και τραγουδούσαν δίπλα-δίπλα στους συνδικαλιστές των δήμων της ΠΟΕ-ΟΤΑ.

Η συζήτηση στην ντισκοτέκ του πλοίου την επόμενη μέρα το πρωί κράτησε τρεις ώρες και ήταν έντονη. Όλοι ενθουσιασμένοι με τη νίκη - και την ίδια στιγμή με όλα τα ερωτήματα, "γιατί τα τσέχικα συνδικάτα δεν κατέβηκαν μαζί μας στην Πράγα", "Ποιό είναι το επόμενο βήμα", "τι στάση πρέπει να κρατάμε απέναντι στους γραφειοκράτες", "πώς μπορούμε να διαφωνούμε, αλλά ταυτόχρονα να μην σπάμε την ενότητά μας". Σε όσους είχαν ζήσει τη δεκαετία του '60 η κατάσταση πάνω στο πλοίο τους θύμιζε τις παλιές τους εμπειρίες. Για τους περισσότερους ήταν κάτι πρωτόγνωρο. Κάτι που δεν θα δίσταζαν να επαναλάβουν ξανά και ξανά.

■ Έχοντας σαν αφετηρία την εμπειρία της Πράγας 2000 - και αυτό ήταν πολύ θετική εμπειρία για μένα, να δούμε τι ενώνει την Αριστερά στην Ελλάδα. Η εργατική τάξη της Τσεχίας μπορεί να μην ήταν μαζικά στους δρόμους, αλλά θάζω τελεία. Η εμπειρία που προσκόμισα είναι ότι μπορώ να καθίσω στο ίδιο τραπέζι με κάποιες φωνές του κινήματος στην Ελλάδα και να δούμε τι και μέχρι πού μας ενώνει. Και νομίζω ότι μας ενώνουν περισσότερα απ' όσα νομίζουμε ότι μας χωρίζουν.

Η Πράγα είναι ένας σταθμός.

Μπορούμε να τη χρησιμοποιήσουμε σαν επιχείρημα και να πούμε "εμείς το καταφέραμε, νατο! Είναι μπροστά σου"! Αρα χρησιμοποιούμε αυτό στην καθημερινή μας επαφή με το κόσμο, ότι υπάρχει δύναμη στην ένωση. Θα έχει θετικό και πρακτικό αντίκτυπο αυτό στην απεργία που ετοιμάζουμε στις 10 Οκτώβρη.

*Νότη Σωτηριάδου, μέλος ΔΣ
Συλλόγου Δημοτικών*

υπαλλήλων νομού Θεσσαλονίκης

■ Νομίζω ότι αυτό που έγινε πέρσι στο Σιάτλ και φέτος στην Πράγα είναι η αρχή για να γίνει μια διεθνοποίηση της εργατικής τάξης και ενωμένη η εργατική τάξη να προχωρήσει στην ανατροπή του καπιταλισμού. Αυτό είναι ένα ποιοτικό άλμα, η εργατική τάξη καταλαβαίνει ότι πρέπει να ξεφύγει από τα στενά όρια του έθνους κράτους. Η εργατική τάξη αντιλαμβάνεται πλέον ότι έχει κοινά συμφέροντα με τις εργατικές τάξεις των υπόλοιπων χωρών. Ετσι η όλη υπόθεση αποκτάει μια διεθνιστική προοπτική.

Νεκτάριος, ΤΕΙ Χαλκίδας

■ Όταν άκουσα τη συντρόφισσα να μιλάει στη συγκέντρωση για την εθνική αντίσταση, στο τέλος της προσπάθειάς μας, συγκινήθηκα. Δεν είμαι εκείνης της γενιάς. Πήγα το 1969 φοιτητής απολιτικοποίητος ακόμα στην Ιταλία και γνώρισά τα κόμματα και τις οργανώσεις της Αριστεράς. Έχω περάσει το '68 μέσα στα αμφιθέατρα, έχω περάσει την περίοδο του αγώνα ενάντια στο πόλεμο του Βιετνάμ, την περίοδο του Πολυτεχνείου και κάποια στιγμή όταν έκασα να κάνω το λογαριασμό είδα πολλούς συντρόφους να λείπουν και να έχουμε μείνει λίγοι. Μετά το 1989-90 ένοιωσα ένα τρόμο. Και σήμερα χαίρομαι που ξαναβρίσκομαι με αυτόν τον κόσμο, με

τους νέους ανθρώπους. Νοιώθω ξανά την ελπίδα.

**Λεωνίδας Καρακούρος, Μέλος
ΔΣ Συλλόγου Εργαζομένων
Δήμου Ομηρούπολης**

■ Το βασικό στην Πράγα ήταν ότι ζήσαμε ένα ελευθεριακό πανηγύρι. Ενοιώσα ελεύθερος για πρώτη φορά στη ζωή μου. Προχωρούσαμε μαζί με άλλους ανθρώπους, από άλλες χώρες, είχαμε κοινές ιδέες, κοινούς στόχους - μια λύση επανάσταση. Ήταν κάτι το απίστευτο αυτό που έγινε στην Πράγα.

**Δημήτρης,
εργαζόμενος ηχολήπτης**

■ Η Πράγα ήταν μια αντίσταση, ένας σταθμός για όσους αντιπαλεύουμε την παγκοσμιοποίηση και τον καπιταλισμό. Το βασικό συμπέρασμα που θγαίνει είναι ότι όταν οι αριστερές δυνάμεις ενώνονται μπορούν να πετύχουν πολλά πράγματα. Και αυτή η προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί απ'όλες τις πλευρές, να κάτσουν και οι ηγεσίες των αριστερών δυνάμεων να συζητήσουν. Να βρούμε τι μας ενώνει, με τι μπουσούλα μπορούμε να συνεχίσουμε. Η Πράγα ήταν η συνέχεια του Σιάτλ, το Σιάτλ είχε συνέχεια, που σημαίνει ότι και τώρα πρέπει να έχουμε συνέχεια.

Και σ' αυτήν την προσπάθεια μπορούμε να κερδίσουμε παρά πολύ κόσμο που σήμερα τον αγνοούμε ή δεν τον παίρνουμε καν υπόψη μας, είτε πιστεύουμε ότι δεν μπορεί να συμμετέχει. Αλλά μπορεί να συμμετέχει, αν δουλέψουμε συστηματικά και οργανωμένα. Νέες κοινωνικές ομάδες θα μπουόνε σε ένα κοινωνικό αγώνα και τα αποτελέσματα θα είναι καλύτερα.

**Μιχάλης Καφετζάκης, μέλος
ΔΣ Συλλόγου εργαζομένων
νοσοκομείου Ερυθρός Σταυρός**

Πολιορκημένοι στο γυάλινο πύργο

Ενα μήνα πριν, στο νοσοκομείο Ελπίς μέλη της Πρωτοβουλίας Πράγα 2000 Αμπελόκηπων-Γκάζη, ανάμεσά τους και συνδικαλιστές του Συλλόγου Εργαζομένων του νοσοκομείου, έκαναν τη δεύτερή τους εξόρμηση με σκοπό τη στήριξη της διαδήλωσης στις 26 Σεπτέμβρη. Δεκάδες εργαζόμενοι στήριξαν την Πρωτοβουλία και μαζεύτηκαν συνολικά 40.000 δραχμές. "Καλά κάνετε, αλλά αυτών δεν ιδρώνει το αυτί τους" είπε μια εργαζόμενη ενισχύοντας την προσπάθεια.

Στην Πράγα το αυτί των τραπεζιτών και των καπιταλιστών όλου του κόσμου ιδρώσε και με το παραπάνω. Την Τρίτη 26 Σεπτέμβρη, οι πιο "ισχυροί" όλου του κόσμου βρέθηκαν αποκλεισμένοι μέσα στο φρουρούμενο από 11.000 πάνοπλους αστυνομικούς "κάστρο" που είχαν για συνεδριακό κέντρο, κοιτάζοντας από τις τζαμαρίες, τους χιλιάδες αντικαπιταλιστές να διαδηλώνουν ελεύθεροι στους δρομους της πόλης. Φυγαδεύτηκαν υπόγεια, με το ΜΕΤΡΟ, που η τσέχικη κυβέρνηση έκλεισε για τον υπόλοιπο κόσμο, προκειμένου να τους απεγκλωβίσει.

Η απογευματινή τους "διασκέδαση" ματαιώθηκε. Η Όπερα είχε αποκλειστεί από τους διαδηλωτές. Μπορούσε κανείς να δει τον τρόπο ζωγραφισμένο στα πρόσωπα των τριών συνέδρων που κατ'άφεραν να φτάσουν, καθώς το αυτοκίνητό τους έμεινε για μια ώρα περικυκλωμένο από διαδηλωτές. Οι λίγοι αστυνομικοί έξω από την Όπερα δεν μπορούσαν να κάνουν απολύτως τίποτα για να επέμβουν.

Λίγο αργότερα σε ένα άλλο τομέα της πόλης η δεξίωση που είχε καλέσει ο τσέχος πρωθυπουργός ξεκινούσε με καθυστέρηση. Οι πρώτοι σύνεδροι του ΔΝΤ που θέλησαν να φύγουν βρέθηκαν αντιμέτωποι με την παρουσία διαδηλωτών. Για ακόμα μια φορά δεν μπορούσαν να φύγουν. Μια ώρα αργότερα, βγήκαν για να επιβιβαστούν στα λεωφορεία που τους υποσχέθηκαν, αλλά τα λεωφορεία δεν είχαν καταφέρει να φτάσουν. Το τέλος της θραδιάς βρήκε αρκετούς από αυτούς να ξεπαγιάζουν σε σημεία χιλιάμετρα μακριά από τα ξενοδοχεία τους. Και άλλους να ετοιμάζουν τα πράγματά τους για να φύγουν από την Τσεχία.

Την επόμενη μέρα οι θέσεις της μεγάλης αίθουσας του συνεδριακού κέντρου ήταν άδειες καθώς ήδη πολλοί σύνεδροι είχαν αποχωρήσει. Το απόγευμα της Τετάρτης, ανακοινώθηκε ότι η Σύνοδος διακόπτεται και δεν θα συνεχιστεί την Πέμπτη. Η επίσημη ανακοίνωση του ΔΝΤ ήταν ότι "δεν είχε σχέση με τις διαδηλώσεις".

Όμως ακόμα και οι ανταποκρίσεις του Ρόιτερ και του Ασοσιέιτεντ Πρες είχαν διαφορετική γνώμη: "Μόλις λίγες δεκάδες αντιπρόσωποι παρουσιάστηκαν χθες κατά τη δεύτερη μέρα της 'πανηγυρικής' συνεδρίασης των δύο διεθνών οικονομικών ιδρυμάτων, καθώς οι περισσότεροι από τους συναδέλφους τους είχαν φυγαδευτεί όπως-όπως τις νυχτερινές ώρες από τις δυνάμεις ασφαλείας προκειμένου να διαφύγουν από την οργή των παραδοκούντων διαδηλωτών. Όσα πρέπει να σκεφτούμε αν αξίζει τον κόπο να διοργανώνουμε παρόμοιες συνόδους στο μέλλον' σχολίαζε συνοφρωμένος ένας σύνεδρος στο Πρακτορείο Ρόιτερς. 'Ποιά χώρα θα προθυμοποιηθεί να φιλοξενήσει κάτι παρόμοιο'. (Καθημερινή, Πέμπτη 28 Σεπτέμβρη).

Αυτή ήταν η εικόνα των "ισχυρών" του κόσμου μπροστά στη δύναμη του εργατικού κινήματος. Οι εργάτες έχουμε τη δύναμη. Να κηρύξουμε τους καπιταλιστές ανεπιθύμητους, σε κάθε εργασιακό χώρο, σε κάθε χώρα, σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Πράγα 26 Σεπτέμβρη.
Σύγκρουση με τα ΜΑΤ

Σε όλο τον κόσμο

■ Το κέρδος από όλη αυτήν την υπόθεση για εμένα είναι ότι υπάρχει ένας κόσμος ενωμένος για ένα κοινό στόχο. Δεν τον χωρίζουν οι ιδεολογίες. Όλοι ενωμένοι ο καθένας με την πρακτική του για κάτι κοινό. Αυτή η εγότητα έπαιξε σημαντικό ρόλο για το επίτευγμά μας. Παρά το γεγονός ότι στην Πράγα δεν υπήρχε η κοσμοσυρροή που υπήρχε στο Σιάτλ, μπορέσαμε να ανακόψουμε ξανά τη Σύνοδο. Είναι σημαντικό πλήγμα γι' αυτούς. Το ότι δράσαμε όλοι μαζί σημαίνει ότι πρέπει να πάρουμε αυτά τα ντοκουμέντα, να τα φέρουμε στη χώρα μας και να κάνουμε κάτι ανάλογο. Η Πράγα νο είναι η αρχή.

Ορφέας, μαθητής, Κυψέλη

■ Πρώτο στοιχείο που θεωρώ τομή είναι το γεγονός ότι κόσμος από διαφορετικά πολιτικά στίγματα, προϊστορία, γενιές, ηλικία βρέθηκε να έχει κοινά αντικαπιταλιστικά συνθήματα. Αυτό το θεωρώ τεράστια κατάκτηση σε σχέση με αυτό που είχα ζήσει άλλες εποχές από το 1975 έως το '80.

Δεύτερο σημείο τομής. Θεωρώ ότι για πρώτη φορά μετά τον Ισπανικό εμφύλιο μιλήσαμε για μια μεγάλη διεθνή κινητοποίηση που το χαρακτηριστικό της ήταν αντικαπιταλιστικό και ξεπέρασε αποστάσεις, σύνορα, αλλά συγχρόνως έβαλε τη δυναμική ενός νέου κινήματος, για μένα ποιοτικά καινούργιο.

Θεωρώ ότι χθες γεννήθηκε κάτι, σαν συνέχεια του Σιάτλ, που όμως πια λέει Σιάτλ, Πράγα, μετά τι;

Νίκος Τσούμης, γιατρός

■ Βάλανε στόχο να πετύχουμε τη ματαίωση της Σύνοδου των τραπεζιτών και το πετύχαμε. Δώσαμε ένα θρόντο παρά τον για να τους δείξουμε ότι δεν μπορούν να παίρνουν όλο αποφάσεις ερήμην μας. Το μέγεθος της διαδήλωσης έχει να κάνει με το πόσο καλή ήταν η συνεννόηση με το τοπικό χρώμα, με το 'input και τα συνδικάτα της Τσεχίας και το τι ρόλο παίξαμε οι υπόλοιποι από τις άλλες χώρες, από τα δυτικά κράτη. Ενας ολόκληρος κόσμος σφύρησε δυσκολίες, ταλαιπωρία, τρομοκρατία και πήγε και έδωσε το παρών του. Οι σχέτοι θα έπρεπε σαν οικοδεσπότες να θγουν στους δρόμους όσο άσχημες μήνες και να είχαν από προηγούμενα καθεστώτα που εγώ θεωρώ χουντικά. Αλλά και αυτή τη στιγμή ό,τι έγινε μπορεί να λειτουργήσει σαν μήνυμα και αυτός είναι ο στόχος της όλης διαδικασίας. Η μάχη αυτή υπάρχει και θα συνεχιστεί.

Νίκος, Λόγιστις

Στις 26 Σεπτεμβρη χιλιάδες άνθρωποι διαδήλωσαν σε δεκάδες χώρες ενάντια στην πολιτική του ΔΝΤ και της άρχουσας τάξης: ● Στις **Φιλιππίνες** - όπου πριν λίγους μήνες 180 άνθρωποι βρήκαν το θάνατο καταπλακωμένοι από τη χωματερή που διέλυσε την παραγκούπολη στην οποία ζούσαν - διαδηλωτές συγκεντρώθηκαν έξω από την Κεντρική Τράπεζα της χώρας. ● Στην **Αυστραλία** οι διαδηλωτές που κατάφεραν να μπλοκάρουν το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ πριν ένα μήνα, βρέθηκαν ξανά στους δρόμους του Σίδνεϊ και της Μελβούρνης κόντρα στις γιορτές κέρδους των Ολυμπιακών Αγώνων. ● Στην **Κροατία** εκατοντάδες διαδήλωσαν στο Ζάγκρεμπ με κεντρικό σύνθημα "Η Πράγα καλεί, το Ζάγκρεμπ ανταποκρίνεται". ● Στις **ΗΠΑ** έγιναν διαδηλώσεις και ποικιλομορφίες σε 50 πόλεις. Στο Σικάγο συνδικάτα, οργανώσεις μεταναστών, αριστερές και οικολογικές οργανώσεις διαδήλωσαν έξω από τις τράπεζες. ● Διαδηλώσεις ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση έγιναν ακόμα στον **Καναδά**, στην **Ισπανία**, την **Πολωνία**, την **Ολλανδία**, τη **Δανία**, τη **Νέα Ζηλανδία**.

Στην **Αθήνα** χίλιοι διαδηλωτές μετά από πορεία στο κέντρο της Αθήνας περικύκλωσαν το Χρηματιστήριο, με κάλεσμα της Πρωτοβουλίας Πράγα 2000.

Οι κινητοποιήσεις που σταμάτησαν τη Σύνοδο του ΔΝΤ στην Πράγα είναι η κορυφή του παγόβουνου ενός τεράστιου κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση του καπιταλισμού που απλώνεται σε ολόκληρο τον κόσμο. Το ΔΝΤ και η νεοφιλελεύθερη πολιτική του καταστρέφουν τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων σε όλον τον πλανήτη. Αλλά αυτοί που δέχονται αυτές τις επιθέσεις αντιστέκονται.

Τους τελευταίους δέκα μήνες - από τα γεγονότα του Σιάτλ - σε μια σειρά από χώρες που χτυπιούνται από την πολιτική του ΔΝΤ έχουν ξεσπάσει τεράστιοι αγώνες: Τον Ιούνιο στην **Αργεντινή** 7 εκατομμύρια εργάτες συμμετείχαν σε γενική απεργία ενάντια σε περικοπές, ενώ 80.000 άνθρωποι διαδήλωσαν ενάντια σε ένα από τα μέτρα σταθεροποίησης του ΔΝΤ. Στη **Βολιβία** στα τέλη Σεπτεμβρη 130.000 καθηγητές κατέβηκαν σε απερ-

για και οι αγρότες κλείσαν τους βασικούς δρόμους σε ολόκληρη τη χώρα. Την προσπάθεια της κυβέρνησης να εφαρμόσει μια πρόταση του ΔΝΤ για ιδιωτικοποίηση του νερού στην πόλη Κοτσαμπάμπα σταμάτησαν χιλιάδες διαδηλωτές που έκλεισαν την πόλη για τέσσερις μέρες αναγκάζοντας την κυβέρνηση να πάρει πίσω την ιδιωτικοποίηση. Στην **Κοστα Ρίκα** έγιναν μέσα στον περασμένο Μάρτιο 40 ξεχωριστές διαδηλώσεις ενάντια στα σχέδια ιδιωτικοποιήσεων του ΔΝΤ, ενώ στο **Εκουαδór** διαδηλώσεις και γενικές απεργίες κατάφεραν να ρίξουν τον πρόεδρο Μαχάουντ. Στην **Ονδούρα** μέσα στο καλοκαίρι έγιναν δεκάδες απεργίες, με οδομαχίες μέσα σε νασοκομεία ανάμεσα σε απεργούς νασοκομειακούς και την αστυνομία για να μην ιδιωτικοποιηθεί η υγεία. Στην **Παραγουάη** τον Ιούνιο ξέσπασε 48ωρη απεργία ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του νερού, του τηλεφώνου, των σιδηροδρόμων και η αστυνομία επιτέθηκε με αύρες στους απεργούς διαδηλωτές.

Η σύγκρουση με τα "εξυγιαντικά προγράμματα" του ΔΝΤ δεν περιορίζεται στη Λατινική Αμερική. Τον Ιούνιο στη **Νιγηρία** έγινε γενική απεργία εργαζομένων στα πετρέλαια, το δημόσιο τομέα και τις συγκοινωνίες. Το Μάη 1 εκατομμύριο εργάτες έκαναν απεργία στη **Ν.Αφρική** ενάντια στις απολύσεις και τις περικοπές στους μισθούς. Στην **Κίνα** ξεσπασαν μια σειρά από διαδηλώσεις και απεργίες εναντια στις ετοιμασίες της κυβέρνησης να ενταχθεί στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Όπως χαρακτηριστικά λέει η Τζέικα Γούντροφ από την οργάνωση Παγκόσμιο Κίνημα Ανάπτυξης "οι προσπάθειες του ΔΝΤ να υποτιμήσουν τους διαδηλωτές σαν 'πλούσιους φοιτητές' είναι αφελείς και προσβλητικές. Εκατομμύρια άνθρωποι σε όλον τον κόσμο αγωνίζονται ενάντια στο ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα".

Η Πράγα ήταν η αιχμή ενός πλατύτερου αντικαπιταλιστικού αγώνα. Μετά την Πράγα, καθήκον μας είναι να φτιάξουμε ένα κίνημα που θα συνδέει όλες αυτές τις διαφορετικές παγκόσμιες κινητοποιήσεις σε ένα κοινό αγώνα για την ανατροπή αυτού του συστήματος.

Οι αντικαπιταλιστικές ιδέες

Η Πράγα δεν είναι μόνο δράση αλλά και φοβερές συζητήσεις. Στην αντισύνοδο που οργάνωσε το INPEG από τις 21-23 Σεπτέμβρη πήραν μέρος διανοούμενοι από όλες τις ηπείρους. Στο αφιέρωμά μας έχουμε τις ομιλίες του Γουόλντεν Μπέλλο, πανεπιστημιακού στις ΗΠΑ και του Αλεξ Καλλίνικος, καθηγητή στο Γιορκ και ηγετικό μέλος του SWP στη Βρετανία

ΓΟΥΟΛΝΤΕΝ ΜΠΕΛΛΟ

Βρισκόμαστε σήμερα σε μια ιστορική κατάσταση. Νοιώθω το ίδιο συναίσθημα που είχα και στο Σιάτλ. Την ίδια ηλεκτρισμένη διάθεση. Μοιραζόμαστε τις ιδέες και τις εμπειρίες μας. Όμως, δεν κάνουμε μια συζήτηση για ακαδημαϊκούς λόγους. Προετοιμαζόμαστε για μάχη.

Ήμουν τυχερός που συμμετείχα σε μια σειρά από ιστορικά γεγονότα την περασμένη χρονιά. Μετά τη μαγική έκρηξη του Σιάτλ, όπου όλοι συσπειρώθηκαν σε ένα κοινό στόχο, ο κόσμος δεν είναι πια ο ίδιος. Πήγαμε στην Ουάσιγκτον τον Απρίλη για να σταματήσουμε την ανοιξιάτικη σύνοδο του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η σύνοδος έγινε, αλλά μόνο κάτω από την ισχυρή περιφρούρηση της αστυνομίας.

Αυτό το σαρωτικό κύμα διαμαρτυρίας, που καθώς κλιμακώνεται αγκαλιάζει όλο και περισσότερο κόσμο, ξέσπασε στην Μελβούρνη πριν δυο βδομάδες. Οι περισσότεροι αντιπρόσωποι του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ μπλοκαρίστηκαν από τους διαδηλωτές και δεν μπορούσαν ούτε να μπουν ούτε να βγουν από το κτίριο. Ο Νότιος Ειρηνικός έστειλε το μήνυμά και τώρα ήλθε η σειρά της Πράγας.

Το κίνημά μας θα δοκιμασθεί τις επόμενες μέρες. Το 1968, από την ιστορική Ανοιξη της Πράγας ξεπήδησε η αρχή του τέλους του

σοβιετικού μπλοκ. Θα μπορέσει η Πράγα να ακολουθήσει το Σιάτλ, την Ουάσιγκτον, την Μελβούρνη, να γίνει ένα ακόμα βήμα οργάνωσης της κρίσιμης μάζας που χρειάζεται για να στρέψουμε το ρεύμα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση των πολυεθνικών;

Βρίσκομαι εδώ μαζί σας για να βοηθήσω να ΚΛΕΙΣΟΥΜΕ το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα. Δεν έχω έλθει για να κάνω ακαδημαϊκές συζητήσεις.

Οι νεο-φιλελεύθεροι υποστηρίζουν πως η ανεμπόδιστη ροή των προϊόντων είναι ό,τι καλύτερο μπορεί να υπάρξει. Όμως, η πολιτική του ΔΝΤ που προωθεί την ανεμπόδιστη ροή του κεφάλαιου έχει ήδη εφαρμοστεί στην Ανατολική Ασία. Να ποια ήταν η συνέπεια: όσο ν' ανοιγοκλείσεις τα μάτια σου, τα 100 δισεκατομμύρια δολάρια που εισέρευσαν στην περιοχή ανάμεσα στο 1993 και το 1997, έκαναν φτερά το καλοκαίρι του 1997. Το αποτέλεσμα ήταν ο βούρκος της ύφεσης και της μαζικής ανεργίας.

Τα Προγράμματα Δομικής Προσαρμογής (ΠΔΠ) που έχουν επιβληθεί σε πάνω από 90 αναπτυσσόμενες χώρες και στις "μεταβατικές οικονομίες" της ανατολικής Ευρώπης, έχουν αποτύχει οικτρά. Εφεραν στασιμότητα στην Αφρική και στην Λατινική Αμερική και έχουν τινάξει στα ύψη τον αριθμό των ανθρώπων που ζουν σε συνθήκες α-

πόλυτης φτώχειας. Η ψαλίδα των ανισοτήτων έχει μεγαλώσει παγκόσμια, όπως έχει μεγαλώσει και η ραγδαία συγκέντρωση του παγκόσμιου πλούτου στα χέρια λίγων ατόμων.

Η περιουσία του Μπιλ Γκέιτς είναι σήμερα 90 δισεκατομμύρια δολάρια, του Γουόρεν Μπάφετ 36 δισεκατομμύρια και του Πολ Άλεν (επίσης της Microsoft) 20 δισεκατομμύρια. Το συνολικό τους εισόδημα είναι μεγαλύτερο από το εισόδημα 68 εκατομμυρίων ανθρώπων που ζουν στις 48 λιγότερο αναπτυγμένες χώρες του κόσμου. Την ίδια ώρα, ο αριθμός των ανθρώπων που επιβιώνουν με ένα δολάριο τη μέρα έχει φτάσει στα 1,3 δισεκατομμύρια.

Μας έλεγε ο Φουκουγιάμα ότι η ελευθερία ταυτίζεται με την ελεύθερη αγορά και την φιλελεύθερη δημοκρατία. Όμως, πάνω από 50.000 άνθρωποι στο Σιάτλ έδειξαν ότι δεν είναι διατεθειμένοι να καταπιούν αυτή την εκδοχή της "ελευθερίας", που σημαίνει υποταγή στην αγορά και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Πού βρισκόμαστε, λοιπόν, τώρα;

Η Ασιατική κρίση έφερε την οικονομική κατάρρευση. Το Σιατλ ξεμπρόστασε αυτούς τους θεσμικούς οργανισμούς. Στο Νταβός επιχείρησαν να ξανα-νομιμοποιήσουν την παγκοσμιοποίηση. Οι μεγαλύτεροι ηγέτες του κόσμου συναντήθηκαν για να συζητήσουν πώς θα ελέγξουν τις ιδεολογικές προκλήσεις που βάζουν σε αμφισβήτηση το σύστημα.

Ετσι, σήμερα υποστηρίζουν ότι αυτό που χρειάζεται είναι να φέρουμε τους καρπούς της παγκοσμιοποίησης στην πλειοψηφία του κόσμου που δεν τους έχει ακόμα γευθεί. Χρειαζόμαστε μια "παγκοσμιοποίηση με συμπόνια".

Ο Μπλερ μιλάει για τον Τρίτο Δρόμο. Τι έχει να προσφέρει; Μια σειρά από "ασφαλιστικές δεικλειδες" που μεταφέρουν τα προβλήματα πάλι σε μας. Αντί, δηλαδή, να μας θερίσει το εξπρές της παγκοσμιοποίησης, μας ζητούν να δεχθούμε να κατακυλιόμαστε μόνοι μας, ήσυχα και ειρηνικά.

Ο Τζέιμς Γούλφενσον, από τη Παγκόσμια Τράπεζα διαχωρίζει τις

μη κυβερνητικές οργανώσεις σε "υπεύθυνες" και "ανεύθυνες", επιδιώκοντας να κατευνάσει και να αφοπλίσει το κίνημα με το διάλογο. Το ερώτημα είναι: πρέπει να μεταρρυθμίσουμε ή να εξαρθρώσουμε τους βασικούς θεσμούς της παγκοσμιοποίησης;

Πιστεύω ότι είναι πολύ πιο ρεαλιστικό - και στη γλώσσα του ΔΝΤ, πολύ πιο αποτελεσματικό από πλευράς κόστους - να τους καταργήσουμε και να δημιουργήσουμε τελείως νέους θεσμούς. Θα πρέπει να εστιάσουμε τις προσπάθειές μας σαν κίνημα, όχι στην μεταρρύθμιση, αλλά στο να βαθύνουμε την κρίση νομιμότητας όλου του συστήματος. Πρέπει να εξουδετερώσουμε τις πολυεθνικές εταιρίες, όχι επαναρρυθμίζοντας την λειτουργία τους, αλλά διαλύοντάς τις. Κάνουν κακό στους ανθρώπους, κακό στην κοινωνία, κακό στο περιβάλλον.

Η Μονσάντο και η Νοβάρτις μας έχουν μπουκώσει με γενετικά μεταλλαγμένα τρόφιμα. Οι επτά αδελφές μας κρατούν σκλάβους της κοινωνίας του πετρελαίου. Επί είκοσι χρόνια, η Μισουμπισι είναι μπλεγμένη σε συγκαλύψεις παραβιάσεων των συνθηκών ασφαλείας για χάρη του κέρδους.

Αυτό που επιδιώκουν είναι φθηνότερη εργασία σε όλο τον πλανήτη. Είναι η φυσιολογική συμπεριφορά που θα μπορούσε να περιμένει κανείς από τις εταιρίες. Δημιουργούν ένα κόσμο αναρχίας, ελλείψεων και συγκρούσεων.

Αχρηστο δεν είναι το εθνικό κράτος, αλλά οι πολυεθνικές εταιρίες. Πρέπει να τις εξαρθρώσουμε και να τις διαλύσουμε - όχι όλες τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, μόνο αυτές που στρέφονται κακόβουλα ενάντια στους ανθρώπους. Στη θέση τους πρέπει στήσουμε θεσμούς που θα βασίζονται στην ανοχή και στον σεβασμό της διαφοράς.

Όλα αυτά εξαρτώνται εν μέρει από το τι θα συμβεί στην Πράγα την επόμενη βδομάδα. Δεν είμαστε εδώ για να μεταρρυθμίσουμε την Παγκόσμια Τράπεζα/ΔΝΤ/ΠΟΕ. Είμαστε εδώ για να βάλουμε λουκέτο σε αυτά τα καθάρματα.

Εννιά αντικαπιταλιστικές θέσεις

ΑΛΕΞ ΚΑΛΙΝΙΚΟΣ

Το αντικαπιταλιστικό κίνημα δεν είναι ομοιογενές. Όμως είναι ξεκάθαρο ενάντια σε τι παλεύει. Το εκφράζει πολύ καλά το σύνθημα που έχει κάνει διάσημο ο Μποβέ: "Ο κόσμος δεν είναι για πούλημα". Με άλλα λόγια οι κινητοποιήσεις στρέφονται ενάντια στην εμπορευματοποίηση των πάντων -ακόμα και των γονιδίων που αποτελούν τη βάση της ίδιας της ζωής- που έχουν βάλει μπροστά οι νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις και τη συνεχίζουν οι κεντροαριστερές κυβερνήσεις του "Τρίτου Δρόμου". Είναι ηλίθια συκοφαντία να κατηγορεί κάποιος αυτούς τους διαδηλωτές για νοσταλγικό εθνικισμό. Το διακριτικό τους γνώρισμα είναι ο διεθνισμός -ο Ζοζέ Μποβέ ήταν ένας από τους πολλούς ακτιβιστές που συγκεντρώθηκαν στο Σιάτλ από όλες τις γωνίες του πλανήτη. Το αντικαπιταλιστικό κίνημα βρίσκει τους ιδεολογικούς εκπροσώπους του, όπως τον Πιέρ Μπουρντιέ, την Σούζαν Τζορτζ, τον Τζορτζ Μόνμπιουτ. Αυτό που γεννιέται συνιστά μια βαθιά κριτική στον νεοφιλελευθερισμό και μια εναλλακτική λύση απέναντι στον "Τρίτο Δρόμο". Υπάρχουν μερικά σημεία που παίζουν κρίσιμο ρόλο σε αυτό το ρεύμα ιδεών.

1. Ο εχθρός δεν είναι η παγκοσμιοποίηση, αλλά ο παγκοσμιοποιημένος καπιταλισμός

Όλοι αυτοί που κάνουν κριτική στο αντικαπιταλιστικό κίνημα -υπερασπίζοντας τη σημερινή κατάσταση- το κατηγορούν σαν αντιπάλο εν γένει της παγκοσμιοποίησης. Στην πραγματικότητα οι αντικαπιταλιστές δεν είναι αντίθετοι στην ανάπτυξη των δεσμών ανάμεσα στους ανθρώπους από διαφορετικά κράτη. Οι δυτικές κυβερνήσεις είναι αυτές που βάζουν τέτοια εμπόδια, συνθηκολογώντας ή ενθαρρύνοντας ρατσιστικές εκστρατείες ενάντια στους μετανάστες.

Όμως, η κύρια μορφή της παγκοσμιοποίησης είναι η οικονομική και στηρίζεται στην ολοκλήρωση της παγκόσμιας οικονομίας κάτω από την κυριαρχία των μεγάλων βιομηχανιών και χρηματιστικών επιχειρήσεων και θεσμών. Το να αποδίδει κάποιος σε αυτούς τους οργανισμούς τις τεχνολογικές και επιστημονικές καινοτομίες μιας προηγούμενης γενιάς είναι ένα καλό παράδειγμα αυτού που ο Μαρξ έχει περιγράψει σαν "φετιχισμό του εμπορεύματος".

2. Οι βασικοί θεσμοί του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού είναι οι πολυεθνικές, τα ισχυρά καπιταλιστικά κράτη και οι διεθνείς οργανισμοί που εκφράζουν τα συμφέροντά τους.

"Η λειτουργία των πολυεθνικών παίζει κεντρικό ρόλο στη διαδικασία της οικονομικής παγκοσμιοποίησης" γράφουν ο Ντέιβιντ Χελντ και οι συνεργάτες του. Το 1998 υπήρχαν 58.000 πολυεθνικές επιχειρήσεις με 450.000 θυγατρικές στο εξωτερικό. Οι πωλήσεις τους σε παγκόσμιο επίπεδο έφτασαν τα 9,5 τρισεκατομμύρια δολάρια. Πραγματοποιούν τα 2/3 του παγκόσμιου εμπορίου. Το 1/3 πραγματοποιείται ανάμεσα σε θυγατρικές της ίδιας εταιρείας. Τα στοιχεία για τις άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό δεν αποκαλύπτουν την πραγματική έκταση της οικονομικής δύναμης των πολυεθνικών. Ετσι για παράδειγμα το 20% του συνολικού επενδυμένου κεφάλαιου πραγματοποιείται από θυγατρικές πολυεθνικών που βρίσκονται σε άλλες χώρες πέρα από την "μητρική" της πολυεθνικής. Αυτές οι επιχειρήσεις έχουν αναπτύξει παγκόσμια δίκτυα παραγωγής, εμπλέκοντας στη διαδικασία πολλές μικρότερες τοπικές επιχειρήσεις.

Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις συνεχίζουν να έχουν τη βάση τους στις αναπτυγμένες χώρες της Δύσης όπου βρίσκεται συγκεντρωμένος ο κύριος όγκος των επενδύσεών τους. Ασκούν τεράστια επιρροή στις κυβερνήσεις αυτών των χωρών οι οποίες συναγωνίζονται για να προσφέρουν κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων από τις πολυεθνικές. Μια παρόμοια διαδικασία παζαριών και άσκησης πιέσεων αναπτύσσεται πια σε διεθνές επίπεδο. Η προοπτική της ακόμα μεγαλύτερης "απελευθέρωσης" του παγκόσμιου εμπορίου - κύρια του τομέα των υπηρεσιών - ήταν το κεντρικό ζήτημα στη Σύνοδο του ΠΟΕ στο Σιάτλ. Αυτή η προοπτική πυροδότησε την συγκρότηση "λόμπυ" και συμμαχιών ανάμεσα στις πολυεθνικές. Τέτοιες είναι για παράδειγμα η α-

μερικάνικη Coalition of Service Industries, η ευρωπαϊκός European Services Leaders Group, η Accelerated Tariff Liberalisation.

Η αυξανόμενη δύναμη των πολυεθνικών ανησυχεί ακόμα και έντονα φιλοκαπιταλιστές αναλυτές, όπως τον Χένρυ Κάουφμαν που είναι σύμβουλος επενδύσεων στην Γουόλ Στρητ. Γράφει ο Κάουφμαν: "Τι μπορεί να υπονομεύσει μακροπρόθεσμα την ημιτελή οικονομική δημοκρατία των ΗΠΑ; Η κύρια απειλή προέρχεται από την μόδα των συγχωνεύσεων και συγκέντρωσης, που από τον χρηματιστικό τομέα έχουν απλωθεί στην αυτοκινητοβιομηχανία, στις τηλεπικοινωνίες, στην αεροναυπηγική βιομηχανία, την πετρελαϊκή βιομηχανία, τα ΜΜΕ, τις εταιρείες κατασκευής υπολογιστών και λογισμικού". Ο Κάουφμαν ανησυχεί για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτή η διαδικασία στον ανταγωνισμό και κατά συνέπεια στην οικονομική αποτελεσματικότητα. "Παρ' όλο που η επικρατούσα επιχείρηση ή επιχειρήσεις μπορεί να είναι ευάλωτες από άποψη παραγωγής ή παροχής υπηρεσιών, η τεράστια συσσώρευση κεφαλαίου που έχουν πραγματοποιήσει τους δίνει το πλεονέκτημα να αποσπούν καινοτομίες ή να τις αντιγράψουν βγάζοντας έτσι εκτός ανταγωνισμού τις μικρότερες επιχειρήσεις".

Η διαδικασία της συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης στην οικονομία έχει και σοβαρές πολιτικές συνέπειες. Αυτό δεν σημαίνει ότι διεθνείς οργανισμοί όπως το ΔΝΤ ή ο ΠΟΕ, είναι απλές προεκτάσεις των πολυεθνικών, όπως και τα εθνικά κράτη δεν είναι. Ομως, αυτοί οι θεσμοί λειτουργούν σαν αρένες όπου τα ανεπτυγμένα καπιταλιστικά κράτη και τα οικονομικά συμφέροντα τα οποία είναι συνδεδεμένα μαζί τους, συζητούν και ρυθμίζουν τις διαφορές τους με όρους που συνήθως ευνοούν τον ισχυρότερο "παίκτη" δηλαδή τις ΗΠΑ. Γι' αυτό το λόγο είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός ότι τέτοιοι οργανισμοί αντιπροσωπεύουν κάποια εμβρυακή μορφή της "παγκόσμιας διακυβέρνησης".

3. Το κεφάλαιο είναι σχέση, όχι πράγμα

Υπάρχει, παρ' όλα αυτά, μια τάση ανάμεσα στους αντικαπιταλιστές να αντιλαμβάνονται τον παγκοσμιοποιημένο καπιταλισμό σαν μια σκοτεινή συνωμοσία. Αυτή η τάση περιγράφει τις πολυεθνικές σαν τεράστιες Ξένες οντότητες (περίπου σαν τους Μποργκ στη γνωστή σειρά επιστημονικής φαντασίας Στάρ Τρεκ) που βρίσκονται συνέχεια σε κίνηση επιδιώκοντας να αποροφήσουν και να καταστρέψουν τα πάντα. Όμως ο καπιταλισμός δεν μπορεί να αναχθεί απλά σε κάποιες θεομοθετημένες μορφές του όπως τις πολυεθνικές. Όπως επεσήμανε πρώτος ο Μαρξ το κεφάλαιο είναι μια σχέση όχι ένα πράγμα. Είναι μια απρόσωπη δομή που στηρίζεται στην ανταγωνιστική συσσώρευση και την οποία δεν μπορεί να την ελέγξει κανένα τμήμα της ακόμα και οι πιο μεγάλες οικονομικές μονάδες.

Αυτή η θεωρητική προσέγγιση έχει σημαντικές πρακτικές επιπτώσεις. Είναι σαφές ότι κεντρικό ρόλο στην οικονομική παγκοσμιοποίηση παίζουν τα χρηματιστήρια και οι χρηματιστικές αγορές. Όμως, ούτε αυτές δεν συνιστούν κάποιο κυρίαρχο θεσμό παρόλο που η πολιτική της "απελευθέρωσης" σε αυτό το τομέα όλα τα τελευταία χρόνια έχει διευκολύνει την ανάδειξη του ρόλου τους. Στην πραγματικότητα εκφράζουν ένα σύνολο σχέσεων που διαμορφώνονται από τη δράση επιμέρους "πρωταγωνιστών" -τράπεζες επενδύσεων, κρατικές τράπεζες, αμοιβαία κεφάλαια, κερδοσκόπους κλπ. Όλοι αυτοί εμπλέκονται σε μια διαδικασία από την οποία προσπαθούν να αποσπάσουν τη μέγιστη ωφέλεια, αλλά που τελικά κυριαρχεί πάνω τους.

4. Οι απαιτήσεις της αναπαραγωγής του καπιταλισμού θέτουν όρια στην δυνατότητα ελέγχου και μεταρρύθμισής του

Ο καπιταλισμός έχει συγκεκριμένες συνθήκες αναπαραγωγής. Αυτές οι συνθήκες θέτουν όρια στα σημεία που μπορούν να φτάσουν προσπάθειες μεταρρύθμισης ή ελέγχου των δομών του. Αυτά τα όρια εξηγούν τις δυσκολίες με τις οποίες έχουν βρεθεί αντιμέτωπες όσες σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις προσπάθησαν να εξανθρωπίσουν και να εκδημοκρατίσουν το σύστημα. Όταν οι καπιταλιστές θεωρήσουν ότι κάποιες πολιτικές απειλούν την σταθερότητα και την κερδοφορία της καπιταλιστικής παραγωγής απαντάνε με μια σειρά μέτρα -το πιο συνηθισμένο είναι η φυγάδευση κεφαλαίων- που αδυνατίζουν τη θέση της κυβέρνησης και τελικά την αναγκάζουν να εγκαταλείψει τη διακηρυγμένη πολιτική της. Πρέπει να κατανοήσουμε ότι αυτό δεν προϋποθέτει μια ιδιαίτερη συνωμοσία από μέρους των καπιταλιστών. Το μόνο που χρειάζεται για να μπει ο μηχανισμός σε κίνηση είναι μια σειρά ιδιοτελών αποφάσεων από μεμονωμένους επενδυτές που θεωρούν λογικό να κάνουν αυτή την κίνηση αφού η συγκεκριμένη πολιτική πλήττει τα κέρδη τους. Οι σωρευτικές συνέπειες αυτών των κινήσεων -που εκφράζονται συνήθως με μια νομισματική κρίση- έχουν σαν αποτέλεσμα την αλλαγή πολιτικής.

Το συμπέρασμα μιας τέτοιας ανάλυσης δεν είναι ότι η πάλη για μεταρρυθμίσεις είναι μάταια. Ένας αξιοπρεπής κατώτατος μισθός, με-

γαλύτερες συντάξεις, ένα ικανοποιητικό δημόσιο σύστημα συγκοινωνιών δεν αποτελεί ανατροπή του καπιταλισμού. Όμως οι κεντροαριστερές κυβερνήσεις αρνούνται να προχωρήσουν σε τέτοια βήματα για να μην διαταράξουν στο ελάχιστο τις απαιτήσεις των καπιταλιστών. Υπάρχουν μια σειρά αιτήματα που προβάλλονται σήμερα. Η επιβολή του "φόρου Τομπιν" στις κερδοσκοπικές χρηματιστηριακές και νομισματικές συναλλαγές είναι το κεντρικό αίτημα του κινήματος ΑΤΤΑC στην Γαλλία καθώς και της Μοντ Ντιπλοματίκ, μιας μηνιαίας αριστερής έκδοσης με μεγάλη επιρροή. Οργανώνοντας τις κινητοποιήσεις γύρω από τέτοια αιτήματα μπορούμε να επιτύχουμε την βελτίωση των συνθηκών ζωής σε μαζικό επίπεδο. Παράλληλα μια τέτοια κινητοποίηση δοκιμάζει στην πράξη τα όρια της μεταρρυθμισής που μπορεί να αναχθεί το σύστημα. Όμως το αντικαπιταλιστικό κίνημα πρέπει να έχει ξεκάθαρο ότι τέτοια όρια υπάρχουν.

5. Αν το κεφάλαιο είναι σχέση, τότε εξαρτάται από το αντίθετό του, την μισθωτή εργασία

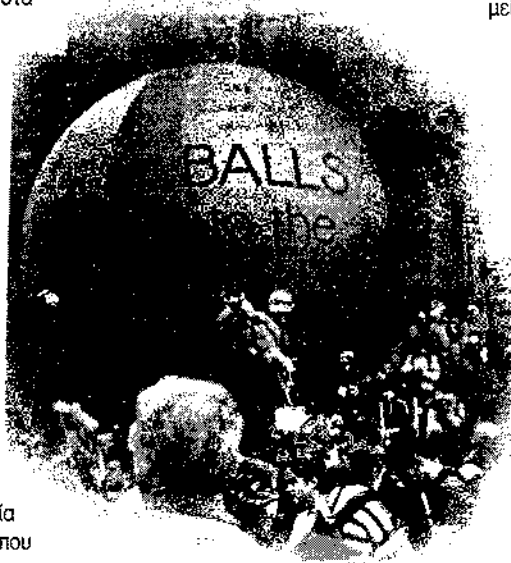
Ο καπιταλισμός δεν είναι μόνο μια σχέση ανάμεσα σε ανταγωνιστικά κεφάλαια. Παρά τις διαφορές και τις συγκρούσεις τους οι καπιταλιστές μοιράζονται την κοινή εξάρτηση από την μισθωτή εργασία. Η εκμετάλλευση της μισθωτής εργασίας -άμεσα ή έμμεσα- είναι η πηγή των κερδών τους. Αυτή είναι η κεντρική ιδέα της ανάλυσης του Μαρξ. Το κεφάλαιο συγκροτείται μέσα από την ανταγωνιστική σχέση του με την εργασία.

Αυτή η ιδέα δεν είναι δημοφιλής. Ο Μανουέλ Καστέλς για παράδειγμα παρόλο που απορίπτει την πλατιά διαδεδομένη άποψη ότι η εποχή της παγκοσμιοποίησης σημαδεύει και το "τέλος της εργασίας" αποδέχεται το κυρίαρχο ιδεολόγημα ότι η παγκοσμιοποίηση έχει αδυνατίσει δραματικά τη δύναμη της οργανωμένης εργατικής τάξης. Γράφει: "Ο αριθμός των μισθωτών θέσεων εργασίας βρίσκεται

σε παγκόσμιο επίπεδο στο υψηλότερο σημείο του στην ανθρώπινη ιστορία και συνεχίζει να αυξάνει. Τα ποσοστά των μισθωτών στον ενήλικο πληθυσμό συνεχίζουν να ανεβαίνουν εξαιτίας κυρίως της μαζικής εισόδου των γυναικών στην αγορά εργασίας. Το να αγνοεί κανείς αυτά τα στοιχειώδη δεδομένα, είναι σαν να αγνοεί την κοινωνία γύρω του". Τονίζει ακόμα ότι σαν συνέπεια των παραπάνω "στην σύγχρονη κοινωνία ο μισθωτός χρόνος εργασίας καθορίζει τον κοινωνικό χρόνο". Όμως ο Καστέλς επιμένει -μαζί με πολλούς κοινωνιολόγους- ότι η επέκταση της μισθωτής εργασίας συνοδεύεται από τον κατακερματισμό και την εξατομικοποίησή της, κάτι που έχει αδυνατίσει δραματικά τη δύναμη της οργανωμένης εργατικής τάξης.

Όμως η πραγματικότητα είναι πολύ πιο πολύπλοκη. Σίγουρα η καπιταλιστική ανασυγκρότηση μετά τα τέλη της δεκαετίας του '70 -και η ήττα των εργατικών αγώνων της δεκαετίας του '80 που προσπάθησαν να βάλουν φρένο σε αυτή τη

διαδικασία- έχει αδυνατίσει τα συνδικάτα στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Στη δεκαετία του '90, η δυναμική της "αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων" έχει αποκτήσει μόνιμα χαρακτηριστικά ασκώντας τρομακτικές πιέσεις στο εργατικό δυναμικό. Τίποτα από αυτά όμως δεν σημαίνει ότι η συλλογική οργάνωση και δράση της

**Το μεγάλο μπαλόνι στην πλατεία Ναμέσι
Μίρου γράφει: «Το ΔΝΤ να πάρει
τα... μπαλόνια μας»**

εργατικής τάξης έχουν μπει σε αχρηστία.

Πρώτον, η ίδια η ένταση των πιέσεων στους χώρους δουλειάς και της εργασιακής ανασφάλειας, προκαλεί αντίσταση. Ετσι μπορούμε να εξηγήσουμε την έκταση των απεργιών στο δημόσιο τομέα στη Γαλλία το Νοέμβρη-Δεκέμβρη του 1995 και την τεράστια λαϊκή συμπάρασταση που απέσπασαν. Δεύτερον, οι πολυεθνικές παραμένουν ευάλωτες στην δράση εργαζόμενων σε θέσεις κλειδιά για την λειτουργία τους, παρά τις συνεχείς προσπάθειες να περικόψουν, να διασπάσουν και να ατομικοποιήσουν το προσωπικό τους. Στις ΗΠΑ ξέσπασαν στα τέλη της δεκαετίας του '90 μια σειρά νικηφόρες απεργίες σε πολυεθνικές. Και αυτό σε μια χώρα όπου τα συνδικάτα έχουν υποστεί τις μεγαλύτερες σχετικά απώλειες.

Τρίτον, μερικές από τις αλλαγές που υποτίθεται ότι χαρακτηρίζουν την "Νέα Οικονομία" κάνουν στην πραγματικότητα πιο ευάλωτες τις επιχειρήσεις. Ένα παράδειγμα είναι πόσο άμεσες ήταν οι επιπτώσεις των κινητοποιήσεων ενάντια στις ανατιμήσεις στα καύσιμα που έγιναν στη Γαλλία, τη Βρετανία και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες πρόσφατα έστω και αν αυτές οι κινητοποιήσεις δεν οργανώθηκαν από τα συνδικάτα αλλά από συνασπισμούς μικροεπιχειρηματιών. Οι σύγχρονες καπιταλιστικές οικονομίες για να χαμηλώσουν το κόστος εφαρμόζουν συστήματα παραγωγής με ελαχιστοποίηση αποθεμάτων (just in time production). Αυτό τις κάνει ευάλωτες και στην παραμικρή διαταραχή στην ομαλή ροή αγαθών απαραίτητων για τη λειτουργία τους.

6. Η σχέση ανάμεσα στο οργανωμένο εργατικό κίνημα και στα άλλα κοινωνικά κινήματα θρίσκεται σε διαδικασία επαναπροσδιορισμού

Πολύ μελάνι έχει χυθεί τα προηγούμενα χρόνια για την ανάλυση των "νέων κινήματων" (όχι τόσο νέα πια) γύρω από ζητήματα όπως η γυναικεία απελευθέρωση, τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων, των Μαύρων, η προστασία του περιβάλλοντος. Θεωρήθηκε ότι τέτοια κινήματα αμφισβητούν το παραδοσιακό εργατικό κίνημα, το αντικαθιστούν. Είτε λόγω του "οικονομισμού" των συνδικάτων και των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων είτε γιατί θεωρήθηκε ότι αυτά τα "νέα κινήματα" αμφισβητούν εξουσιαστικές δομές που δεν μπορούν να αναχθούν στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και στην ταξική πάλη που τον συνοδεύει.

Μια τέτοιου τύπου αντιπαράθεση, που τοποθετεί το εργατικό κίνημα σε αντίθεση με τα άλλα κινήματα, δεν ανταποκρίνεται πια στην πραγματικότητα. Ανεξάρτητα από την συγκεκριμένη αφετηρία όλοι όσοι συμμετέχουν στο σημερινό κύμα κινητοποιήσεων, όλο και περισσότερο θεωρούν ότι παλεύουν ενάντια σε ένα κοινό εχθρό, τον παγκοσμιοποιημένο καπιταλισμό. Η σημασία των διαδηλώσεων στο Σιάτλ δεν έγκειται μόνο στο ότι επιτάχυναν την κατάρρευση της Συνόδου του ΠΟΕ. Το πιο σημαντικό είναι πως έφεραν τον κορμό της οργανωμένης εργατικής τάξης -τους μηχανικούς, τους λιμενεργάτες, τους εργάτες αυτοκινητοβιομηχανίας, τους οδηγούς φορτηγών (τήμστερς)- κοντά στους ακτιβιστές που παλεύουν ενάντια στην καταστροφή του περιβάλλοντος, ή για την κατάργηση των χρεών του Τρίτου Κόσμου. Το σύνθημα "χελωνόφιλοι και τμήστερς επιτέλους μαζί" έκφρασε παραστατικά αυτή την εξέλιξη.

Αυτή η σύγκλιση μπορεί να αποτελέσει την απαρχή μιας διαδικασίας όπου τα καθένα από αυτά τα δυο μέρη θα επανακαθορίσει τις αντιλήψεις του για την κοινωνία αλλά και για τις επιδιώξεις και τα συμφέροντά του άλλου. Ετσι οι συνδικαλισμένοι στον Βορρά μπορεί να αρχίσουν να βλέπουν τους εργάτες του φτωχού Νότου σαν συναδέλφους που βρίσκονται αντιμέτωποι με την πιο βάρβαρη εκ-

Μπροστά στα ΜΑΤ το πλακάτ «Αντισταθείτε. Καταργείστε το χρέος»

δοχή του ίδιου συστήματος που καταστρέφει και τις δικές τους ζωές, και όχι σαν ανταγωνιστές που υπονομεύουν τους μισθούς και τις θέσεις εργασίας. Οι περιβαλλοντικοί ακτιβιστές ή αυτοί που παλεύουν ενάντια στα χρέη του Τρίτου Κόσμου μπορούν να αρχίζουν να αντιμετωπίζουν την εργατική τάξη όχι σαν μια συντηρητική-ακόμα και αντιδραστική- δύναμη που μοιραία στηρίζει προστατευτικές και εθνικιστικές πολιτικές, αλλά σαν ένα εν δυνάμει σύμμαχο που έχει την συλλογική οικονομική δύναμη να αντιπαλέψει τον καπιταλισμό και όλους του θεσμούς τους.

Αυτή η διαδικασία είναι εύθραστη και κάθε στιγμή μπορεί να πτωχεύσει. Και οι δυο πλευρές υφίστανται την πίεση να προσαρμοστούν και να ενσωματωθούν στις δομές που θέλουν να αλλάξουν, μια πίεση που την έχουν δεχθεί όλα τα κινήματα που απαιτούσαν αλλαγές. Οι συνδικαλιστικές ηγεσίες τόσο στις ΗΠΑ όσο και στη Βρετανία δεν κάνουν τίποτα που θα δυσανεστούσε τους Κλίντον/Γκορ ή τον Μπλερ παρόλο που δεν έχουν πάρει τίποτα για αντάλλαγμα για αυτή την στάση. Οι μη-κυβερνητικές οργανώσεις μπορεί να βρεθούν να παίζουν το ρόλο του ηλίθιου στην υπηρεσία των ισχυρών. Το γεγονός ότι ο Μπλερνάρ Κουονέρ, ο ιδρυτής των Πατρών Χωρίς Σύνορα, είναι τώρα ο κυβερνήτης του ΝΑΤΟ στο Κόσοβο δείχνει ότι αυτός ο κίνδυνος είναι υπαρκτός. Όμως μια τέτοια κατάληξη δεν είναι αναπόφευκτη για τα κινήματα.

7. Η υπεράσπιση του περιβάλλοντος, σημαίνει αμφισβήτηση του καπιταλισμού

Η σύγκλιση των κινήματων είναι κάτι παραπάνω από μια φευγαλέα διάθεση της στιγμής. Οι πραγματικότητες που την τροφοδοτούν αναδεικνύονται με τον πιο εμφανή τρόπο στα ζητήματα του περιβάλλοντος. Η κατεδάφιση των περιορισμών στη δράση του καπιταλισμού που ίσχυαν ακόμα και μια γενιά πριν, έχει οδηγήσει στη επιταχυνόμενη καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος από το οποίο εξαρτάται η ίδια η ζωή στον πλανήτη. Οι κεντροαριστεροί πολιτικοί δηλώνουν την πρόθεσή τους να αντιστρέψουν αυτή την πορεία αλλά περιορίζονται στις καλές προθέσεις και αρνούνται να πάρουν τα ριζοσπαστικά μέτρα που απαιτούνται. Επικραειακά αυτό φαίνεται να αντανάκλα την προτίμηση των ψηφοφόρων των δυτικών κοινωνιών για το ΙΧ, που είναι από τους πιο σοβαρούς παράγοντες της μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Στην πραγματικότητα, οι κεντροαριστεροί πολιτικοί δεν θέλουν να συγκρουστούν με τις δομές του καπιταλισμού που παράγουν αυτές τις ατομικές συμπεριφορές. Η κυβέρνηση του Κλίντον ανέλαβε για λογαριασμό των πολυεθνικών εκστρατεία στις συνόδους του ΟΗΕ για το περιβάλλον, με στόχο να μπλοκάρει την επιβολή συγκεκριμέ-

Το πανό της ΠΟΕ-ΟΤΑ στη διαδήλωση στην Πράγα 26 Σεπτεμβρίου

νων ορίων που θα οδηγούσαν σε σταδιακό περιορισμό της εκπομπής ρυπογόνων ουσιών στην ατμόσφαιρα.

Οι ανάγκες του καπιταλισμού είναι πολύ δύσκολο να συμβιβαστούν με τα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Σε εθνικό επίπεδο, η δραστική μείωση της χρήσης του ΙΧ απαιτεί γενναία αύξηση των δαπανών για τα δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς. Κάτι τέτοιο θα έβαζε μεγάλες πιέσεις στους στόχους για περικοπή των δημόσιων δαπανών που βάζουν όλες οι κυβερνήσεις, και ταυτόχρονα θα αύξανε το κύρος του δημόσιου τομέα. Από την άλλη, τέτοια μέτρα θα ερχόταν σε σύγκρουση με τα συμφέροντα που θέλουν την διατήρηση της σημερινής κατάστασης, τα συμφέροντα των αυτοκινητοβιομηχανιών, των εταιρειών πετρελαίου κλπ. Τα μέτρα που απαιτούνται σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση του φαινομένου του θερμοκηπίου -όπως η αναδάσωση, η χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας και μεταφοράς, ο περιορισμός των εκπομπών ρυπογόνων ουσιών- δεν μπορούν να γίνουν πράξη χωρίς κάποιου είδους συλλογική συμφωνία για την κατανομή των πόρων, που θα μπορούσαμε να την αποκαλέσουμε σχεδιασμό της οικονομίας.

8. Το αντικαπιταλιστικό κίνημα θα γεννήσει εναλλακτικά μοντέλα οργάνωσης της κοινωνίας.

Ο σοσιαλιστικός σχεδιασμός έχει δυσφημιστεί μετά την κατάρρευση της γραφειοκρατικού κατευθυνόμενης οικονομίας στην ΕΣΣΔ και στα άλλα κράτη του ανατολικού μπλοκ. Αυτή την αποτυχία χρησιμοποιούν σαν επιχείρημα οι υπερασπιστές του νεοφιλελευθερισμού ενάντια στους αντικαπιταλιστές: απαιτούν να τους πούμε ποιά εναλλακτική λύση διαθέτουμε.

Από μόνο του ένα τέτοιο αίτημα είναι λογικό. Όμως, η συλλογιστική αυτών που το θέτουν, μετά την κατάρρευση του λεγόμενου "υπαρκτού σοσιαλισμού", κλείνει αντί να ανοίγει την συζήτηση για την εναλλακτική λύση. Μας παρουσιάζουν ένα ψευτοδιλήμμα ανάμεσα στον νεοφιλελευθερισμό και στον οικονομικό κρατισμό (πιο συχνά την σταλινική εκδοχή του). Ετσι όχι μόνο κρύβουν τις λύσεις που βρίσκονται πέρα από αυτές τις δύο εκδοχές, αλλά προσπαθούν να δυσφημίσουν κάθε σοσιαλιστική εκδοχή, ρεφορμιστική ή επαναστατική, ουτοπική ή αναρχική, χρησιμοποιώντας την κατάρρευση του σταλινικού μοντέλου, ενώ στην πραγματικότητα όλες αυτές οι ποικιλομορφες -και αντιθετικές μεταξύ τους- απόψεις μοιράζονται την κοινή απόρριψη του σταλινισμού.

Η ανάδυση του αντικαπιταλιστικού κινήματος δίνει τη δυνατότητα να μπει τέρμα σ' αυτό το αποπνικτικό ιδεολόγημα και να ανοίξει η πραγματική συζήτηση. Η ίδια η ποικιλομορφία αυτού του κινήματος, η

ύπαρξη στο εσωτερικό του διαφορετικών ιδεολογικών ρευμάτων -Πράσινων, σοσιαλιστικών, τριτοκοσμικών- που τα ίδια είναι διαφοροποιημένα στο εσωτερικό τους, θα ενθαρρύνει την επεξεργασία διαφορετικών εναλλακτικών μοντέλων. Μέσα από την προσπάθεια να διατυπώσουμε και να εφαρμόσουμε στην πράξη αυτά τα μοντέλα θα κατανοήσουμε πιο ξεκάθαρα πώς μπορούμε να υπερβούμε τον καπιταλισμό.

9. Η υπέρβαση του καπιταλισμού προϋποθέτει τον επαναστατικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

Στα πλαίσια αυτής της συζήτησης για την υπέρβαση του καπιταλισμού,

υπάρχει μια ασάφεια μέσα στο αντικαπιταλιστικό κίνημα που πρέπει να απαντηθεί. Συνήθως η κριτική περιορίζεται σε μια μόνο εκδοχή του καπιταλισμού -του "αγγλοσαξωνικού μοντέλου" που προσπαθεί να γενικεύσει ο νεοφιλελευθερισμός παντού. Ετσι μένει αναπάντητο το ερώτημα μήπως η εναλλακτική λύση βρίσκεται σε μια άλλη εκδοχή του καπιταλισμού, πιο ανθρώπινη και δημοκρατική -παράδειγματος χάρι αυτό που πολλές φορές περιγράφεται σαν το "μοντέλο της Ρηνανίας", ένας "ρυθμιζόμενος καπιταλισμός" που ανταποκρίνεται στην Ευρώπη και στην Ιαπωνία- ή αν θα πρέπει να παλέψουμε για την συνολική ανατροπή του καπιταλισμού. Κάποιοι που ασκούν σκληρή κριτική στον "Τρίτο Δρόμο" -όπως ο Μπουρντιέ ή ο Χάμπερμας, φαίνεται να στηρίζουν το πρώτο, την επέκταση του "μοντέλου της Ρηνανίας" σε διεθνές επίπεδο με την Ε.Ε. να παίζει το ρόλο που δεν μπορούν πια να παίξουν τα εθνικά κράτη. Δεν πιστεύω ότι αυτή είναι μια ρεαλιστική στρατηγική.

Το πρόβλημα είναι πιο βαθύ από την παρούσα εκδοχή του καπιταλισμού με την οποία βρισκόμαστε αντιμέτωποι. Βρίσκεται στην ίδια την λογική του συστήματος που αντιμετωπίζει τους ανθρώπους και τον ίδιο τον πλανήτη σαν πρώτη ύλη που μπορεί να χρησιμοποιεί όπως θέλει, ακόμα και να την καταστρέφει. Τα τελευταία 20 χρόνια, η συστηματική απομάκρυνση των όποιων περιορισμών είχαν μπει στη λειτουργία του καπιταλισμού από τα μέσα του 20ου αιώνα, έχει φτάσει αυτή τη λογική στα απόλυτα όριά της. Αυτό που απαιτείται είναι η ρήξη με την λογική του κεφάλαιου και η αντικατάστασή της με μια άλλη, που δίνει προτεραιότητα στις ανθρώπινες ανάγκες και θέτει κάτω από τον δημοκρατικό έλεγχο τα μέσα για την ικανοποίησή τους. Μια τέτοια κοινωνία ιστορικά είναι ταυτισμένη με την έννοια του σοσιαλισμού.

Το να γίνει πραγματικότητα μια τέτοια κοινωνία είναι ένα επίπονο καθήκον. Μια τέτοια αλλαγή απαιτεί επανάσταση, τον συστηματικό ανασχηματισμό της κοινωνίας την αντικατάσταση μιας κοινωνικής λογικής με μια άλλη. Ο "Τρίτος Δρόμος" είναι ελκυστικός σ' αυτούς που πιστεύουν ότι μια τέτοια αλλαγή είναι όχι μόνο αδύνατη αλλά και ανεπιθύμητη και μη-αναγκαία. Όμως, όπως έχουμε δει, ο Τρίτος Δρόμος δεν είναι τίποτα άλλο από ένα προκάλυμμα πίσω από το οποίο ο καπιταλισμός συνεχίζει το βάρβαρο και καταστροφικό του έργο. Για να απαλλαγούμε από τα σημερινά δεινά του καπιταλισμού, πρέπει να ακολουθήσουμε τον ξεχασμένο δρόμο της επανάστασης. Είναι ο μόνος τρόπος για να μην επαναληφθεί στον 21ο αιώνα κάποια νέα εκδοχή των φρικαλεοτήτων που μετέτρεψαν τον 20ο σε εφιάλητη.

Ο Μαρξ γίνεται Μαρξιστής

Καρλ Μαρξ – Οι ταξικοί αγώνες στη Γαλλία από το 1848 ως το 1850
Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, σελ. 175, 2350 δρχ

Η επέτειος των 150 χρόνων του Κομμουνιστικού Μανιφέστου ήταν η αφορμή για την εκδήλωση ενός καινούργιου εκδοτικού, και όχι μόνο, ενδιαφέροντος πάνω στο μαρξιστικό έργο: χιλιάδες νέα αντίτυπα του συγγράματος των Μαρξ και Ενγκελς επανατυπώθηκαν και πουλήθηκαν, ενώ πύκνωσαν τα αφιερώματα για την επικαιρότητα του Μαρξισμού.

Απόδειξη για την συνέχεια αυτού του ενδιαφέροντος είναι και η επανέκδοση των έργων του Μαρξ που είχαν εξαντληθεί. Ένα από αυτά είναι και "Οι ταξικοί αγώνες στη Γαλλία από το 1848 ως το 1850". Έχουμε ξανά τη δυνατότητα να απολαύσουμε την υλιστική ιστορική μέθοδο του Μαρξ, απαλλαγμένη από τους μύθους των μεγάλων ανδρών και επικεντρωμένη στην ταξική πάλη, σε μια ενδιαφέρουσα περίοδο για την ευρωπαϊκή ιστορία, την επαναστατική έκρηξη του 1848. Και ειδικότερα στο κέντρο αυτής της έκρηξης, την Γαλλία.

Όμως, η μοναδικότητα αυτού του βιβλίου είναι πως το 1848 δεν είναι ακόμα μια επανάσταση, όπως για παράδειγμα οι αστικές επαναστάσεις του 1789. Τότε, η αστική τάξη, αμφισβητώντας την πολιτική κυριαρχία των φεουδαρχών και του Μονάρχη, σπαιτησε την εξουσία, εξαπολύοντας τους ξεβράκωτους στους δρόμους του Παρισιού. Η αντίθεση ήταν ανάμεσα στον "λαό" (από τον τελευταίο προλετάριο ή τσαγκάρη της Γαλλίας μέχρι τον μεγαλοαστό) που πάλευε για Σύνταγμα και Δημοκρατία, και στον Μονάρχη.

Το 1848 έχει υπάρξει μια ποιοτική αλλαγή. Είναι η εμφάνιση μιας ικανοποιητικής σε μέγεθος εργατικής τάξης (αποτέλεσμα της καπιταλιστικής ανάπτυξης που δεν υπήρχε ακόμα το 1789), η οποία για πρώτη φορά έμπαινε στο προσκήνιο και πρόβαλ-

λε τα δικά της ταξικά συμφέροντα. Γι' αυτό το 1848 είναι καμπή για το εργατικό κίνημα και την πάλη των τάξεων. Σπάει την πιασστή Αδελφσύνη (τη Fraternelle) των δημοκρατικών τάξεων ενάντια στην παλινορθωμένη Μοναρχία, αφού "η αληθινή, η γνήσια, η πεζή της έκφραση είναι ο εμφύλιος πόλεμος στην πιο φοβερή του μορφή, ο πόλεμος ανάμεσα στην εργασία και το κεφάλαιο". Και επειδή οι ιδέες δεν έπεσαν στο μυαλό του Μαρξ από τον ουρανό, τα γεγονότα αυτά είναι καταλυτικά και για την πολιτική εξέλιξη του ίδιου.

Το 1848 οριοθετεί το τελικό πέρασμα του Μαρξ από το στρατόπεδο του δημοκρατικού ριζοσπαστισμού στον επαναστα-

τικό σοσιαλισμό. Μαζί με την εργατική τάξη που ανακαλύπτει τα ιδιαίτερα ταξικά της συμφέροντα, ο Μαρξ γίνεται μαρξιστής. Τον Φλεβάρη του 1848, μια εξέγερση υποδαυλισμένη από την οξεία οικονομική κρίση που συντάραξε την Ευρώπη, σαρώνει την γαλλική μοναρχία και φέρνει στην εξουσία μια Προσωρινή Κυβέρνηση, ένα συνασπισμό δημοκρατικών αστών, μικροαστών και εργατών. Το προλεταριάτο τυλίγεται την τρίχρωμη γαλλική σημαία, αλλά ταυτόχρονα θέτει τα πρώτα αιτήματα για "οργάνωση της εργασίας", δηλαδή περιορισμό της ασοδοσίας του κεφαλαίου: "οι εργάτες είχαν κάνει με την αστική τά-

ξη την επανάσταση του Φλεβάρη και πλάι στην αστική τάξη γύρευαν να επιβάλουν τα συμφέροντά τους, το ίδιο όπως είχαν τοποθετήσει έναν εργάτη μέσα στην ίδια την Προσωρινή Κυβέρνηση πλάι στην αστική πλειοψηφία. Οργάνωση της εργασίας! Μα η μισθωτή εργασία δεν είναι παρά η σημερινή αστική οργάνωση της εργασίας. Χωρίς αυτή δεν υπάρχει ούτε κεφάλαιο, ούτε αστική τάξη, ούτε αστική κοινωνία...".

Η σύγκρουση στο δημοκρατικό στρατόπεδο δεν αργεί να ξεσπάσει. Η εξέγερση των εργατών τον Ιούνιο του 1848 βάφεται στο αίμα από τη δημοκρατική κυβέρνηση: "... η αστική τάξη, για τη θανάσιμη αγωνία που πέρασε, αποζημιώθηκε με μίαν ανήκουστη κτηνωδία κι έσφαξε πάνω από 3000 αιχμαλώτους". Ο Μαρξ, συλλαμβάνοντας το μέγεθος της ωριμότητας που προσφέρει ο Ιούνιος στο προλεταριάτο, δεν θρηνεί για την ήττα: "Μόνο αφού βουτήχτηκε στο αίμα των εξεγερμένων του Ιουνίου, η τρίχρωμη σημαία έγινε η σημαία της ευρωπαϊκής επανάστασης, η κόκκινη σημαία! Και εμείς αναφωνούμε: Η επανάσταση πέθανε! Ζήτω η επανάσταση!".

Το 1848 είναι η χρονιά των μικροαστών. Ο Μαρξ αναδεικνύει ως βασικά χαρακτηριστικά της μικροαστικής τάξης (μια εκτίμηση που θα συνοδεύει και πάντα το έργο του) την αναποφασιστικότητα και την τολάντευση της ανάμεσα στις δύο βασικές τάξεις της κοινωνίας, τους καπιταλιστές και την εργατική τάξη. Ενώ τις μέρες του Ιουνίου, οι μικροαστοί έπαιξαν ρόλο αντεπαναστατικού στρατού, το τσάκισμα του προλεταριάτου σήμαινε την απώλεια της μόνης δύναμης που θα μπορούσε να τους υπερασπιστεί απέναντι στην αρπακτικότητα του μεγάλου κεφαλαίου: "(Τον Ιούνιο) το μαγαζί ανασκοιμώθηκε και βάδισε ενάντια στο οδόφραγμα, για να αποκαταστήσει την κυκλοφορία που οδηγεί από τον δρόμο στο μαγαζί...Κι όταν τα οδοφράγματα γκρεμίστηκαν και οι εργάτες συντρίφτηκαν, κι όταν οι μαγαζάτορες μεθυσμένοι από την νίκη έτρεξαν πίσω στα μαγαζιά τους, βρήκαν την είσοδο φραγμένη από έναν σωτήρα της ιδιοκτησίας, που τους παρουσίαζε τις απειλητικές επιτοκίες: ληξιπρόθεσμο γραμμάτιο! χρεωκοπημένο μαγαζί!". Η αντίδραση των μικροαστών εκφράζεται αφενός με τις έξι εκατομμύρια αγροτικές ψήφους και την εκλογή του Λουδοβίκου Βοναπάρτη, αφετέρου με την αποτυχημένη εξέγερση της 13ης Ιουνίου του 1848 για την υπεράσπιση του

Συντάγματος απέναντι στο "κόμμα της τάξης", τους συνασπισμένους βασιλόφρονες αστούς. Για τον Μαρξ, αυτή η "καθαρά κοινοβουλευτική" εξέγερση είναι η απόδειξη της δειλίας των δημοκρατών (μικρο)αστών: "έμοιαζαν με κείνον τον μαχητή που όχι μόνο φοβόταν να χρησιμοποιήσει τα όπλα του, αλλά κι ένιωθε πως ήταν υποχρεωμένος να διατηρήσει ανέπαφα τα όπλα του αντιπάλου του...". Κανένα δημοκρατικό αίτημα δεν μπορεί πια να προωθηθεί χωρίς τη συλλογική δύναμη της εργατικής τάξης. Αλλά και καμιά εργατική επανάσταση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί σε εθνικό επίπεδο. "Η νέα γαλλική επανάσταση είναι αναγκασμένη να εγκαταλείψει αμέσως το εθνικό έδαφος και να κατακτήσει το ευρωπαϊκό έδαφος, το μόνο που μπορεί πάνω του να πραγματοποιηθεί η κοινωνική επανάσταση του 19ου αιώνα..." Ο Μαρξ βάζει έτσι τα θεμέλια για την θεωρία της διαρκούς επανάστασης, που θα διατυπωθεί λίγες δεκαετίες μετά από τον Τρότσκι και θα χρησιμεύσει σαν όπλο για την νίκη των Μπολσεβίκων και του Οκτώβρη.

Το 1850, το προλεταριάτο επιστρέφει ως η μόνη δύναμη που μπορεί να συγκρουστεί με «το κόμμα της τάξης», επικεφαλής πια του δημοκρατικού στρατοπέδου. Αλλά η οικονομική άνθηση που ήδη ξεκινάει, τραβάει το χαλί κάτω από τα πόδια των εργατών και τους στερεί τις επαναστατικές τους δυνατότητες. Η αστική τάξη περνάει πια στην αντιπώθηση και καταργεί το γενικό εκλογικό δικαίωμα.

"Αν εξαιρέσουμε λίγα μόνο κεφάλαια, κάθε σημαντικό μέρος από τα χρονικά αυτά της Επανάστασης, έχει τον τίτλο: *Ήττα της Επανάστασης*". Κι όμως η διαλεκτική σκέψη του Μαρξ βλέπει πίσω από αυτές τις ήττες τα πολιτικά προχωρήματα της τάξης. Δυναμωμένη απ' αυτά, αλλά και την εικοσάχρονη οικονομική ανάπτυξη που θα ακολουθήσει, η εργατική τάξη θα ξαναβγει στο προσκήνιο με την εξέγερση της Κομμούνας το 1871 και την δημιουργία των πρώτων μαζικών σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων.

Οι *Ταξικοί Αγώνες στη Γαλλία* είναι η ιστορία των πρώτων μεγάλων βημάτων του εργατικού κινήματος, δοσμένη από τη γοητευτική πένα του Καρλ Μαρξ. Είναι η καλύτερη απόδειξη για τις βαθιές ρίζες του κινήματος που παλεύει σήμερα ενάντια στον καπιταλισμό.

Θανάσης Καμπαγιάννης

Από την Βάρκιζα στον Εμφύλιο

Άγγελος Αυγουστίδης – Το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα κατά τη δεκαετία του '40

Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ. 535, 6550 δρχ

Το βιβλίο του Άγγελου Αυγουστίδη "Το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα κατά τη δεκαετία του '40 και τα περιθώρια της πολιτικής", είναι μια ενδιαφέρουσα συνεισφορά στην ανάδειξη της δράσης του εργατικού κινήματος στη διάρκεια της Κατοχής και στην περίοδο που ακολούθησε.

Με μια πληθώρα ιστορικών στοιχείων, δείχνει πώς οι εργάτες του '40-'44 έχτισαν ένα πανίσχυρο συνδικαλιστικό κίνημα μέσα στην πιο βάρβαρη για την ανθρωπότητα περίοδο, έχοντας να παλέψουν με τις φασιστικές αρχές κατοχής και τις μαύρες κυβερνήσεις συνεργασίας των ελλήνων αστών.

Τον Ιούλη του '41, ιδρύθηκε το Εργατικό ΕΑΜ (ΕΕΑΜ) απ' όλες τις τάξεις που δρούσαν προπολεμικά στο εργατικό κίνημα. Οι εργάτες έκαναν το ΕΕΑΜ έναν "παράνομο, άρματο αλλά πανταχού παρόντα γίγαντα", τη ραχοκοκαλιά της Αντίστασης. Το ΕΕΑΜ οργάνωσε και καθοδήγησε τις τρεις μεγάλες μάχες: ενάντια στην λιμοκτονία, ενάντια στην επιστράτευση εργατών για την ναζιστική πολεμική μηχανή, ενάντια στην τρομοκρατία.

Η συλλογική αντίσταση ξεκίνησε τον Απρίλη του '42 με την μεγάλη απεργία των δημοσίων υπαλλήλων. Η εξαιρετική οργάνωση της απεργίας-δημιουργήθηκε κεντρική απεργιακή επιτροπή για το συντονισμό όλων των κλάδων του Δημοσίου- και η ανυποχώρητη στάση των απεργών, ακόμα και μπροστά στην απειλή της εκτέλεσης, ανάγκασαν την κυβέρνηση να υποχωρήσει σε όλα τα αιτήματα. Οι απεργιοί κέρδισαν αύξηση μέχρι 300%, ενίσχυση των εργατικών συνεταιρισμών με ήδη

πρώτης ανάγκης, απελευθέρωση των συλληφθέντων απεργών. Όχι μόνον τα υλικά κέρδη αλλά και η πολιτική σημασία της απεργίας ήταν τεράστια. Έγινε σημείο αναφοράς για τους εργάτες σε όλες τις κατεχομενες χώρες.

Το Σεπτέμβριο του '42, το ΕΕΑΜ οργάνωσε πανελλαδική απεργία. Κύριο σύνθημα των απεργών: "όχι άλλος χειμώνας σαν του '41-'42", εννοώντας τον τρομακικό λιμό του περασμένου χειμώνα. Δεν υπήρξε κλάδος που να μην συμμετείχε. "Η Αθήνα και ο Πειραιάς είχαν νεκρωθεί. Και πάλι απειλήσε η κυβέρνηση με μαζικές απολύσεις, συλλήψεις και τρομοκρατία, αλλά και πάλι δεν λύγισαν οι απεργιοί... Το αποκορύφωμα ήταν μια μεγάλη διαδήλωση στις 11 Σεπτεμβρίου, στο κέντρο της Αθήνας, η οποία γρήγορα εξελίχθηκε σε σύγκρουση με Ιταλούς και με χωροφύλακες, που κράτησε ώρες. Την άλλη μέρα η κυβέρνηση άρχισε να υποχωρεί. *Αυξήθηκαν σημαντικά οι μισθοί και τα ημερομίσθια, αυξήθηκαν τα λαϊκά συσίτια και οι διανομές τροφίμων και αφέθηκαν ελεύθεροι οι συλληφθέντες*" περιγράφει ο Αυγουστίδης.

Οι νίκες αυτές έφεραν σημαντικές αλλαγές στη συνείδηση των ανθρώπων. Η αυτοπεποίθηση ότι μπορούν να νικήσουν τον φασισμό οδήγησε σε έντονη πολιτικοποίηση και σε μαζικοποίηση της οργάνωσης. Τύπωναν δεκάδες παράνομες εργατικές εφημερίδες, χιλιάδες προκηρύξεις, συγκροτούσαν εργατικές επιτροπές στους χώρους δουλειάς και επιτροπές ανέργων στις γειτονιές για να συντονίσουν τους αγώνες τους.

Έτσι, όταν ναζί και κυβέρνηση επιχειρήσαν να θέσουν σε εφαρμογή το διάταγμα για την επιστράτευση των εργατών για τα γερμανικά εργοστάσια, το ΕΕΑΜ μπόρεσε, μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, να οργάνώσει Γενική Απεργία και μια τεράστια διαδήλωση. Στις 5 Μάρτη του '43 εκατοντάδες χιλιάδες αγωνιστές διαδήλωσαν στους δρόμους της Αθήνας και συγκρούστηκαν με την αστυνομία και τους καραμπινιέρους. Κατέλαβαν το Υπουργείο Εργασίας και έβαλαν φωτιά στους καταλόγους με τα ονόματα των επιστρατευμένων. Η κυβέρνηση ανακάλεσε αυθημερόν το διάταγμα της επιστράτευσης και ο πρωθυπουργός Λογοθετόπουλος, παραδεχόμενος την αδυναμία της κυβέρνησής του να σταματήσει το κίνημα, παρατήθηκε.

Ήταν πια φανερό ότι αυτό το μαζικό, ά-

ριστα οργανωμένο και με τεράστια ιδεολογική εμβέλεια εργατικό κίνημα-στην ύπαιθρο, οι φτωχοί αγρότες έμπαιναν κατά χιλιάδες στις αντάρτικες ομάδες του ΕΛΑΣ-δεν στρέφονταν μόνο ενάντια στον στρατό κατοχής αλλά και στην εξουσία της ελληνικής άρχουσας τάξης. Η νέα κυβέρνηση δοσίλογων του Ράλλη σε συνεργασία με τις φασιστικές αρχές κατοχής, την κυβέρνηση της Μ. Ανατολής και τους Άγγλους δημιούργησαν τα Τάγματα Ασφαλείας, τις ακροδεξιές ομάδες κρούσης, για να σταματήσουν το κίνημα.

Οι εργάτες απάντησαν αμέσως στην καταστολή. Τον Ιούνιο έγιναν απεργίες και διαδηλώσεις ενάντια στις ομαδικές εκτελέσεις κομμουνιστών στο Κούρνοβο. Τον Αύγουστο-Σεπτέμβριο ξεκίνησε απεργία από τους δημόσιους υπαλλήλους. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να τους επιστρατεύσει είχε σαν αποτέλεσμα την κήρυξη γενικής απεργίας συμπάρστασης. Όταν οι ναζί συνέλεξαν για να εκτελέσουν 50 τροχιοδρομικούς, μετά από σαμποτάζ στο αμαξοστάσιο των τραμ στην Καλλιθέα, το ΕΕΑΜ ξεκίνησε μια τεράστια καμπάνια διάσωσης τους. Η συνέχιση των απεργιών και η απειλή για νέα διαδήλωση-σύγκρουση ανάγκασε τις κατοχικές αρχές να απελευθερώσουν τους ομήρους.

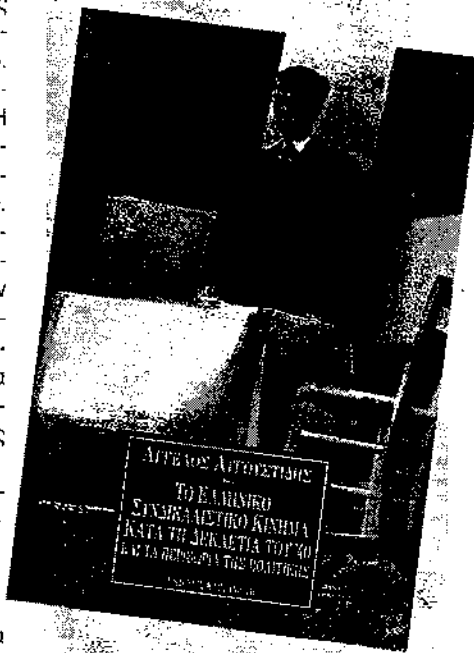
Από την Άνοιξη του '44 η Αντίσταση είχε ουσιαστικά απελευθερώσει το μεγαλύτερο μέρος της χώρας. Στην ύπαιθρο κυριαρχούσε ο ΕΛΑΣ και η ΠΕΕΑ, η "κυβέρνηση του βουνού" του ΕΑΜ. Στις πόλεις, οι εργατοσυναικίες, βρίσκονταν στα χέρια της ένοπλης εργατικής τάξης και ήταν περιοχές απαγορευμένες σε ταγματασφαλίτες και στρατό κατοχής.

Όπως λέει και ο Αυγουστίδης, όταν τον Οκτώβριο του '44 ο Χίτλερ κήρυξε άτακτη υποχώρηση, ο ΕΛΑΣ και το ΕΑΜ ήταν οι αδιαμφισβήτητοι ηγέτες της χώρας. Όχι μόνο γιατί είχαν εκατοντάδες χιλιάδες οργανωμένα μέλη και τεράστια ένοπλη δύναμη, αλλά και γιατί το κύρος της αριστεράς ήταν τεράστιο. Ακόμα, γιατί η ίδια η οικονομία ήταν στα χέρια του κινήματος. Και η αγροτική και η βιομηχανική παραγωγή. Απέναντι σ' αυτή τη δύναμη, η αστική τάξη δεν είχε να παρατάξει τίποτα. Η ιδεολογική επιρροή της ήταν μηδενική και η στρατιωτική της δύναμη ανυπαρκτή. Πώς λοιπόν από αυτό το σημείο θα φτάσουμε λίγους μήνες μετά στο άγριο κυνηγητό των αγωνιστών;

Αυτό που κράτησε το κίνημα πίσω και

επέτρεψε την αποκατάσταση της παλιάς άρχουσας τάξης ήταν η πολιτική της ίδιας του της ηγεσίας. Το σταλινικό ΚΚΕ δεν είχε ως στρατηγική την εργατική εξουσία. Το μόνο που έβλεπε σαν προοπτική όλου αυτού του μεγαλειώδους κινήματος ήταν η πίεση της αστικής τάξης για να αποδεχτεί το ΚΚΕ ως μια ισότιμη κοινοβουλευτική δύναμη.

Στις 20 Μάη του '44 η ηγεσία του ΚΚΕ υπέγραψε με τους αστούς πολιτικούς στη Μ. Ανατολή το "Σύμφωνο του Λιβάνου", τη συμφωνία για τη δημιουργία κυβέρνη-

σης "εθνικής ενότητας". Έβγαζε, έτσι από την αφάνεια τη χρωακοποιημένη αστική τάξη. Λίγο μετά τον Αύγουστο του '44 υπέγραψε τη "Συμφωνία της Καζέρτας", με την οποία τοποθετούσε τον ΕΛΑΣ κάτω από τις διαταγές του Αγγλικού Στρατηγείου. Μετά την αποχώρηση του των ναζί, στις 12 Οκτωβρίου, υπήρξε ένα κενό εξουσίας έξι ημερών. "Το ΕΑΜ όμως τήρησε τις συμφωνίες που είχε κλείσει και-παρά τις σοβαρές διαφωνίες στο εσωτερικό του-περίμενε τον ερχομό της κυβέρνησης Παπανδρέου. Αυτές οι έξι μέρες αποτελούν την καλύτερη απόδειξη οι ηγέτες του ΕΑΜ και του ΚΚΕ δεν είχαν σκοπό να καταλάβουν την εξουσία με τα όπλα", λέει ο Αυγουστίδης.

Η κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, στο όνομα της ανασυγκρότησης της χώρας, άρχισε να παίρνει σκληρά οικονομικά μέ-

τρα. Υπουργός, των Οικονομικών ήταν ο ΕΑΜικός Γ. Σβώλος και υπουργός Εργασίας το μέλος του Π. Γ. του ΚΚΕ Μ. Πορφυρογέννης. Η πείνα, η ανεργία αλλά και η τρομοκρατία ξαναεμφανίστηκαν. Όμως, η ηγεσία του ΚΚΕ δεν ήθελε απεργίες. Κάθε προσπάθεια να οργανωθούν και να γίνουν απεργίες έπρεπε να καταπολεμηθεί για να μην σπάσει η εθνική ενότητα.

Στα σωματεία δίνονταν η συμβουλή να κάνουν υπομονή. Ο Ριζοπάστης καλούσε από τα φύλλα του, τους εργάτες "να μην απαντούν στις προκλήσεις των ακροδεξιών" και οι κομματικές οργανώσεις προσηγορεύονταν να τους πείσουν ότι τα μέτρα αυτά είναι "η μόνη ρεαλιστική αντιμετώπιση της πραγματικότητας". Η ίδια η ΓΣΕΕ/ΕΕΑΜ (ήδη από τον Αύγουστο, το ΕΕΑΜ είχε μετονομαστεί σε ΓΣΕΕ) στήριζε την κυβερνητική πολιτική. Να πώς περιγράφει ο Αυγουστίδης αυτή τη συνεργασία: "Χαρακτηριστικό αυτής της θετικής στάσης της ΓΣΕΕ ήταν η σύσκεψη μεταξύ κυβέρνησης, εργοδοτών και εργαζομένων, στις 7 Νοεμβρίου. Σε μια εξαιρετική ατμόσφαιρα, οι παρακαθήμενοι ανταλλάζαν φιλοφρονήσεις για την εκτέλεση του πατριωτικού καθήκοντος κατά τη διάρκεια της Κατοχής και γενικά επικρατούσε κλίμα ομοθυμίας και αλληλεγγύης.". Ο Θεός [συνδικαλιστικός ηγέτης του ΚΚΕ] δήλωσε ότι ο αγώνας των εργατών επί Κατοχής "...δεν είχε σαν επιδίωξη να κάνει προνομιούχο τάξη την εργατική" και ότι "από πίσω κρυβόταν ο εθνικός αγώνας". Ο εργατικός κόσμος ήταν σύμφωνο με τον Θεό, έτοιμος "... με αυταπάτηση να συμβάλει με όλες του δυνάμεις στην προσπάθεια της ανασυγκρότησης".

Οι εργάτες, όμως, είχαν άλλη γνώμη. Η Ομοσπονδία Σιδηροδρομικών στην συνέλευσή της απαίτησε την απομάκρυνση των διευθυντών των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων και τη συμμετοχή κατά 50% των εργαζομένων στα Δ.Σ. των επιχειρήσεων. Εργάτες κατέλαβαν εργοστάσια που τα άφηναν επίτηδες κλειστά οι ιδιοκτήτες τους (ορυχεία Καλογρέζας, υφαντουργίες Έριουργική και Άναραράς) και τα έβαλαν σε λειτουργία. Στην επαρχία, που ήταν ακόμα εξολοκλήρου στον έλεγχο του ΕΑΜ, στις μεγάλες βιομηχανικές πόλεις (Θεσσαλονίκη, Βόλο, Καβάλα, Λάρισα) αρκετές βιομηχανίες ήδη λειτουργούσαν κάτω από τον έλεγχο των εργατών τους. Προς τα τέλη του Νοέμβριο ξεκίνησαν και οι απεργίες. Οι εργάτες πίεζαν τη ΓΣΕΕ/ΕΕΑΜ και το ΚΚΕ να αναλά-

βουν δράση.

Παρόλες τις υποχωρήσεις της ηγεσίας τους, ο αντίπαλος, η αστική τάξη, ήξερε πολύ καλά τη δύναμη που είχαν οι ένοπλοι και γεμάτοι αυτοπεποίθηση εργάτες. Μέχρι τότε το ΚΚΕ θα μπορούσε να τους συγκρατεί; Έτσι, παρόλο το φόβο ότι η μετωπική σύγκρουση θα αποβεί αρνητική γι' αυτήν, η αστική τάξη δεν είχε άλλη επιλογή από το να επιτεθεί στο κίνημα. Έτσι φτάσαμε στα Δεκεμβριανά. Οι εργάτες αισθάνονταν δυνατοί για να απαντήσουν στην πρόκληση των αστών. Όμως, η ηγεσία τους κυριολεκτικά σύρθηκε σ' αυτή τη μάχη. Τα Δεκεμβριανά μπορούσαν να λήξουν με την πλήρη νίκη του κινήματος. Όμως η ηγεσία του ΚΚΕ οργάνωσε με τον χειρότερο τρόπο την μάχη του Δεκέμβρη. Αυτή η τακτική, όπως και η υποχώρηση και η παράδοση των όπλων με τη "Συμφωνία της Βάρκιζας", υπαγορεύτηκαν από την πολιτική επιλογή που είχε εξαρχθεί το ΚΚΕ, την πολιτική του συμβιβασμού.

Το δεύτερο μέρος του βιβλίου του Αυγουστήδη (τα γεγονότα μετά το Δεκέμβρη του '44) είναι σημαντικό γιατί αποκαλύπτει πόσο λάθος είναι οι αντιλήψεις που θεωρούν ότι όλα χάθηκαν το '44. Παραθέτοντας λεπτομερείς περιγραφές για τις εξελίξεις μέσα στα συνδικάτα, ο συγγραφέας δείχνει ότι, παρότι το κίνημα έχασε τη μάχη των Δεκεμβριανών, οι εργάτες παρέμειναν στραμμένοι προς τ' αριστερά.

Η κυβέρνηση Πλαστήρα εκδίωξε τους συνδικαλιστές του ΕΕΑΜ που πλειοψηφούσαν στην ηγεσία της ΓΣΕΕ και διόρισε στη θέση της δεξιούς, όμως δεν μπόρεσε να αλώσει τον κορμό της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Πρωτοβάθμια σωματεία και Εργατικά Κέντρα παρέμειναν στα χέρια της αριστεράς. Το Μάη του '45 ξανάρχισαν οι απεργίες. Τον Αύγουστο έγινε στην Αθήνα συνάντηση 65 εργοστασιακών επιτροπών, που απαίτησε από τη συνδικαλιστική και κομματική ηγεσία να οργανώσει το ζήτημα της συμμετοχής των εργαζομένων στη διοίκηση των εργοστασίων δηλαδή έβαζε το ζήτημα του εργατικού ελέγχου.

Το Σεπτέμβρη, ένα τεράστιο απεργιακό κύμα κατέκλυσε την Ελλάδα, εξελισσόμενο σε γενική απεργία. Το ΚΚΕ όμως, για να διαπραγματευτεί με τη νέα κυβέρνηση Σοφούλη τη συμμετοχή του σ' αυτήν, ανακοίνωσε το σταμάτημα των απεργιών. Οι αντιδράσεις ήταν μεγάλες.

Μάλιστα, μια από τις ηγετικές φυσιογνωμίες τους ΕΡΓΑΣ (όπως μετονομάστηκε το ΕΕΑΜ), ο Αποστολίδης του Σωματείου Τυπογράφων, διώχθηκε από την οργάνωση γιατί δεν ήταν διατεθειμένος να σταματήσει αμέσως την απεργία των τυπογράφων. Οι απεργίες ξανάρχισαν το Δεκέμβρη. Σύμφωνα με την βρετανική πρεσβεία, θα μπορούσαν, ανα πάσα στιγμή, να εξελιχθούν σε γενική Πολιτική Απεργία. Αλλά το ΚΚΕ δεν κάλεσε ποτέ ανοιχτά σε πολιτική απεργία και επέμενε ότι οι απεργιακές κινητοποιήσεις είχαν καθαρά οικονομικό χαρακτήρα.

Το Μάρτη του '46, στο 8ο συνέδριο της ΓΣΕΕ, από τους 2.146 συνέδρους, οι 1.531 ψήφισαν τον ΕΡΓΑΣ. Στη νέα ΓΣΕΕ δεν μπόρεσε να εκλεγεί κανείς δεξιός. Κι όμως, αυτό το συνέδριο δεν πήρε καμιά απόφαση για το πώς θα οργάνωσε το κίνημα, αν και από παντού έρχονταν μηνύματα για την ένταση της ακροδεξιάς επίθεσης.

Λίγες μέρες μετά, στις εκλογές που γίνονται μέσα σε κλίμα τεράστιας τρομοκρατίας και με την αποχή του ΕΑΜ, εκλέγεται η δεξιά κυβέρνηση του Λαϊκού Κόμματος, με μιά και μοναδική εντολή από την αστική τάξη: τελειώνετε με το κίνημα. Δολοφονούν, φυλακίζουν, εξορίζουν, απολύουν κατά χιλιάδες τους αγωνιστές. Διαλύουν τα σωματεία που αρνούνται να δεχθούν διορισμένους δεξιούς "συνδικαλιστές". Όταν τον Φλεβάρη του '46 η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ αποφάσισε την "περιορισμένη ένοπλη αντίσταση", ήδη πολύς κόσμος είχε ξανά πάρει τα όπλα ενάντια στις ακροδεξιές επιθέσεις. Ακόμη όμως κι αυτή την απόφαση, πέρασαν έξι μήνες για να την εφαρμόσει το κόμμα, ενώ ταυτόχρονα έκανε δυναμική καμπάνια υπέρ της "συμφιλίωσης".

Η βασική διαπίστωση που προκύπτει από το διάβασμα του βιβλίου του Αυγουστήδη είναι ότι τη δεκαετία του 40 έχουμε στην Ελλάδα μια τόσο μεγάλη ταξική πόλωση που μπορούμε να μιλάμε για επαναστατική κατάσταση. Από τη μια μεριά, ένα πανίσχυρο εργατικό κίνημα, με εμπειρία και οργάνωση μέσα στις σκληρές μάχες της Κατοχής, που έχει στο πλευρό του την πλειοψηφία των φτωχών στρωμάτων της πόλης και της υπαίθρου. Από την άλλη, μια άρχουσα τάξη που, ακριβώς επειδή είναι στριμωγμένη, παλεύει με νύχια και με δόντια να αποκαταστήσει την εξουσία της και να τσακίσει με

τις πλάτες του βρετανικού ιμπεριαλισμού το κίνημα, να διαλύσει κάθε συνδικαλιστική και δημοκρατική ελευθερία του.

Ωστόσο, αυτή η εικόνα που βγαίνει ανάγλυφα από τις περιγραφές του βιβλίου, δεν συμβαδίζει με τα πολιτικά συμπεράσματα του συγγραφέα. Αυτή η αντίφαση είναι και το μεγάλο πρόβλημα. Ο Αυγουστήδης θεωρεί ότι σ' αυτήν την περίοδο της βαθιάς ταξικής πόλωσης, η σύγκρουση θα μπορούσε να αποφευχθεί και να υπάρξει ένας ενδιάμεσος δρόμος που να μην οδηγεί ούτε στη δεξιά τρομοκρατία και τα Μακρονήσια, ούτε στην κατάρτηση της εξουσίας από τους εργάτες.

Για να αποδείξει την άποψή του υποστηρίζει ότι το εργατικό κίνημα, μπορεί μεν να ήταν πολύ δυνατό, αλλά αυτό που διεκδικούσε ήταν μόνο συνδικαλιστικές και δημοκρατικές ελευθερίες και όχι την συνολική αλλαγή της κοινωνίας. Χάνοντας από τα μάτια του τη δυναμική αυτού του κινήματος, καταλήγει να κατηγορεί την ηγεσία του ΚΚΕ, όχι για τους συμβιβασμούς της που οδήγησαν στην ήττα-και που ο ίδιος περιγράφει- αλλά γιατί αυτή "κατέλωσε" το κίνημα προβάλλοντας τις δικές της πολιτικές επιδιώξεις. Ακόμα χειρότερα, αντιμετωπίζει σχεδόν θετικά τους αστούς πολιτικούς που τους θεωρεί μετριοπαθείς, όπως για παράδειγμα τον παλιό βενιζελικό Σοφούλη. Φτάνει να εμφανίζει την βρετανική κυβέρνηση του Εργατικού Κόμματος σαν αντίθετη στις ακρότητες της δεξιάς αλλά ανίκανη να παρέμβει και να τις σταματήσει.

Η άρχουσα τάξη όταν βρίσκεται μπροστά στην ανατροπή της δεν ψάχνει σωτηρία στους Σοφούληδες, αλλά στους Κορνίλοφ και στους Πινοςέτ. Όσο για το ΚΚΕ, το πρόβλημά του δεν ήταν ότι μπήκε στην ηγεσία του κινήματος, αλλά ότι είχε μια πολιτική ρεφορμιστική, που στις συνθήκες που διαμορφώθηκαν το '44-'46 προσπάθησε να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα ταξικά συμφέροντα. Ήταν η ίδια πολιτική μ' αυτήν που ακολούθησαν όλα τα Κομμουνιστικά Κόμματα αυτή την περίοδο.

Τα προβλήματα στην πολιτική ανάλυση του Αυγουστήδη δεν πρέπει να λειτούργησαν αποτρεπτικά στο να διαβάσετε το βιβλίο. Μέσα από τις γραμμές του ξεπηδά όλη η δύναμη του εργατικού κινήματος επέναντι στην κτηνωδία του καπιταλισμού.

Σταυρούλα Πανίδου

